Ukrajina 2003

Díl II: Turisťáci na Krymu (od čtvrtka 21.8.)

Místo děje: Krym, Kyjev
Časové období: 10. 8. 2003 – 31. 8. 2003

Zapsal: Strašlivý Uragán
Osoby a obsazení: Členové Turistického oddílu MFF UK a jejich známí. Jmenovitě: Sněhová Lilie, Planoucí Růže, Luční Kobylka, Divoká Orchidej, Kvetoucí Pampeliška, Černomořská Sasanka, Lesní Jahůdka, Šedý Vlk, Velký Grizzzly, >Neurčitá? Kulička, Veselý Balónek, Marble a autor

I druhý díl samozřejmě věnuji vám všem, milí účastníci, ale pro úplnost to ještě opakuji.

Úvod

Jestli si vzpomínáte, nechali jsme na konci prvního dílu všechny členy výpravy usnout ve vlaku ze Lvova do Simferopole. Jistě jste zvědavi, co se dělo, když se probudili do slunečného rána o několik set kilometrů dále na východě a blíže k vysněnému cíli, Krymu. Jinak byste se přece nechystali číst díl druhý a šli byste raději na procházku. Otočte tedy stránku a čtěte…

Čtvrtek 21. srpna

Plán pro tento den: *I tento den se dopravujeme na Krym.*

Ráno ve vlaku snídáme mimo jiné instantní polévku udělanou v horké vodě ze samovaru. Jen Luční Kobylka nikoli, dlouho spí a pak na ni stejně nemá chuť. V Chersonu (Херсон) si kupujeme zmrzku a hned za ním se bedlivě koukáme z okna, protože už brzy budeme přejíždět Dněpr (Дніпр). Takovou událost si samozřejmě nemůžeme nechat ujít, je opravdu širý, ale jestli hučí nebo sténá, není slyšet. Rozhodně však zrovna nepozvedá vlny jak hory. Velký Grizzzly se ptá průvodčí, kde je tu Dněpr a ona na to vece, že Dněpr je přece v Kyjevě (Київ), tady ne. Mimo to hrajeme poránu elektriku, někdo už včera navrhoval, že bychom si ji mohli zahrát, ale byl už večer, a tak jsme nechtěli ostatní spolucestující rušit. Podle prvních zpráv mělo jít o tichou hru, ale dnes se ukázalo, že tomu tak není, protože se při ní mohutně mlátí do stolu.

A to už pomalu přejíždíme mezi Vadimem (Вадим) a Armjanskem (Армянск) hranice poloostrova a jsme na Krymu (Крым[1]). V Džankoji (Джанкой) si kupujeme přes okénko piva a krevetky. Krevetky jsou ale hrozně mrňavé, a tak se špatně jí. Je totiž docela obtížné oloupat je, i pro Veselého Balónka, který v tom má podle svých slov praxi z Ameriky. Tam prý loupal spoustu krevet, ale byly větší, a proto nebyl problém je naříznout nožem a sloupnout. Nakonec je ani všechny nesním, nabízím sice ostatním, ale Sněhová Lilie s Velkým Grizzzlym si koupili vlastní a ostatní moc zájem nemají. Kvetoucí Pampelišce ani Divoké Orchideji se krevetky vůbec nelíbí, ačkoli celý, asi nedlouhý, život strávily krevetky humánně v moři. To už se pomalu balíme a připravujeme k vystoupení z vlaku, protože, věřte tomu nebo ne, nakonec jsme přece dorazili úspěšně do Simferopole (Симферополь), navíc i podle jízdního řádu, tedy před třetí hodinou odpolední.

Venku na nádraží vládne naprostý chaos, je vidět, že jsme se přiblížili turisticky exponované oblasti, navíc na východ od nás. Už na nástupišti stojí spousta osob obého pohlaví, nabízejících na cedulích ubytování. Když vystoupíme všichni, projdeme ven nádražní budovou a usadíme se

[1] Ukrajinsky Крим, vyberte si, co je vám bližší. Ačkoli je Krym součástí Ukrajiny, požívá jisté autonomie a stejně se tu mluví většinou rusky a i většinu obyvatel tvoří Rusové. Ať tak či onak, od tohoto odstavce do opuštění krymského poloostrova budou všechny místopisné i jiné nápisy uvedeny rusky, nebude-li zmíněno jinak. Vadim výše tedy není ukrajinsky Vadym, ale rusky Vadim.

venku u květinového záhonku. Procházejíce nádražím, všiml jsem si, že nápisy, i oficiální, jsou napůl ruské a napůl ukrajinské, dokonce i na dvou cedulích jinak stejného vzhledu vedle sebe jsou nápisy jiným jazykem, což mi přijde docela vtipné. Je prostě vidět, že jsme přejeli do oblasti, kde většinu obyvatel i turistů tvoří Rusové. Taky už tu snad nikde od domorodců neuslyším slovo hřivna, všude je zvou rubly.

Zatímco ostatní nechávám sedět s batohy před nádražím, jdu opodál zjistit, jak je to s trolejbusy. Vypadá to, že opravdu jezdí odtud až do Jalty (Ялта) v asi půl hodinových intervalech. Zatím nevím za kolik, ale levněji se přes hory stejně nedostaneme, my dnes nechceme dojet do Jalty, ale do Alušty (Алушта), kde bychom rádi strávili noc u moře. Necháváme si tedy čas do půl páté na nákupy, nabízím se, že počkám u batohů a nákup jídla nechávám na Luční Kobylce a Planoucí Růži. Když jsem tu chvíli sám, promluví na mne nějaká kolemjdoucí Ruska, ale poté, co jí řeknu *пожалуйста*, ztratí o mne zájem a pokračuje v chůzi. Šedý Vlk a Černomořská Sasanka přijdou za chvíli, a tak si mohu jít odskočit a projít se po okolí.

Rád bych koupil pohledy. Obejdu za tím účelem celý bulvár Lenina, než najdu stánek s novinami, kde to vypadá, že pohledy mají. Nejvíc se mi líbí sada obrázků za 5,50, ale po odstoupení od stánku zjistím, že nejde o pohledy, ale opravdu jen o obrázky, z druhé strany potištěné textem. Navíc se na nich samozřejmě vyskytuje jen moře a samá místa, kam se asi nedostanem. Mezitím už jsem koupil po 2,61 hřivně známky na pohled putující po železnici[2]. Jdeme tedy ke stánku ještě jednou s Černomořskou Sasankou, mají tu i normální pohledy, ale ty jsou docela nevzhledné. Jsou na nich jen pláže a moře, případně ještě obojí ve světle zapadajícího Slunce. Vybírám alespoň dva celkem snesitelné druhy a od každého si kupuji dva kusy, jeden z nich počítám pro Pedra.

V půl páté je samozřejmě na místě srazu jen slabá většina nás všech. A to ještě každou chvíli někdo odbíhá pro pirožky a podobné hlouposti, teprve v pět se tedy můžeme vypravit na trolejbus. U pokladny kupuji lístky na čtvrt na šest, stálo to každého asi 5 hřiven. Přesně 4,88, z čehož 80 kopějek bylo za bagáž, jedna kopějka za místenku, která je nedílnou částí lístku a asi ještě jedna kopějka byla za to, že nám to prodala na určitý čas. Jinak tomu nerozumím, čistá cena za lístek činila 4,06 hřiven,

[2]Podle razítka to ale vypadá, že je stejně poslali letadlem.

lístek je v tomto směru, nijak překvapivě, poněkud nejasný. Musíme rychle najít místo, odkud trolejbus jezdí, naštěstí se ukáže, že stání je hned u pokladny.

Opravdu tu jezdí trolejbusy značky Škoda, jak jsem se dozvěděl už dřív na internetu, a jízda naplňuje všechna moje očekávání. Batohy skládáme, kam se dá a pak už se můžeme koukat z okénka, máme na to dvě hodiny podle jízdního řádu, ve skutečnosti víc, protože v Simferopoli se trolejbus prodírá zácpou. Za městem začíná cesta pomalu stoupat a otvírá se nám první pohled na Krymské hory, jmenovitě po pravici na Čatyr–Dag (хребет Чатыр–Даг), se kterým se nechávají Divoká Orchidej s Kvetoucí Pampeliškou v trolejbusu vyfotit, ale moc dobře ta fotka nevyjde. Po levici pak na Demerdži jajlu (хр. Демерджи яйла[3]). Obojí vypadá opravdu majestátně. Do Angarského sedla (Ангарский перевал 752m), který je nejvyšším bodem celé trolejbusové trati, se trolejbus škrábe s jistou námahou. Odtud naopak nezbývá, než brzdit, brzdit a brzdit. Pro zajímavost, celá trasa ze Simferopole do Jalty tvoří nejdelší trolejbusovou trať na světě. Trolejbusy ji obvykle absolvují za tři hodiny, její délka činí asi osmdesát kilometrů, nejvyšší bod se nachází v již zmíněných 752[4] metrech nad mořem, nejnižší jen několik desítek metrů nad mořem.

Mé pocity jsou opravdu nádherné, zato na Velkého Grizzzlyho má jízda neblahý vliv a dříve pozřená potrava mu nezadržitelně opouští žaludek směrem nahoru. Ještěže mají se Sněhovou Lilií po ruce pytlík a vůbec, že tam má Velký Grizzzly Sněhovou Lilii, která jej může přidržet, i když dvakrát nadšeně se netváří. Cestou dolů už vidíme moře a Aluštu, kde jsme na trolejbusovém nádraží asi v osm. Hned nás tu samozřejmě někdo otravuje s ubytováním. Řidič trolejbusu se nás taky významně ptá, kde budeme spát a potom nám nabízí ubytování, které odmítáme s tím, že máme stany. Nějak mu to ale nedá a ptá se nás pořád dokola, buď on, nebo se na nás vrhl ještě jiný člověk, už si nevzpomínám. Veselý Balónek se sice vytahuje, že ho nějakým trikem zahnal, řekl mu totiž anglicky, že nemáme zájem, že máme kde spát, ale po chvíli se stejně ten člověk vrátil. Vypadá to, že nedokázal pochopit, že chceme spát pod stany někde venku.

Mezitím nabíráme na záchodě vodu, i když prý není pitná, potom se

[3]Krasovým plošinám se totiž na Krymu říká jajly.

[4]Tak schválně, jak jste číslo přečetli? Správně by to mělo být: „Sedmi stech padesáti dvou."

vydáváme k moři. Nejprve zamířím instinktivně k horám, ale pak mne ¿Neurčitá? Kulička a Marble přesvědčí, že jsem si spletl směr. Jdeme dolů na nábřeží, kde panuje naprostý chaos, spíš než jako na nábřeží to tu vypadá jako v lunaparku. Pro stánky, lidi a atrakce se tu nedá projít. Chvilku se zdržujeme kupováním a ochutnáváním kvasu (квас), a tak to chvíli vypadá, že přední skupinu už nenajdeme, ale naštěstí jsme se přece ještě setkali. Po nábřeží jdeme vlevo, protože by tam podle mapy mohlo snad být trochu volnější místo, na němž by se třeba dalo spát. Podle moře jdeme ještě dost dlouho, pomalu se stmívá, alespoň je dobře vidět palma, vyrobená z červené umělé hmoty a svítící do šera. Píšu-li svítící, míním svítící celým svým povrchem, jen si to zkuste představit. Podobné palmy, červenou a žlutou, jsme už viděli z trolejbusu poblíž Angarského sedla před jakýmsi motorestem. Jenže tam ještě tak krásně nevítily, je to fakt úžasný pohled, Divoká Orchidej s Kvetoucí Pampeliškou neodolají a nechávají se před palmou vyfotit. Fotka silně evokuje představu večerního motorestu kolem E55.

Nábřeží však končí a my musíme uhnout trochu od moře. Teče tudy potok, u mostku přes nějž se rozhodujeme, co dál. Buď můžeme jít podle potoka do vnitrozemí a zkusit pokračovat chvíli po silnici z Alušty na východ s tím, že snad někde dál uhneme zpátky k moři a snad tam nebude takový mumraj. Druhou možností je přejít po mostku a snažit se pokračovat co nejblíž moře, nevíme ale, jestli tato cesta nevede jen k hotelům opodál a nemuseli bychom se tedy vracet. Marble a Šedý Vlk se zachovají podle známého lidového rčení, *řež, a plač žes' neměřil*, a vyrazí beze slova proti proudu potoka do vnitrozemí. My se však rozhodneme přece jen nejprve měřit, od hotelů směrem k nám míří zrovna dva batůžkáři, kluk a holka, kterých se můžeme zeptat na situaci. Ptám se jich, jestli se touto cestou dostaneme k moři. Prý ano, musíme projít tunelem, kterým se dostaneme k plážím. Pak se tedy ptám, jestli se tam dá najít místo na spaní. Prý je zanedlouho po levé straně lesík, kde se snad dá přespat a ujdeme-li podle moře tak deset kilometrů, je tam už úplně pusto a určitě najdeme pěkná místa. Pobřeží je celé průchodné. Mezitím prý někdo viděl kousek od nás toho člověka, který se nás pokoušel tak vehementně na trolejbusovém nádraží přesvědčit, abychom přijali nocleh u něj, a nemohl pochopit, že se tady někdo vydá spát pod stan. Prý nás sledoval celou dobu, asi se chtěl podívat, kde si své stany postavíme.

Velký Grizzzly proto běží za Marblem a Šedým Vlkem, naštěstí je ještě dohnal, a vydáváme se právě popsanou cestou. Mezitím se už téměř setmělo, zanedlouho již padne noc. Zanedlouho narazíme na odbočku doprava dolů, protože se nám zmínka o tunelu poněkud nezdála, vydáváme se pro jistotu prozkoumat i tuto odbočku. Vede však jen do hotelu, dává se tu s námi do řeči nějaký člověk, asi zaměstnanec. Když zjistí, že chceme k moři, provádí nás areálem hotelu dolů. Zkouší konverzovat anglicky, protože mu před tím Marble řekl, že neumí rusky a pán to asi vztáhl na nás všechny. Jeho angličtina je však mnohem horší, než moje ruština, tak si říkám, že měl raději zůstat u ní.

Dostáváme se nicméně opět na nábřeží, které nyní vede nad plážemi, bohužel soukromými. Musíme tedy jít stále dál, procházíme kolem nějaké diskotéky, kde to z dálky vypadá, že tu tancuje polonahý pár, ale zblízka se ukazuje, že žena měla jen špatně viditelné plavky. Planoucí Růži jsem tedy zbytečně nabádal, aby odvrátila zrak, maje strach, že by jinak při své prudérnosti neprošla kolem. Po nějaké době se na chvilku zastavujeme nad jednou soukromou pláží, abychom se dohodli co dál. Jenže na takových místech není radno se zastavovat, okamžitě se na nás vrhá hlídač této pláže a nabízí nám, ať na pláži přespíme a ráno můžeme jít, kam budeme chtít. Museli bychom sice vstát v šest, ale prý by nám půjčil plážová lehátka. Teprve po chvilce mne napadne zeptat se, kolik by za to chtěl a po odpovědi, že se ráno dohodneme, vím, že bude lepší pokračovat v cestě.

Pokračujeme dále po silnici, po levici domy sice končí, ale je tam prudký sráz. Po další chvíli to na obzoru vypadá trochu temněji, už ale propadám skepsi a myslím, že až zajdeme za ostroh, ukáže se nějaký silně nasvícený hotel. Cestou míjíme odbočku vlevo kolem níž rostou stromy, bohužel mezi stromy je spousta stanařů a my už se mezi ně nemáme šanci vejít. Pobřeží zahybá mírně vlevo a za ohybem se skutečně nachází nasvícený hotel, dokonce se závorou. To již propadáme jistému zoufalství. V dálce sice vypadá pobřeží temněji, ale jít ještě deset kilometrů... Zastavujeme se tedy a posíláme ¿Neurčitého? Kuličku a Šedého Vlka na průzkum zpátky a po odbočce nahoru. Jsou pryč docela dlouho, zatím stihneme vypít jogurty a zazpívat si. Vracejí se s tím, že jakýkoli nocleh v nejbližším okolí nepřichází v úvahu, protože všude kolem leží hovna[5]. Jsou prý rozmístěna tak hustě, že téměř není kam šlápnout a o stavění stanu

[5]Dámy prominou, leč výstižněji by to vskutku nebylo lze vyjádřit.

nemůže být řeči. A to šli docela daleko a obešli to tu dokolečka, vždyť přišli z druhé strany.

Nezbývá, než si opět nasadit batohy a pokračovat dál. Zpátky cesta nevede, neboť tam by nás čekal jen zmíněný člověk od soukromé pláže, s nímž se opravdu vidět nemusíme. Procházíme kolem rybářské osady, nejprve jdeme stále po cestě, ale pak to zahneme kamsi na kamení hned nad mořem. Nevidíme totiž po tmě, že se to dá obejít. Zde si musím vyndat baterku, protože jinak se tu nedá projít, navíc si musím vyhrabat z batohu náhradní baterky, aby mi čelovka svítila. ¿Neurčitá? Kulička mi sice nabízí svoje, ale má jen dvě.

Pak tedy procházíme kolem domu, nebo hotelu, dolem po obrovských kamenech, i tady myslím procházíme kolem lidí, kteří si tu dělají oheň. Po trochu krkolomné cestě se dostáváme na parkoviště, na němž samozřejmě stojí pár aut. Vede odtud odbočka nahoru, jdu se tam podívat, jestli by se tam přece nedalo usídlit, ale kluci měli pravdu, je to tu fakt zas. . . é. Pokračujeme tedy ještě po parkovišti, míjíme velkou díru do země, v níž vidíme potrubí, z něhož prýští silným proudem voda, tomu říkám pramen dvacátého prvního století. Vodu z něj však nenabíráme, je to docela hluboko a krom toho ji zatím nepotřebujeme. À propos, asfalt už samozřejmě skončil a když projdeme kolem několika bizarních konstrukcí z klacků a plachet, vzdáleně připomínajících to, co rozumíme pod pojmem stany, končí i parkoviště. V případě nouze bychom se vešli i na to parkoviště, ale to by opravdu už nesmělo být zbytí.

Po parkovišti následuje zbytek plotu a betonové zábrany proti autům a za nimi, věřte tomu nebo ne, pláž. Sice kamenitá, ale jinak je celkem ideální. Nikdo se na ní nenachází, je dost velká, abychom mohli poodejít od světel z parkoviště a jediné, co tu hyzdí krajinu jsou tlusté roury produktovodu. A moře je krásné, myslím, že jsme si ho po tom strastiplném pochodu opravdu zasloužili, došli jsme sem asi o půlnoci.

Na ráno žádný budíček neurčuji, horko nás stejně brzy probudí a dopoledne asi zůstaneme zde a budeme se koupat. Spíme pod širákem, protože stavět za takové jasné a teplé noci stan by byl opravdu zbytečný luxus a námaha. Planoucí Růže chce nejprve držet hlídky, proti čemuž ¿Neurčitá? Kulička protestuje, protože se mu to zdá zbytečné. Nakonec si dáváme batohy mezi sebe a žádné hlídky nejsou. Ležím na kraji vedle Kvetoucí Pampelišky, která nám vypráví pohádku *O perníkové chaloupce*, ale nevím dodnes, jak to dopadlo, protože jsem usnul zhruba v okamžiku, kdy byli Jeníček s Mařenkou na střeše domečku.

Do statistiky bych mohl pro dnešek uvést vlak ze Lvova do Simferopole. Vyrazili jsme včera v 11:41 a dorazili jsme podle jízdního řádu dnes ve 14:54, což činí neuvěřitelných 27 hodin a 13 minut, za tu dobu urazil vlak 1420km průměrnou rychlostí 51,54 kmh^{-1} . Z toho ale čtyři a tři čtvrti hodiny prostál, bez přestávek jel průměrnou rychlostí 63,20 kmh^{-1} . Pak jsme jeli trolejbusem, od 17:15 asi dvě a půl hodiny, i když nominálně jsme měli jet jen dvě. Co jsme dnes ušli z Alušty, než jsme našli místo na spaní, raději nebudu počítat, protože bych to stejně nemohl odhadnout dostatečně přesně.

Pátek 22. srpna

Plán pro tento den: *Přiznávám se, že Krym ještě nemám tak dobře rozmyšlený. Ale mohli bychom přejet ze Simferopole do Alušty, najít si nějakou klidnou pláž a den (nebo spíš půl) se válet na pláži nebo poblíž. Do Jalty jezdí ze Simferopole přes Aluštu a Krymské hory nejdelší trolejbusová trať na světě, obsluhovaná mimo jiné trolejbusy značky Škoda. (Do Alušty jedou asi jeden a půl hodiny, intervaly asi dvacet minut, nejvyšší bod trati je v asi sedmi stech padesáti metrech nad mořem.) Vůbec to vypadá, že na Krymu by neměl být s dopravou problém, autobusy tam jezdí docela často. Jedinou nevýhodou je, že jižní pobřeží Krymu asi bude docela obležené, protože mám pocit, že jde o nejvykřičenější místo v Černomoří. Na druhou stranu i nedaleko Burgasu (to je v Bulharsku) se daly najít klidné, (téměř) liduprázdné a pěkné pláže, na nichž se dalo docela dobře spát. Na každý pád tam bude docela draho.*

Ráno vstáváme už asi v sedm, protože na slunci se v tomto podnebí nedá spát. Je děsné horko, a tak naše první kroky vedou pochopitelně do moře. Jen Planoucí Růže do vody nešla, protože se nechtěla prosolit. Následuje snídaně, již tradiční vločky. Ještě před tím mizí Planoucí Růže s Veselým Balónkem pro vodu, jsou tam hrozně dlouho, ale vlastně se není čemu divit, protože spolu celou noc nemluvili, a tak si to teď musí vynahradit. Když se vracejí, učiní nesmělý pokus jít po rourách produktovodu, který se táhne podle celé pláže, moc jim to ale nejde.

Po snídani se krátce radíme s Šedým Vlkem, Marblem a ¿Neurčitým? Kuličkou, kam odtud vyrazíme. Končíme s tím, že vyrazíme na hřeben podle mého původního plánu. Pojedeme odpoledne do Jalty, odkud se pokusíme dostat nahoru, na Jaltskou jajlu (Ялтинская яйла), po ní půjdeme na západ k Aj–Petri (Ай–Петри), odkud zamíříme dolů Velkým kaňonem (Большой каньон Крыма). Odchod chci určit na poledne, protože ¿Neurčitá? Kulička by ještě rád s holkama vařil, Kvetoucí Pampeliška si pak ještě vyžaduje půl hodiny navíc, kvůli tomutéž. Oba časy však neříkám dost nahlas a důrazně, a tak se stane, že třeba Sněhová Lilie je v jedenáct hodin překvapena uvedeným termínem.

Potom se ještě válíme po pláži, asi v jedenáct chceme začít vařit. těsně před jedenáctou však Planoucí Růže mizí se Sněhovou Lilií a Velkým Grizzzlym kamsi pro vodu, Planoucí Růže už nejde pro vodu, jen tam Sněhovou Lilii a Velkého Grizzzlyho vede. Nějak jsem nepochopil, proč jim to trvá vždycky tak dlouho, když přece hned na parkovišti byla voda ve velké díře. Oni prý ale chodili kamsi do krámu až k té rybářské osadě, čímž samozřejmě stráví hrozně moc času, myslím, že si tam i něco perou. Někdo si taky pere v moři. Když jsem to pak řekl doma, byli tím všichni znechuceni, že to musí být hnusné, ale ti, kdo to tu zkusili, byli celkem spokojeni. Já jsem tedy tuto potřebu necítil, na každý pád prádlo rozložené po pláži, aby uschlo, vypadá docela vtipně. Samozřejmě si tu sbíráme spoustu kamínků, mají tu opravdu krásné oblázky. Ačkoli ty mají zase tu nevýhodu, že z nich nejde postavit hrad. Mušle tu skoro žádné nejsou. Ve vodě si navíc házíme míčem, který nesla Kvetoucí Pampeliška a létajícím talířem Černomořské Sasanky.

Vařit začínáme radši až půl hodiny potom, co Planoucí Růže odešla, protože si nemyslíme, že by přišla brzy. Vaříme rýži se zeleninou, Planoucí Růže nakonec přichází, když jsme asi v polovině. Rýže je neuvěřitelně rychle uvařená, asi to bude tím, že je takové horko a hlavně že voda vaří skutečně při stu Celsiových stupních. Takhle dobré jídlo jsme tu ještě neměli, na čemž se shodneme všichni tři, možná bychom si za to mohli započítat bod.

Divoká Orchidej a Kvetoucí Pampeliška po jídle odešly kamsi pryč a vracejí se s melounem. Dostaly výborný nápad, že se ještě před odchodem vyfotíme všichni ponořeni do vln Černého moře, jak každý držíme v rukou kus melounu. Vlivem nejrůznějších zdržení se k tomu dostáváme teprve v půl druhé, teprve ve dvě opouštíme toto místo. Dnes se mi konečně podařilo sbalit se dřív než Planoucí Růži, dosud byla vždycky sbalená půl hodiny před ostatními a pak jen tak seděla na batohu s obvyklým zamračeným obličejem. Díky tomu jsem neměl chvíli co dělat, tak jsem si pískal na píšťalku, moře je v tomto směro velmi inspirující. Na Šedého Vlka působí atmosféra a čekání podobně, pouze místo flétničky si hraje na foukací harmoniku.

Do Alušty jdeme nakonec v podstatě stejnou cestou, jako jsme šli sem, za světla však vypadá dosti odlišně. Nejprve míříme na parkoviště, kde chvilku váháme, jestli přece nepůjdeme nahoru na silnici, ale ¿Neurčitá? Kulička se šel napřed umýt k technickému prameni a většina se ještě chce stavit v tom krámě, kam předtím vodila Planoucí Růže výpravy pro vodu. U technického pramene musím vyměnit film, a tak jsem nemohl vyfotit bizarní stanové konstrukce, o nichž jsem se zmiňoval už včera, ani toalety poblíž. I když říkat tomu toalety je opravdu velmi nadnesené, šlo o papundeklovou desku, na níž bylo napsáno *WC* a *Wellcome*. Za ní měl asi člověk jít vykonat potřebu. Celé to bylo navíc umístěné v terénu, který více než cokoli jiného připomínal skládku. Podobný terén je tu koneckonců všude okolo, jen u moře to naštěstí nevypadá tak hrozně.

Zatímco si vyměňuji film, přibíhá za ostatními muž a nabízí jim hroznové víno, prý jako dárek turistům. Kamarádi se na to tváří poněkud nedůvěřivě, ale opravdu je to dárek a nemusíme za něj nic platit, jak by tu člověk spíš očekával, a víno je přesto všechno dobré. Všude se najdou dobří lidé. Kamení, po němž jsme sem včera přišli, se vyhýbáme a procházíme tentokrát horem, skrz bránu se závorou. Tam nám hlídač ukazuje, kudy máme jít dál, a když zahneme za chvíli dolů ke krámu, nějak se mu to nelíbí. Divoce na nás gestikuluje, ale když si ho nevšímáme, za chvíli toho nechá.

V krámě se trochu zdržujeme, bohužel. Kupujeme tu vodu a zmrzku, brzy ale ženu ostatní dál. Procházíme kolem trochu extrovnějších paneláků, kvůli nim tu asi měli tu bránu, k rybářské osadě. Podle ní pokračujeme k Aluště, za dne je na osadu opravdu zajímavý pohled, vypadá docela chaoticky, i když to nevypadá na chudé rybáře, spíš na rybáře rekreační. Všechny boční uličky jsou vybaveny kolejnicemi na tahání lodí nahoru. A potom už stejnou cestou jako sem, jen za světla to je mnohem jednodušší. Cestou dál vidíme člověka s profesionálním outdoorovým vybavením, jak si vaří oběd. Místo vařiče používá letlampu.

Zpátky nejdeme samozřejmě areálem hotelu, ale tunelem, který vede na silnici, z níž jsme včera uhnuli moc brzy. Tunel je jen pro pěší a je v něm krásně chladno, jeho stěny jsou samozřejmě zaplněny stánky se vším možným. Tunel má docela dobrou akustiku, což ověřujeme zpěvem kánonu *Lechu neranena*, na jehož melodii složily Luční Kobylka s Planoucí Růží aktuální text – *... spálená ramena, spálená ramena, spálená rameramena naše ... / ... pluji si vodou a ta mě chladí, vlny mě unášejí ...* Určitě si taky zpíváme *California Dreamin'*, ale to si zpíváme skoro všude, a tak to ani není potřeba zmiňovat. Šedému Vlkovi už se ta písnička pomalu přestává líbit, přitom se nám daří čím dál víc.

Tentokrát se chceme vyhnout přelidněnému pobřeží, a tak míříme od potoka, u kterého jsme včera tak dlouho rozmýšleli, rovnou do centra v našem směru. Marble nám na jednom místě utekl kamsi dopředu, ale snad se nám neztratí, i když my jdeme jinudy, protože se nám jeho směr nezdá ideální. Cestou se ještě jednou zastavujeme u krámu, kde snad kupujeme jen vodu, odejdu dřív, abych ostatní popohnal, za mnou se však nikdo nerozešel. teprve po chvíli mne doženou Planoucí Růže s Veselým Balónkem a říkají, že jim bylo líto, že jsem byl tak sám, a tak šli za mnou. Tomu tedy říkám autorita.

Na trolejbusovém nádraží jsme asi v 15:38, nejbližší trolejbus odjíždí v 15:44, ale než najdu Marbla, který si sedl na schody u druhé strany budovy, je samozřejmě pozdě. Další trolejbus jede asi za půl hodiny, v 16:17, mezitím si stihneme s Šedým Vlkem dojít na pivo, Velký Grizzzly kupodivu na pivo nejde. Mají tu Krymské za 1,80, ale číšník jako obvykle nemá nazpátek, a tak přijde nakonec na dvě hřivny. To, že nemá drobné, oznamuje tak, že mi prostě nemůže vrátit, ani nepředpokládá, že bych se nějak vzpíral, protože to je přece zcela normální a přirozená situace. Taky tu lepím známky na pohledy, ale nevím, kde je schránka. Už na pláži jsme mimo jiné napsali pohled pro Pedra s podpisy všech účastníků. Složili jsme na něj básničku, přesně už nejsem schopen ji zreprodukovat. Myslím, že to bylo nějak takhle:

Ach to naše hoře,
že u jiné vody jseš,
a do černé s námi nevlezeš,
že u jiné hory jseš,
a na Hoverlu s námi nepůjdeš.

Taky samozřejmě kupuji lístek na trolejbus do Jalty, stojí to každého asi 4 hřivny[6]

Potom si jdu sehnat malou svačinku, v podivném zkratu však zapomenu, že mi už nezbývá mnoho času, a jdu docela daleko. Navíc si s sebou jako obvykle neberu hodinky. Nic vhodného však nenajdu, až cestou zpátky uvidím na dohled od trolejbusů prodávat po dvou hřivnách hotdogy. Jeden si objednám a zaplatím, a pak už se jen zkoprněle koukám, jak trolejbus s cedulí Jalta opouští stanici. Ještě než mi ten hotdog donesou, trvá to docela dlouho, běžím rychle k ostatním, jsou tu všichni, někteří mají i batohy na zádech. Ach jo, to jsem zase něco zvrtal, celou dobu prudím ostatní, aby byli všude včas, a pak se mi stane tohle. Ostatní jsou tak

[6] Opět 3,04 za lístek, 0,01 za čas, 0,01 za místo a 0,80 za batoh, dohromady 3,86.

laskavi, že mi ani nenadávají, dost na tom, jak si nadávám sám. Musím tedy jít zpátky k pokladně, kde se mi podaří domluvit s prodavačkou, aby mi změnila lístky na příští trolejbus, stojí mě to jen padesát kopějek na osobu, tedy 6,50 hřiven. Lístky se tu totiž i na trolejbusy a autobusy prodávají na určitý čas a s místenkami.

Musíme čekat ještě půl hodiny do 16:52, kdy teprve jede další trolejbus. Do té doby se neodvažuji jít nikam jinam, než na záchod, a i to raději v dostatečném předstihu. Tentokrát nám trolejbus neujede a zodpovědná paní nám ukazuje místa. Každá stanice tu má totiž nejméně jednu paní od rány, která ukazuje cestujícím, kam si mají sednout a kam dát batohy. Běda, jak se jí někdo protiví, ječet jako Ruska s funkcí snad neumí žádné jiné ženy na světě. Na nás trochu ječí kvůli batohům, protože batohy se tu mají dávat k zadním dveřím a my si je nesmíme dát na sedadla ani k sedadlům, ale jen na to jedno vykázané místo. ¿Neurčitá? Kulička je omotává šňůrou, aby neupadly.

Do Jalty jedeme asi hodinu. Cestou se mimo jiné bavíme s Divokou Orchidejí o cestovatelských cílech, ona se diví, proč jsem měl jako jeden z nich právě Krym, na to jí samozřejmě nedokážu racionálně a logicky odpovědět, protože myslím, že podobné věci jsou čistě emocionálního charakteru. Divoká Orchidej prý žádné cestovatelské cíle ani sny nemá. Nejzajímavějším bodem cesty je to, že jedeme kolem veliké vstupní bránu do Artěku (Артек). Je zajímavé, že krom mne a Černomořské Sasanky nikomu toto jméno nic neříká. Zato my dva litujeme, že jsme si to nestihli vyfotit.

V Jaltě jsme kolem šesté, nahoru je krásný výhled na hory koupající se v mlze. To je asi jediné, co se mi na Jaltě líbilo. Říkáme si s ¿Neurčitým? Kuličkou, že bychom mohli zkusit sehnat nějakou dopravu, co nejvýš to půjde. Nahoru vede silnice, nejprve do vesnice Sovětské (Советское), pak pokračuje až nahoru a dále do Alušty. Jdeme hned vedle na autobusové nádraží, protože trolejbusy nahoru určitě nejezdí. Počkám, až se uvolní informace a ptám se paní za okénkem, jestli tam nejede autobus. Jenže když řeknu, že chci do Alušty, což bylo součástí prvního pokusu dostat se až nahoru, nechce už vidět na mapě kudy a rovnou se ptá kdy a říká mi i časy autobusů, samozřejmě jedoucích dolem. Takhle to tedy nepůjde. Dalším pokusem je to, že se jdeme vyptat autobusáků a taxikářů, snad by to mohli vědět lépe. Od nich se dozvídáme, že nejdál se dostaneme právě do Sovětského[7] a Dalasi, které není na mapě vyznačeno, ale prý je poblíž Sovětského a je tam nějaký hotel.

S nově nabytými znalostmi jdeme za paní do informací. Tentokrát se jí ptám, jak se dostaneme do Sovětského, ale viditelně jí toto slovo nic neříká. Ukazuji jí tedy na mapě, že je to kousek od Jalty. Ve svých záznamech, čistě papírových, počítače tu mají jen v pokladnách, však žádný autobus nenachází. Volá kolegyni na ústředí, ta tam není, protože je doma. Paní z informací jí tedy volá domů, ale ani této paní z ústředí Sovětské nic neříká. Vypadá to tedy poněkud beznadějně, odstupujeme tedy od informací, protože zde se už nic nedozvíme. Zkoušíme se dávat do řeči s nějakým taxikáři a autobusáky a ti říkají, že tam snad něco jezdí, nejeví ale ochotu odvézt nás tam. Jen jeden tvrdí, že musíme dojet trolejbusem do Massandry (Массандра), odkud vede silnice nahoru. Dál už musíme po svých. (. . . скалолазка моя . . . , že by znalec Vysockého?) Jeden taxikář prozměnu prohlašuje, že tam nás on nevezme, protože je tam hrozná cesta a zapovědnik a jezdí se tam jen s džípy. Ještě tu prý říkal ¿Neurčitému? Kuličkovi řidič náklaďáku, že nahoru nic nejezdí, on odtud vezl nedávno Poláky a myslel si proto, že i my jsme Poláci[8]. Prý si možná stopneme nějaké dřevaře.

Tak to vypadá na pěší pochod, jdu zkusit alespoň koupit lístky na trolejbus do Massandry. U okénka číslo 2, kde jsem stál proto, že tu stálo nejméně lidí, mne odkázali k okénku číslo 3. Okénko číslo 3 je samozřejmě zavřené, i když jinak to vypadá, že tu prodávají lístky právě na městské trolejbusy. Chvilku zkusím stát u pokladny číslo 4, přede mnou je ve frontě docela dost lidí, kteří se samozřejmě občas hádají, hlavně o to, kdo koho předbíhá. Samozřejmě hlavně ženské, které na sebe ječí jako dračice, prostě Rusky. Prodávají tu lístky na 20:44 do Alušty a po chvíli se okénko k vzteku všech fronťaček zavře a objeví se v něm cedulka, že na trolejbus ve 21:10 se budou lístky prodávat, až bude příslušný trolejbus v Jaltě.

Vypadá to tedy čím dál víc na pěší pochod. Jsme tu už asi dvě hodiny a

[7]To byl vlastně první okamžik, kdy jsme vzali tuto vesnici v potaz. To, že jsem její název zmínil už před chvílí, bylo jen pro to, abyste lépe rozuměli.

[8]Odteď si prozměnu bude asi myslet, že jediní lidé kteří by mohli jít nahoru do hor, jsou Poláci a Češi, dosud měl zato, že to mohou být jen Poláci. Vy, kdo máte alespoň mlhavé ponětí o umělé inteligenci, jistě poznáváte tu nejjednodušší techniku pro strojové učení z příkladů.

nezadržitelně se stmívá, Kvetoucí Pampeliška za mě aspoň hodila pohledy. Jako poslední pokus se ptám přímo v nějakém trolejbusu MHD, jestli nás nevezme do Massandry, trolejbus jsme si samozřejmě nevybrali náhodou, tenhle měl na sobě ceduli Nikita (Никита) přes Massandru. Kupodivu ano, sláva, za sedmdesát kopějek na osobu se dostaneme alespoň do Massandry, kde nám navíc řidič ukáže, kudy nahoru. Za náměstím, u něhož vystupujeme, jsou prý tajemné schůdky, po nichž se můžeme dostat do hor. Cestou s námi opět někdo prohodí standardní rozhovor, tedy odkud jsme a kam jedeme. Jaltu opouštím s pocitem, že kdybych se sem už v budoucnosti nedostal, byl bych mnohem šťastnější, bohužel se její návštěvě nevyhnu a navštívíme ji ještě několikrát.

Procházíme nahoru po několikerých schůdkách mezi sídlištěm, stříháme tak serpentýny, v nichž se silnice kroutí nahoru. Pak jdeme po asfaltce nahoru a opouštíme město kolem jakési transformátorové stanice, vypadá opravdu hrozivě. Chtěje si zkrátit cestu, vedu ostatní po pěšině do lesa, myslím si totiž, že když se silnice tak kroutí, jde to jít i rovně. Místo zkratky však spíš bloudíme, a tak jdeme dál už jen po asfaltu. Naším cílem by mohlo být místo ještě nad Sovětským, kde je podle mapy upravený pramen, jinak je tady tak sucho, že s vodou to opravdu bude špatné. Brzy se šeří docela a je už skoro tma. Všude jsou tu cedule upozorňující, abychom nezapalovali ohně v lese a neodhazovali oharky (Не бросите окурки). S lesními požáry tu mají asi bohaté a neblahé zkušenosti.

Naši přední skupinu, kde se nacházíme jen s ¿Neurčitým? Kuličkou, Marblem a Šedým Vlkem, dohání Kvetoucí Pampeliška a upozorňuje nás, že jdeme moc rychle a že bychom měli zpomalit, aby nám ostatní stačili. Když zastavím a dojdou nás ostatní, zastaví se aniž by přestali v hovoru, a tak jim ani nemohu nic říct, protože by mne prostě neslyšeli. Uvádí mne to, přiznávám se, do jisté nervozity. Jdeme stále dál, v mapě je samozřejmě kreslena nejvýš každá pátá serpentýna, a tak se těžko určuje, kde bychom mohli být. Projdeme kolem asi dvou domů a už si myslíme, že jde o to Sovětské, samozřejmě chybně. Když je už situace kritická, usoudí kdosi nahoře, že by nám mohl trochu píchnout, a pošle nám na pomoc autobus. Jinak si nedovedu vysvětlit to, že se za námi objeví světla, hluk motoru a brzy i celý, trochu rozhrkaný, už dost stařičký a s dlouhým motorem vepředu, autobus. Samozřejmě na něj máváme, a když nám zastaví, tak do něj i nastupujeme.

Autobus jede pořád nahoru, a ačkoli nevíme, kam dojede, moc na tom nesejde, čím výš tím líp. Jako obvykle probíhá standardní rozhovor. Když se dozvídají, že jedeme do hor, vezmou nás nakonec až nad Sovětské (přece jen jsou tu více než dva baráky), na Hruškovou Polanu (Грушевая поляна). To je přesně to zaklínadlo, které na našich mapách nebylo a které jsme měli asi použít, chtěli-li jsme se někam dostat. Zřejmě s námi až sem jeli z dobré vůle nebo z popudu vyšších sil, protože jinak by sem nikdo rozumný už nevyjížděl. Je to právě na tom místě, kde je na mapě kreslen pramen a ten tu i je. Navíc nám říkají, že opodál se dá v lese krásně vyspat a ráno projdeme bránou do zapovědniku a můžeme pokračovat nahoru. Oni už nás výš vyvézt nemohou, ani kdyby chtěli. Nechtějí od nás ani nic zaplatit, prý je to dárek pro turisty. Pak už se otočili a odjeli kamsi, podle mého se za první zatáčkou opět rozplynuli.

Nedaleko pramene v lese skutečně najdeme docela dobré místo na spaní. Nejsou tu žádná hovna, mezi stromy prosvítají světla z noční Jalty, je tu borový les, je to mnohem lepší, než jsem si ještě před hodinou představoval. Rozhodujeme se spát pod širákem. U pramene se umyjeme, uvaříme si čaj a k jídlu si dáváme chleba se sýrem a salámem. Už jsme za půlkou, ale ještě jsme nedojedli šišku poličanu Luční Kobylky a moje extra vysušená tedy stále čeká v batohu. Noc je věru krásná, i když k ránu se nečekaně ochlazuje a musím si přioblékat košili.

Opět bych dnes nerad odhadoval, kolik jsme toho ušli, strávili jsme asi hodinu v trolejbusu z Alušty do Jalty a asi deset minut v trolejbusu do Massandry.

Chvilka poezie VI

V Jaltě na autobusovém nádraží,
maje na zádech těžké závaží.

    Shání lístky na trolejbus,
    místní život, to je rébus.

Když se naučíš azbuku,
už nemusíš sedět na buku.

    Můžeš vyrazit třeba do města,
    třeba tě tam čeká nevěsta.

Ó, jaká krásná představa,
ta paneláková zástava.

    A uprostřed stojí hřiště,
    navštívíme ho snad příště.

Až neponeseme žádné lyže,
nezničí nás jejich tíže.

    A pak půjdeme bobovat,
    a s holkama laškovat.

Takové jsou naše geny,
geny pravé české ženy.

    A ta je předá našim synům,
    přetrvají i když zhynu.

V kaňonu či pádem ze skály,
přesto dál mu oči plály.

    Pro dálku se narodil,
    proto batoh nahodil.

Sobota 23. srpna

Plán pro tento den: *Tento a následující tři dny rezervuji pro Krymské hory. Mohli bychom jít z Alušty nebo Jalty přímo nahoru, můžeme jít přes Roman-Koš (1545m), což je nejvyšší hora Krymu, na Aj-Petri, což je kus pohoří s největší koncentrací závrtů. Pak určitě chci jít Velkým kaňonem dolů, jde o několik set metrů hluboký kaňon, v němž je v těch nejužších místech možné dotknout se rukama obou stěn najednou. Krymské hory jsou celé krasové, a tak by mohl být nahoře trochu nedostatek vody.*

Ráno sice vstáváme v půl osmé, ale jako obvykle vyrážíme v deset. Před tím si totiž kdekdo myje hlavu a pere, což zabere zbytečně moc času. Voda je prostě hrozně demoralizující prvek. K snídani máme krupicovou myšokaši. Když už jsme konečně hotovi, vyrážíme po silnici nahoru. Po chvíli se cesta rozděluje, jedna zahýbá doleva k domu a bráně. Dům se zdá být spíš pokusem o zámeček, kolem stojí sádroví jeleni a podobná havěť. My nejprve zkoušíme cestu vpravo, ale podle busoly a mapy brzy usoudíme, že nevede tam, kam bychom se chtěli dostat.

Nezbývá nám, než zamířit suverénně do brány, jenže kde je brána, čekají obvykle problémy a v těchto končinách mají problémy téměř výhradně podobu Rusky s funkcí. Hned u brány nás zastaví žena hledící na nás přes plot. Prohlásí, že nahoru jen tak nemůžeme, musíme si to vyjednat s lesní správou. Vede nás tedy k baráčku, vypadá to, že právě on zde reprezentuje onu Hruškovou polanou, u níž jsme spali. Tady nám říká, abychom chvíli počkali, že nám zavolá zodpovědnou osobu. Po chvíli se opravdu vrací s korpulentní dámou, která se nám představuje jako lesnická pomocnice a na důkaz toho ukazuje svůj průkaz. Říkám jí, že chceme jít nahoru do hor. Ona na to vece, že to nejde, protože je tam zapovědnik, je na to nařízení prezidenta a v žádném případě nás tam nemůže pustit. Zkouším jí tedy navrhnout, že bychom klidně zaplatili nějaký poplatek. Přidávám, že jedeme až z Čech, protože chceme vidět jejich krásné hory, ale ani to nezabírá. Nahoru prý smí jen lesní dělníci.

Padá na mne splín, ale nezbývá nám, než se vrátit dolů a třeba to nahoru zkusit odjinud. Rozhodně však nepovažujeme za dobrý nápad řešit to poblíž této budky. Po chvíli klesání vede doprava odbočka, samozřejmě zkoušíme, jestli by nešlo vyrazit po ní. Zanedlouho však cestu hradí závora a u ní stojí domek. Z domku vychází pomocník lesníka[9] a vychází

[9] To by mě zajímalo, kde se skrývá ten tajuplný pan Lesník. Představuji si ho

nám v ústrety. Říká, že tudy v žádném případě podle nařízení prezidenta nemůžeme projít. Že by tedu právě prezident, Kučma, byl tím velkým lesníkem? Jinak to vypadá, že tento pomocník neměl pana prezidenta příliš v lásce. ¿Neurčitá? Kulička se s ním ještě chvíli bavil a vyšlo najevo, že kdesi v hloubi zapovědniku (jde o Крымский природный заповедник) se skrývá Kučmova chata, a proto tam skutečně nikdo nesmí. Pomocník to však říká tak, že je patrna jeho nechuť k situaci. A my už se lekli, že jde o ochranu přírody mnohem striktnější, než byla na Zakarpatí, jinde se asi nahoru dostaneme.

Nezbývá nám asi nic jiného, než abychom sešli dolů do Jalty a popojeli třeba pod Aj-Petri. Některé serpentýny si samozřejmě zkracujeme, tak se stane, že skupinka s ¿Neurčitým? Kuličkou, která šla původně za námi, se ocitla před námi a navíc ci myslí, že my jsme před nimi, a proto jdou rychle, aby nás brzy dohnali. Naštěstí se sejdeme u odbočky se závorou. Odbočka vede vlevo, tedy v pro nás nevhodném směru, a závora je dřevěná. Chvíli to vypadá, že to zkusíme vzít přímo terénem nahoru, protože soudíme, že zapovědnik nemohou přece hlídat celý a od té doby, co víme, že území je střeženo jen kvůli Kučmovi, naše touha dostat se dovnitř prudce vzrostla. Po dlouhé době vytahuji z batohu pohorky, protože v sandálech by to asi nešlo. Čeká mne však nepříjemné překvapení, pohorky jsou totiž uvnitř podivně zeleně ťupkovaté. Vypadá to na plíseň. To mám tedy radost, asi to bude tím, že jsem pohorky uložil do ne zcela prodyšného pytle, ještě než stihly dostatečně vyschnout od potu. Teď

---

v dlouhém černém úboru s uhrančivým pohledem, na rameni mu sedí krymská skalní kuna (крымская каменная куница). Sídlí kdesi v hloubi krymské jeskyně (крымская пещера), vždy o půlnoci za ním chodí jeho pomocníci (помощники) a plazíce se u jeho kolenou podávají mu hlášení. Který pomocník snad propustí do zapovědniku (заповедник) nějakého turistu (турист) a nedejbože Čecha (Чех), po tom blýskne krymská skalní kuna očima a tento je krutě potrestán, nejspíš rozčtvrcen motorovou pilou (моторная пила), nebo přivázán k zemi, aby mu mladé borovice prorostly vnitřnostmi. Případně je předhozen divé zvěři, například horskokrymské lišce (горнокрымская лисица) nebo krymskému jezevci (крымский барсук) a jeho vnitřnosti jsou předhozeny orlu hrobaři (орел–могильник). A jedinou jeho nadějí jsou krymští šlechetní jeleni (крымский благородный олень), přiběhnou-li na popraviště a odnesou nešťastníka na svých hřbetech. Za této situace není divu, že jsme se do zapovědniku nedostali. Mám podezření, že nejvyšší Lesník se jmenuje Kučma (Кучма). (*Všechna uvedená zvířata, včetně Kučmy, existují. Našel jsem jejich jména, kromě Kučmova, na letáku k Velkému kaňonu. Skutečné jméno Lesníkovo je samozřejmě tajné a přístup k němu mají je zasvěcení . . .*)

mi nezbývá, než je vytřít ponožkami, naštěstí nezplesnivěly natolik, aby doznaly větší újmy.

Mezitím ¿Neurčitá? Kulička navrhuje, že bychom místo stoupání nahoru mohli změnit pořadí a absolvovat nejprve památky a potom teprve hory. Pak bychom mohli začít Velkým kaňonem, vylézt nahoru a přejít horem do Jalty, nebo jinam na pobřeží. Nápad vypadá docela dobře, obzvlášť pro holky je to mnohem lákavější představa, než se teď drápat do večera někam nahoru a bojovat s pomocníky lesníka. Dnes bychom mohli stihnout sejít do Jalty a přejet do Sevastopolu (Севастополь) a prohlédnout si ještě Sevastopol a v lepším případě si prohlédnout i vykopávky městského státu Chersones (Херсонес). Zítra bychom navštívili Bachčisaraj (Бахчисарай) a pozítří bychom mohli opět stoupat nahoru. Pohorky si tedy skládám opět do batohu a na nohy si nazouvám sandály. Je nejvyšší čas jít dál, protože se někomu z nás, už bohužel nevím komu, podařilo přesednout závoru na dvě poloviny. Moc bytelná opravdu nebyla.

Po cestě dolů si zpíváme – co jiného než – California Dreamin', jde nám to opravdu čím dál líp. Holky k tomu vymýšlejí ještě s Veselým Balónkem různé způsovy tleskání, ale já radši netleskám, protože bych to určitě popletl. Zanedlouho proti nám jede nahoru autobus, po chvíli jede zase dolů, je to stejný typ, jaký nás vezl i včera. Asi pro nás opět přijel nahoru, protože se dozvěděl, že nakonec míříme zpět do Jalty. Za chvíli jsme díky tomu na našem oblíbeném jaltském autobusovém nádraží, ach jo, a to už jsem doufal, že se tomuto místu vyhnu. Tentokrát to není dárek pro turisty, ale i jedna hřivna mi přijde spíše symbolická. Stejně je to zvláštní, že nám o tomto autobusu včera nikdo nic neřekl, je otázkou, jestli o něm někdo vůbec ví. Možné taky je, že o něm nikdo nechce mluvit, protože nepochází z tohoto světa.

Jdeme tedy opět do haly, jsme tu asi ve tři čtvrti na jednu, kde se pokusím vybojovat nějaký spoj do Sevastopolu, trolejbusy tam bohužel nejezdí. Jdu tentokrát rovnou k okénku pokladny a ptám se na první autobus do Sevastopolu. Podle jízdního řádu by měl jet autobus v 13:07 a kdyby na něj nebyly lístky, jede další nedlouho po něm, ale když paní v okénku řeknu, že je nás třináct a máme batohy, odmítne nám na tento autobus prodat lístky s tím, že jde ve skutečnosti o maršrutku, kam prostě nikoho s batohy nevezmou, i kdyby měla jet jinak prázdná. Zkouším tu hned u dvou okének, ale u obou mi zpívají stejnou písničku, můžeme jet autobusem ve tři, protože půjde o velký ikarus, ale na žádnou maršrutku nám lístky neprodají, protože máme batohy. A to ani tehdy, když chci koupit lístky pro šest osob s tím, že ostatní by mohli jet další maršrutkou.

Zkoušíme tedy ještě zatajit batohy a pokusit se dohodnout se přímo s řidičem. Do fronty si tentokrát stoupají Luční Kobylka a Planoucí Růže, protože mám obavy, že mě by už nevěřili, že jedeme bez batohů. ¿Neurčitá? Kulička se jde zatím podívat ven po maršrutkovém taxíku, pro chvíli tedy ještě holky odvolávám, aby nekupovaly lístky zbytečně. Zanedlouho se vrací a říká, že venku už stojí maršrutka určená na čas 13:07, holky si tedy znovu stoupají do fronty a my se jdeme zeptat řidiče, jestli nás vezme i s batohy. Je to však bez šance, řidič je zcela neoblomný. Myslím, že by místní řidiči měli jezdit na praxi na Zakarpatí, tam by se třeba naučili, že i do maršrutky se vejde spousta lidí i s batohy.

Vypadá to tedy, že nemá smysl kupovat lístky na maršrutky, protože bychom s ní stejně nemohli odjet. Máme teď dvě možnosti, buď pojedeme ve tři do Sevastopolu a budeme tam v pět a pak asi rovnou do Bachčisaraje, nebo pojedeme v 16:30 přímo do Bachčisaraje. Jalta je nám však už tak protivná, že pojedeme raději ve tři pryč. Jdu tedy opět k okénku, kde jsem byl na začátku a kupuji lístky na autobus ve tři. Paní se na mě tak divně usmívá, jako by si říkala: „Tak vidíš, holoubku, přece došlo na má slova." Než vytiskne všechny lístky, chvíli to trvá, potom mi dává dlouhatánský pruh papíru, právě jsem ho změřil, byl dlouhý celých sto sedmdesát pět centimetrů, což je o celých pět centimetrů více než moje večerní výška. To už opravdu chvíli trvá, než to vytisknou. Jeden lístek stál 9,35 hřiven[10].

Po vyřízení lístků se přesouváme ven ke stolkům hned vedle baru. Pokládáme zde batohy, u nichž se sám nabízím počkat, protože moje touhy se momentálně omezují na jedno až dvě ukrajinská piva a případně pirožek nebo něco malého k zakousnutí. Pivo mají dvou druhů, nejprve si dávám Rogaň za dvě hřivny, ale napodruhé si dávám raději za tři hřivny Černohorské, jelikož Rogaň má chuť podobnou tomu, jak v mých představách chutná močka. Ačkoli mne i to Černohorské potom stojí jen

[10]Na tomto místě je vhodné poznamenat to, co už dávno mělo být řečeno. Ačkoli se zde snažím uvádět ceny přesně takové, jaké skutečně byly, Většinou jsem platil za všechny sám a od ostatních jsem vybíral zaokrouhlenou částku. Vybírat například 9,35 hřiven by bylo opravdu obtížné. Většinou jsem asi zaokrouhlil nahoru, ale nebylo to pravidlem, jelikož třeba tuto částku jsem zaokrouhlil dolů na devět hřiven.

dvě hřivny, protože si číšník špatně pamatuje cenu. To je o něco lepší.

Po chvíli se ke mně přidává Šedý Vlk, dává si na mou radu rovnou Černohorské. Díky tomu se mohu projít pro pirožek. Pirožek si sice nekupuji, zato se mi daří u stánku sehnat mapu krymských hor v měřítku 1 : 50 000, vypadá mnohem lépe než mapy od Dana, které jsme měli k dispozici dosud. Stojí 9 hřiven, Šedý Vlk ji prý viděl s Černomořskou Sasankou už ve Lvově, kde prý stála jen 6 hřiven. Pak ještě svačíme a relaxujeme, než se jdeme ve tři čtvrti na tři nalodit. Řidič ikarusu nám sice otvírá zavazadlový prostor, ale ten má velmi úzký otvor. Sednout si musíme přesně podle místenek, opět se to neobejde bez křiku důležité ženské s funkcí umísťovačky. K stání se tu lístky neprodávají. Řidič přece musí mít ještě místo pro cestující, které nabere cestou, jestli někomu dává peníze od nich vybrané, ví asi jen on.

Následuje tedy jízda do Sevastopolu, při níž většinou podřimujeme. Výhledy z okénka na hory jsou krásné, obzvlášť na Aj-Petri, doufám, že se dostaneme i nahoru. Sněhová Lilie s Velkým Grizzzlym sedí za mnou, a tak si mohu vyslechnout, jak Sněhová Lilie vypráví obsah nějaké fantasy knížky, kterou si četla kdysi v Americe. V Sevastopolu jsme asi v pět odpoledne. Hned u autobusového a vlakového nádraží mají obrněný vlak jako pomníček – lokomotivu a tank na kolejích. Hned to pochopitelně musíme s Velkým Grizzzlym obhlédnout. Máme tu v úmyslu změnit dopravní prostředek a do Bachčisaraje jet vlakem, jenže pořád někdo odbíhá, hlavně si koupit zmrzlinu, a tak není možné se hned přesunout na vlakové nádraží. U autobusového mají tak nevábné záchody, že se z nich běžnému smrtelníkovi musí obracet žaludek, Divoká Orchidej jich prý využila jen s největším sebezapřením. Turecké záchody tu opět nejde zavřít.

¿Neurčitá? Kulička mezitím zjistil, že vlak jede asi za čtvrt hodiny. Poté, co za námi přiběhne a když se konečně opět všichni sejdeme, jdeme na nádraží, ale chvíli to trvá a Marble se ztratil kdesi mezi vlaky. Mezi kolejemi se tu pasou kozy, opravdu idyla. Vlak nám ujede, stejně jsme stáli u špatné pokladny, místo u příměstské venku jsme stáli uvnitř, kde byla trochu fronta. Další spoj jede až v půl deváté, jdeme tedy zpět zkusit štěstí s autobusy. Vystojím tu frontu a ptám se na nejbližší spoj, opakuje se samozřejmě jaltská situace. První velký autobus jede v 19:10, mezitím jede spousta maršrutek, do kterých nás s batohy nevezmou. Za této situace soudíme, že nejlepší bude jet až vlakem a trochu se porozhlédnout po městě.

Jdeme tedy zpět na nádraží vlakové, kde kupuji lístky po 2,83 hřivnách. Mezitím si ostatní zpívají *California Dreamin'*, což mi určitě dělají naschvál, protože teď se k nim opravdu přidat nemohu. Hned potom jdeme hledat úschovnu, ale v ní zavírají už v osm, což se nám moc nehodí, a tak jdeme radši vedle do parčíku a u batohů se vystřídáme. Jako první čekají Luční Kobylka, Sněhová Lilie & Velký Grizzzly, Planoucí Růže & Veselý Balónek, pak je někdo střídá. Sraz určuji na osmou hodinu, pro ¿Neurčitého? Kuličku o deset minut později, protože byl toho názoru, že osmá hodina je zbytečně časná. Teď je asi šest, máme tedy dvě hodiny času.

Do města vyrážíme společně s Kvetoucí Pampeliškou, Divokou Orchidejí, Lesní Jahůdkou a ¿Neurčitým? Kuličkou[11]. Naše první kroky míří na zastávku trolejbusu nahoru. Jako cíl si určujeme Chersones s tím, že se tam porozhlédneme, jestli má případně smysl se sem kvůli němu vracet. Moc nepředpokládáme, že by tam měli ještě otevřeno. Trochu nám k tomu pomůže, že v mé automapě Krymu je i orientační plánek Sevastopolu. Jedna paní nám tu vysvětluje, že nejlepší bude, vydáme-li se autobusem číslo 77, ale prý nejezdí moc často. Také můžeme jet autobusem 109 do stanice Univermag[12]. Autobusy, nebo spíš maršrutky tu však nejezdí moc často a jejich jízdní řád je opravdu nepředvídatelný. Vypadá to, že v ukrajinských městech panuje v městské hromadné dopravě ta situace, že kdo se chce přidat, koupí si maršrutku nebo autobus a vybere si linku. Za sklo si dá příslušné číslo a pak si jezdí a peníze si vybírá sám. Ještěže tu jezdí trolejbusy, mnohde i tramvaje a v Kyjevě metro, to jsou jediné dopravní prostředky, na něž je tu trochu spoleh. Vstupujeme tedy raději do prvního trolejbusu, pojedeme s ním, dokud pojede vhodným směrem, a pak změníme linku.

Trolejbus stoupá nahoru nad zátokou, která je hned u nádraží. V zátoce je přístav, v němž vidíme i shora několik ponorek. Posléze dojedeme na náměstí admirála Naumachova, kde je veliká socha právě zmíněného admirála. Také je tu veliký monument jako pomník obráncům a bojovníkům

[11] ¿Neurčitá? Kulička vyráží s batůžkem, který si koupil ve Lvově za pár hřiven a teď už se mu samozřejmě rozpadá. Koneckonců, koupil si ho na toulky po Lvově, a tak svou úlohu už splnil.

[12] Pro neznalé, универмаг je zkratka pro универсальный магазин a jde prostě o obchodní dům.

Sevastopolu, zobrazuje mimo jiné vojáka se zaťatou pěstí. Chceme se s ním nechat vyfotit, Divoká Orchidej tedy dává foťák nějakému pánovi, který šel kolem s paní či slečnou. Ten však jako obvykle nepochopí, že nechceme vyfotit jen nás, ale i pomník za sebou. Divoké Orchideji se to pak povede lépe, ale zase na té fotce není ona. Pak se rozhlížíme, jak dál, vidíme kolem jet sto devítku, středně velký autobus. Zeptáme se tedy, jestli jede k Univermagu a po kladné odpovědi pochopitelně nastupujeme. Autobus nás přijde na sedmdesát kopějek, opět od nás inkasuje průvodčí. Opravdu nás to doveze až k Univermagu, nějaký pán sedící za námi nás v pravý čas upozorní, že bychom měli vystoupit.

Ocitáme se tedy na náměstí Padesátiletí SSSR (пл. 50 летия СССР), to že jsme u Univermagu bychom asi poznali i bez rady. Vládne tu příslušný chaos. Hraje tu hudba a nějaké tři stejně oblečené holky do toho zpívají a tancují. My se ptáme na cestu a jdeme směrem k vykopávkám. Máme teď asi tři čtvrtě na sedm. Moc času nám tedy nezbývá. Procházíme ulicemi až ke Sluneční pláži, odpojujeme se kousek před ní a míříme na louku. Na ní míříme za davem a zanedlouho vidíme zeď a bránu. Brána skutečně vede do Chersonesu. Je tu kasa a v ní sedí člověk, prodávající lístky. Cizincům za dvanáct, domácím za šest a studentům za tři hřivny. Krom něho tu stojí v bráně další člověk, který lístky trhá. Spíš to ale vypadá, že pouští lidi ven z areálu a otvírá jim bránu.

Na čtvrt hodiny samozřejmě nemá smysl platit vstupné, navíc nevíme-li, jestli by nám i jako cizincům uznali studentskou slevu. Říkáme si tedy. že se alespoň opodál zkusíme podívat přes zeď. Jdeme ve směru, kde to vypadá, že se asi zeď ohýbá a jaké je naše překvapení když zjistíme, že nejde o roh, ale konec zdi. Můžeme tedy klidně věnovat chvilku času prohlídce vykopávek městského státu Chersones, aniž by po nás někdo chtěl vstupné. Vypadá to, že se tudy normálně chodí na pláž.

Moc k vidění toho není. Jen půdorysy několika domů a spousta odpadků. Vypadá to dost podobně jako oppidum na Zbraslavi, až na moře poblíž. Podle fotek na internetu to vypadalo, že by tu snad mohlo být pár sloupů, ale kde nic tu nic. Možná je něco až úplně u moře, kam už jsme neměli čas seběhnout. Po chvilce se tedy vracíme k univermagu na MHD. Návštěvy Chersonesu však rozhodně nelitujeme, kdyby pro nic, tak pro kasu, trhače lístků a konec zdi. Ta zeď totiž dírou, konec ani nevypadal probořeně, ale pěkně čistě, jako by se jim nechtělo ve stavbě pokračovat, a tak stěnu prostě zakončili. Něco takového se opravdu často nevidí.

Od univermagu chceme jet nejprve autobusem přímo na nádraží, ale jezdí tu samé maršrutky, které jsou navíc docela plné. Obzvlášť ty, které jedou na nádraží. Nastupujeme proto opět do prvního trolejbusu naším směrem s tím, že někde přestoupíme. Vypadá to, že když jsme se někoho zeptali na dopravu na nádraží, nepochopil dotyčný, že jsme klidně ochotni přestoupit a poradil nám jedině přímý autobus. Trolejbusem to jde jen s jedním přestupem, ale znamená to samozřejmě zaplatit dvakrát padesát kopějek. Trolejbus je docela plný a vládnou tu zajímavé vůně. Paní průvodčí se při placení ptáme, jak se dostaneme na nádraží a ona nám nabízí, že nám na správné zastávce řekne, kam máme přestoupit. Skutečně tak na jedné stanici učiní, a podle její rady jdeme o ulici vedle na zastávku sedmičky a trojky, jednou z nich máme jet.

Docela dlouho nic nejede, nepočítám-li pětku, která na nádraží nejede. Kvetoucí Pampeliška alespoň stíhá koupit banány. Z okénka sedmičky máme opět výhled na přístav, již se pomalu halící do večerního šera. Ze zastávky se rychle přesunujeme na místo srazu, už bude deset minut po osmé, a tak svůj sraz stihne vlastně jen ¿Neurčitá? Kulička. Když se sejdeme všichni, přesunujeme se k vlaku. Procházíme k němu skrz turnikety a na lístcích jsou čárové kódy. Ale turnikety nejsou v provozu, ač jsem pro jistotu ostatním rozdal lístky, ani později nikoho lístky nezajímají. Jde o obyčejný motorák s dřevěnými lavicemi, ale stále je širší než naše vlaky. Je dost dlouhý, míříme až do předposledního, nebo spíš druhého, vagónu, který vypadá docela volně. Jízda do Bachčisaraje trvá asi hodinu a půl.

Černomořská Sasanka, Luční Kobylka a Marble mají už z vlaku do Simferopole rozehranou takovou hru, při níž se po papíře jezdí s imaginárními formulemi. Místní Ukrajinci se o to zajímají a nechávají si vysvětlit pravidla. Ani nevím, jestli to vůbec do konce akce dohráli, skoro bych si tipnul, že nikoli, protože to vypadalo, že hra je dosti zdlouhavá. My ostatní různě podřimujeme, do Bachčisaraje dojíždíme asi v deset a kupodivu i poznáváme, že jsme tam. Venku už je samozřejmě tma a mě se navíc omylem v batohu vysvítily baterky, a tak nemám šanci něco vidět. Na mapě je směrem k Čufut-Kale (Чуфут-Кале) kreslený pramen, což se nám zdá jeko vhodné místo ke spaní.

Jdeme proto po hlavní a pak bočními ulicemi k východojihovýchodu. Procházíme kolem továrny a jdeme opravdu dost dlouho, než dojdeme na konec města. Veřejné osvětlení tu samozřejmě není, ale na domech je čas od času silné světlo, které nás obvykle trochu oslní, a tak by snad bylo lepší, kdyby těch světel nebylo. Domky jsou tu docela hezké, Sněhová Lilie soudí, že procházíme nějakou bohatší čtvrtí, ale ani tady není na ulici po asfaltu ani památky. Mají tu hodně psů, kteří na nás samozřejmě ze zahrad štěkají. Když skončí domy a vypadá to, že Bachčisaraj je konečně za námi, zahýbáme k jihu podle drátů, ale zanedlouho se naše cesta opět vrací k původnímu směru a jdeme dál s lesem po pravici.

Cesta dále stoupá do mírného kopce, blíží se nám půlnoc a přinejmenším holky vypadají, že už toho mají plné kecky. Nechávám proto postup na ¿Neurčitém? Kuličkovi, Šedém Vlkovi a Marblovi a sám se zdržuji, abych povzbudil zadní voj. Sněhová Lilie prohlašuje, že už ji to fakt nebaví, a k tomu s nelíčeným odporem dodává, že ještě budou muset dělat slepici na paprice. Divoká Orchidej s Kvetoucí Pampeliškou už taky vypadají docela zničeně a ani je to asi moc nebaví. Na vrcholku kopečku je docela dobrý spací les, ale my scházíme ještě trochu dolů, kde to sice nevypadá tak dobře, ale je to blíž k vodě. Zde usoudíme, spatřivši v místech, kde je kreslený pramen, světla od domů, že radši zkusíme zůstat tady. Jdeme za les kus od cesty, kde jsou zbytky jakéhosi pole nebo mýtina. Terén není nic moc, což Šedý Vlk neopomene okomentovat a zkritizovat, prohlašuje, že je to tu hnusné a že jsme měli zůstat trochu výš.

Necháváme ostatní na místě a jdeme s ¿Neurčitým? Kuličkou, Lesní Jahůdkou a Marblem na průzkum k prameni. Pak se uvidí, jestli zůstaneme tady, nebo se ještě přesuneme blíž k vodě, ačkoli myslím, že by tam muselo být silnější lákadlo než čůrek ze skály, aby to ostatní přesvědčilo dojít až tam. Docházíme k domům, u nichž je na mapě nápis *т/с Бешик-Тау* a nachází se i s pramínkem pod stejnojmeným kopcem, tady pod Bešik-Tau. Cesta se tu rozděluje, a tak se rozdělujeme i my. Jdu rovně, kde se pramínek skutečně nachází, a tak mohu Lesní Jahůdku vyslat přivolat Marbla a ¿Neurčitého? Kuličku. Nad pramínkem prosvítá skrz stromy světlo plamenů a ozývají se hlasy, kdosi si tam dělá táborák. Pramínek je opravdu jen takový čůrek tekoucí z rourky zabetonované do zídky. Nebýt toho, že je pod ním barel, nejspíš umístěný těmi lidmi shora, trvalo by nabírání neskutečně dlouho. O tom se konečně zítra přesvědčíme. Opět se ukazuje, jak prozíravé je brát si s sebou na taková místa plecháček. Vzal jsem si i ručník, že bych se z pramínku umyl, ale to je opravdu při tomto stavu vody neproveditelné.

Občerstveni jdeme zpátky a seznamujeme ostatní se situací s tím, že zůstaneme tady a teprve ráno si nabereme vodu. Šedý Vlk zatím objevil, že kousek dál v lese je docela rovné místo, i pro něj snesitelné. Přesunujeme se tedy ještě pár kroků dál, kde rozkládáme spacáky. Vypadá to trochu jako cesta, ale asi to cesta není, jelikož uprostřed roste křoví. Už jak jsem přišel s vodou, upozornily mne holky, že mi nechaly chleba a kus sýra k večeři. K tomu je ještě přesvědčuji, abychom si uvařili polévku. Raději bych velký pytlík bramboračky, ale ta se vaří pět minut, na což se Luční Kobylce nechce moc čekat. Malé máme ale jen dvě hrachové. Planoucí Růže sice říká, že nic nechce, ale vypadá to, že uvaříme-li bramboračku, dá si s námi, a tak končíme u ní. Do bramboračky přidáváme ještě zbytky starého chleba, aby byla hustší. Veselý Balónek, sedící samozřejmě vedle nás, aby byl v noci poblíž Planoucí Růže, si dělal k večeři těstoviny v omáčce, obojí z jednoho pytle. Z pytle mu však uteklo zvíře, které tam prý mělo být. Zbyl po něm jen glutaman a možná i trocha jiné chuti.

Když jdu spát, Sněhová Lilie & Velký Grizzzly, ležící po mé levici, si ještě vaří slepici na paprice. Jde o velkou ukrajinskou konzervu, v níž se však moc masa nenachází, většinu náplně tvoří sádlo a kosti. ¿Neurčitá? Kulička, Divoká Orchidej a Kvetoucí Pampeliška, ležící po mé pravici, už spí. Vždyť už je taky jedna hodina.

I dnes mohu do statistiky zanést jen dvě hodiny strávené v autobusu a hodinu a půl v motoráku.

Neděle 24. srpna

Plán pro tento den: *I dnes bychom měli vandrovat po Krymských horách.*

Budík mi zvoní v půl osmé jako každé ráno, ale jediné, co jsem schopen udělat, je zaklapnout ho a přeřídit na osmou. V osm mi však nezbývá už opravdu nic jiného, než vzbudit ostatní. Ti se koneckonců budí sami, navyklí už našemu režimu. K snídani máme tuším tradiční vločky, za tím účelem však musím přejít k Veselému Balónkovi & Planoucí Růži a Luční Kobylce, jelikož jsem si lehl na druhý konec našeho dlouhého ležení. Leželi jsme totiž všichni v jedné řadě vedle sebe. Celé ráno většina výpravy reptá a vede demoralizující řeči v tom smyslu, že už ji nebaví chodit dlouho do noci, ráno vstávat a jít zase dál. Prý to trvá už moc dlouho a vůbec. Naštěstí jde jen o řeči a ke vzpouře nedochází. Planoucí Růže prohlašuje, že došlo k tragédii, protože sýr, který měla v batohu, ožrala v noci myš. Místo abychom jej rovnou vyhodili, rozhodli jsme se, že ho kdyžtak okrájíme, což nám později přivodí drobné psychické problémy.

Hotovi k odchodu jsme asi v deset hodin, spíš později. Je to dost pozdě uvážíme-li, že nevíme, jak to bude dnes vypadat u pramínku s barelem. Taky mám trochu obavy z toho, že těsně před pramínkem přehrazuje cestu závora a u ní visí cedule varující, že vstup i vjezd jsou v době hrozících požárů zakázány. Vracíme se tedy na cestu a míříme k pramínku, závora se naštěstí ukazuje jako neškodná, což mne tady skoro překvapuje. Barel je samozřejmě pryč a průtok z trubičky umožňuje nabrat jednu láhev asi za sedm minut. Ačkoli si nenapouštíme všechny láhve, které tu máme, strávíme tu zbytek dopoledne.

Mezitím se tu motá taková podivná existence s váhavým krokem a chvilku sedí u pramínku poblíž nás. Na fotce to vypadá, jako by si s ním Velký Grizzzly povídal. Na závěr rozvíjí Sněhová Lilie teorii, že by bylo dobré napsat do deníčku, že každý den někdo zmizí, a to co možná nejdrastičtějším či nejzáhadnějším způsobem až nakonec umře i poslední a bude nalezen jen deníček. Ve skutečnosti bychom ale deníček někde pohodili a my bychom začali na Ukrajině nový život, nezatížený naší minulostí. Velký Grizzzly by sice rád poslal zprávu rodičům, aby se o něj nebáli, ale to mu nemůžeme dovolit, protože tím by se celá myšlenka zhatila. Já bych si přál zbýt poslední, koneckonců když píšu tenhle deníček, bylo by to logické. Šel bych po pláni nahoře v horách, nikde ani kapka vody. Rety mé suché by byly a vrásčité prasklinami, to jak by z nich všechnu vodu žhavé slunce krymské vyssálo. A šel bych, šel, nohama sotva pleta, ještě krok a druhý, třetí již nedokonán. Leže pak na zemi, ze sil svých posledních zapsal bych v deníček slov ještě pár, coby poselství všemu světu: „Již sil mi nezbývá a dále už nemohu, kosti mé, ohlodané doběla krymskými supy (крымский гриф) přikryjte zemí a prostý kříž jen vztyčte nad něj, ten kříž zrobený z jahodového tisu (Тис ягодный[13]). A na ten kříž vyryjte nožem, že jsem vás měl, lidi, rád.“ A s posledním slovem, naposled bych vydechl a otočil tvář ke Slunci, by mé oči ještě naposledy mohly zahlédnout jeho zář, tu zář již tolik milovaly. Jenže žádné kosti by u toho deníčku zůstat nemohly, protože ve skutečnosti bychom přece začali úplně jiný život, například bychom založili hipísáckou komunitu, budhistický klášter, zastavárnu nebo bychom se stali krymskými zbojníky (крымские розбойники).

Konečně je voda napuštěna a my můžeme vyrazit po cestě do mírného kopce. I když se musím přiznat, že Černomořské Sasance jsem už nabírání vody utnul s tím, že Šedý Vlk a Marble mají dost vody na to, aby jí dali cestou napít. Slunce dostoupalo téměř k polovině své dnešní pouti a podle toho také vypadá teplota vzduchu kolem nás, tím hůř pro nás, že nejdeme lesem. Po chvíli soudíme, že jdeme asi trochu špatně, nejspíš jsme měli jít od pramene spíš po cestě dolů, tak bychom se snad dostali přímo k Čufut-Kale. Ale nevypadá to, že bychom si zašli tolik, aby se vyplatilo vracet se zpátky. Cesta dochází ke srázu nad údolím, kde zahýbá doleva a nabízí pak krásné výhledy na typickou Bachčisarajskou krajinu na sever od Čufut-Kale. Skládá se z plochých stolových hor, jejichž výšky dosahují něco kolem pěti set metrů nad mořem a mezi nimiž se vinou kaňony. Údolí vypadají podobně jako na obrázcích z Ameriky, jen s tím rozdílem, že zde nejsou červené, ale bílé. Lákám ostatní k okraji, aby se pokochali, Divoká Orchidej však nevypadá, že by ji ještě něco v tomto slzavém údolí mohlo nadchnout.

Pokračujeme ještě chvíli po cestě, která se po chvíli stáčí vlevo, až dojdeme k hradbě, zřejmě patřící k opevnění Čufut-Kale. Je tu sice brána, ale zavřená a vypadá to, že vchod bude někde dole. Poblíž brány je navíc stará díra do země, jde o cisternu na vodu. Koukáme se k rohům zdi, ale vypadá to, že tady zeď nekončí, ale pokračuje dál. Není to holt všude jako v Chersonesu. Obcházíme tedy zeď zleva po pěšince. Ta brzy klesá

[13]Pro lingvisty, samozřejmě vím, že *ягода* není jahoda.

dolů pod pískovcové skály, do nichž je město vytesáno a vede pod nimi až ke vchodu do města.

U vstupu je docela dost lidí a neustále sem proudí od Bachčisaraje další davy. Vstupné stojí 6 hřiven pro dospělé, my to máme jako studenti po 3 hřivnách. Na důkaz toho, že jsme skutečně studenty, však vyžadují průkazky, ačkoli zde se to ještě podaří ¿Neurčitému? Kuličkovi ukecat. V Kyjevě již tak tolerantní nebudou. Čufut-Kale vypadá docela hezky, jde o město vydlabané do pískovce. Jeho historie je ve zkratce popsána na velké ceduli hned u vchodu, je však napsána jen rusky, a tak ji musím ostatním přeložit. Batohy skládáme u vchodu a na střídačku jdeme na prohlídku. Šedý Vlk mi tu ukazuje kartičku dokazující, že je studentem ITI. Všimne si toho paní trhající tu lístky a ihned běží dohlédnout, abychom si snad nepůjčovali průkazky. Musíme jí tedy oba ukázat lístky a prohlašuje, že všechny lístky musí přervat ona. Ten můj je přitom samozřejmě už přervaný. Taky dlouho zkoumá, jestli je na fotce na kartičce skutečně Šedý Vlk.

Procházím se nejprve sám, na jednom místě, kde se dá vlézt dolů do nějaké místnosti a kde je taky krásný výhled na údolí na severu, potkávám ¿Neurčitého? Kuličku a shodujeme se, že je tu výborná akustika. To ve mně samozřejmě vzbudí touhu zazpívat si a to nejlépe s někým. Kousek od téhle místnosti je taky zmrzlinář, ale jeho návštěvu si prozatím odpouštím. V další místnosti s neméně dobrou akustikou potkávám Lesní Jahůdku, jíž se ptám, neviděla-li někde Sněhovou Lilii, že bych si chtěl s někým zazpívat. Bohužel nikoli. Jdu pomalu dál, až dojdu k bráně, na níž jsme předtím koukali z druhé strany. Poblíž stojí mauzoleum chána, tuším Murata I, a u něj stojí nad propastí kůň, přežvykuje a čeká na to, až na něj posadí někoho, komu dají do ruky šavli a pak jej vyfotí. Hned vedle k tomu ještě půjčují historické kostýmy, vypadá to, že je to tu docela oblíbené, jelikož jsem pak viděl podobný zjev na více místech.

Od brány jdu po hlavní cestě, na níž jsou hluboké koleje, vyježděné během staletí do pískovce koly povozů. Proti mně jdou Planoucí Růže & Veselý Balónek a Luční Kobylka. Z toho mám nelíčenou radost, protože tak vidím naději, že si přece s někým zazpívám. Otáčím se tedy a jdu s nimi zpět. Cestou zalézáme do jedné malé místnosti s výhledem do údolí a takovým zvláštním sloupem. Zvláštní je na něm to, že ho vprostřed kousek chybí, když to zjistí Planoucí Růže, dostane trochu strach, a tak pokračujeme dál. Pomalu dojdeme do již zmíněné místnosti s akustikou.

Sice to ještě není ta první, protože jdeme v opačném směru, ale to nám nemůže zabránit v tom, abychom si zazpívali California Dreamin’ a Něbojusja. Na skok se tu staví Šedý Vlk s Černomořskou Sasankou, ale moc nás neposlouchají. U Šedého Vlka to bude asi způsobeno tím, že už se mu California Dreamin’ až nelíbí. Moc nám to ale nejde, protože bez Sněhové Lilie trochu skřípe první hlas a když jej zpívá Planoucí Růže, skřípe bez ní hlas druhý.

Než dojdeme do další místnosti, zastavíme se na zmrzlinu a s ní míříme dolů do další místnosti s ještě lepší akustikou. Navíc je tu krásný chládek a nejsou tu zrovna lidi. Přichází sem sice Kvetoucí Pampeliška a Divoká Orchidej, ale než dolížeme zmrzlinu, a začneme zpívat, odejdou zase pryč. Předtím je ještě vyfotím, jak sedí proti sobě v okně, musím se pochválit, podle mne ta fotka vyšla docela hezky. Jenže mě došel film, a tak jsem to musel vyfotit foťákem Divoké Orchideje. Po slízání zmrzliny se dáváme opět do zpěvu, tentokrát, překvapivě, California Dreamin’. Když jsme v nejlepším, přichází malá skupinka. Jeden pán z ní na nás začíná mluvit a je tak neodbytný, že na chvíli přestaneme, abychom se dozvěděli, co od nás chce. Říká nám něco rusky, ale nezachytím dobře co. Vypadá to ale, že nás chválil, protože když to pak dozpíváme, poděkují nám za náš hudební projev.

A pak už jdeme pomalu k východu, jsem tam dřív než ostatní, jelikož jsem si narozdíl od nich druhou zmrzlinu odpustil. K bráně neschází po schodech, ale slézám po skále, abych nakoukl ještě do několika místností. Pak si ještě dáme jablíčko a hromadně se vyfotivše, jdeme ven. Myslím, že návštěva tohoto místa určitě stála za to, jen kdyby tu nebylo tolik jiných turistů. U pokladny si ještě prohlížím knížečky o Čufut-Kale, mají tu jednu tenkou, jen čtyřstránkovou, ale chtějí za ni čtyři hřivny, což se mi zdá poněkud přehnané. Při sestupu do údolí ještě míjíme vstup do podzemní chodby, podle obrázku to vypadá na cestu ke dnu studny, ale to už nás moc neláká. Možná i proto, že na ceduli u toho mají napsáno, že je to úžasná, jedinečná a nevídaná atrakce.

Dole vede údolím cesta do Bachčisaraje. Cestou samozřejmě míjíme řadu stánků, u jednoho z nichž kupujeme alespoň trochu k světu vypadající pohledy. Po chvíli sestupu docházíme k Uspenskému mužskému klášteru (Успенский монастыр). Jde o klášter zavrtaný do skály, ven kouká stěna kaple s freskou a vstup. Vypadá to docela zajímavě, ještě zajímavější je snad pohled přes údolí na podobně zavrtaný dům, pravděpodobně patřící ke klášteru. Jde vlastně jen o jednu stěnu, kterou je přehrazena jeskyně. U kláštera se zastavujeme, že počkáme na ostatní. Prodávají tu posvěcenou vodu, protože jsem si nejprve nevšiml, že stejná voda vytéká opodál z rourky, kupuji si jednu láhev, stála jednu a půl hřivny. Dole u té rourky byl samozřejmě pěkný nával. Planoucí Růže, Veselý Balónek a Černomořská Sasanka mízí kdesi v dálce, ale po chvíli se opět vrací. Právě včas, když na žádost ostatních ponechávám chvíli na prohlídku kláštera. Přiznávám, že jsem se moc zdržovat nechtěl, jelikož je už půl třetí a nerad bych, aby nám chánský palác zavřeli před nosem.

Na ceduli tu píšou, že páni mají dovnitř vstupovat bez pokrývky hlavy a s dlouhými kalhotami, dámy pak s pokrývkou hlavy a se zahalenými rameny. Ale nikdo si nevšímá ani toho, že tam jde později Velký Grizzzly jen v trenkách. Sice jsem mu to vytkl s tím, že jde do kostela, ale jen mávl rukou a nevšímal si toho. Vevnitř se stejně dá vlézt jen do kaple, kde prodávají spoustu svatých obrázků. Jinak je shora pěkný rozhled. Když dojdu zase dolů, láká zrovna Velký Grizzzly Divokou Orchidej, aby šla také nahoru, jeho přemlouvání je však odsouzeno k nezdaru, protože Divoká Orchidej je už cestovatelsky zcela vyčerpána. Hned si beru na záda batoh a odcházím směrem k Bachčisaraji, zatímco někteří na mne ještě mávají shora. Snažím se jim naznačit pohyby rukou, aby sebou pohnuli, ale mé snahy se míjí účinkem. Cestou samozřejmě procházím kolem dalších stánků až k začátku Bachčisaraje, kde je parkoviště, trh a spousta lidí.

Sedám si kousek od parkoviště a čekám, jestli někdo přijde za mnou. Dlouho nikdo nejde. Myslím, že jako první přicházejí Šedý Vlk a Marble, hned po nich přijíždí místní autobus, který má jako jednu z mezizastávek uveden chánský palác. Jenže ostatní pořád nikde a ukážou se teprve ve chvíli, kdy už do autobusu nastupují lidé na cestu zpátky, a to jdou samozřejmě dost pomalu. Snažím se na ně mávat, aby si pospíšili, že bychom se mohli svézt tím autobusem, ale projevují poněkud dlouhé vedení, a tak nastupujeme na poslední chvíli. Chvíli to tedy vypadá, že nám kluk, který tu dělá průvodčího, naznačuje, že palác je tady, ale to samozřejmě není pravda a řidič už je z našeho váhání kapku nervózní. Sedám si k oknu a proti mě si stoupá ¿Neurčitá? Kulička, také k oknu. Platím klukovi za cestu, přijde to každého na jednu hřivnu, kdybychom neměli batohy, stálo by to sedmdesát kopějek, ale takhle řidič kluka upozorňuje, aby vybíral po hřivně.

Nejedeme dlouho, když se ozve příšerná rána. Pohlédnu instinktivně z okna a ejhle, ono nikde. Řidič samozřejmě zastavuje a prohlásiv, že máme vystupovat, protože jsme na místě, odchází sebrat okno ležící o kus dále na silnici. Ale my jsme se o ně opravdu neopírali. Na první pohled se mi to s tím místem moc nezdá a mám obavu, že se nás chce řidič prostě zbavit. Ptám se tedy venku kolemjdoucích, a ti potvrzují, že palác je tady za rohem.

Vystoupivši z autobusu, jdeme ke vchodu do paláce, už od vchodu vypadá fakt hezky, trochu podobně jako sultánský palác v Istanbulu, ačkoli ten byl mnohem výstavnější a větší. Tenhle je navíc hlavně ze dřeva. Procházíme bránou na nádvoří, kde je docela dost lidí a pokladna. U té zjišťuji, že lístek stojí 10 hřiven, pro studenty polovic. Kupuji ještě za 5 hřiven lístek, abych mohl fotit, ačkoli později se ukáže, že něco takového nebylo potřeba, protože stejně nikdo nehlídal, jestli fotí jen osoby s k tomu zakoupeným lístkem, třeba Černomořská Sasanka si lístek na focení nekupovala a mohla fotit úplně stejně jako já. Taky se u pokladny ptám, jestli bychom tu nemohli někde odložit batohy a jsem odkázán na paní v zelených šatech u vstupu do placené části. Když se mi podaří k ní prodrat přes dav lidí čekajících na průvodce, zjistím, že si můžeme odložit batohy hned za vstupem na lavice. Dovnitř do jejich baráčku to prý nejde, jelikož tam budou brzy zavírat. V pět prý zavírají celý palác a teď jsou asi tři, snad nám budou dvě hodiny stačit i když se u batohů radši vystřídáme s hlídáním.

Ještě se chvíli o batozích dohadujeme, ¿Neurčitá? Kulička prohlašuje, že je v žádném případě hlídat nechce, ale holky by u nich zase klidně počkaly a zatím se nasvačily. Nakonec jdeme za vchod k již zmíněné lavici a pokládáme je k ní. Část výpravy, určitě tam nejprve zůstali Luční Kobylka, Sněhová Lilie & Velký Grizzzly, Planoucí Růže & Veselý Balónek a možná ještě někdo, si u nich sedá s tím, že prohlédnout palác si půjdou, až někdo přijde. My jdeme zatím s Kvetoucí Pampeliškou, Divokou Orchidejí a Lesní Jahůdkou dovnitř. Procházíme sály a musíme občas čekat, než přejde organizovaná výprava s průvodcem, abychom si mohli vyfotit interiér. Mě se to vevnitř líbí, je to takový turecký styl a vypadá to, že i krymský chán si uměl zařídit pohodlné obydlí.

Po chvíli docházíme k slavné Bachčisarajské fontáně, původně fontáně slz. Slavná je asi jen díky tomu, že o ní napsal Alexandr Sergejevič Puškin stejnojmennou poému. Řekl bych, že mu i samo město Bachčisaraj vděčí za svou proslulost. Na každý pád mu mohou Bachčisarajští vděčit za to, že do Bachčisaraje zavítal Strašlivý Uragán, protože za jiných okolností bych si na toto malé krymské městečko asi nevzpomněl. Fontána je tvořena deskou zdobenou reliéfem a zapuštěnou do zdi. Stékají po ní tenké pramínky, slzy. Má očekávání zcela naplnila. Stojí u ní busta mistra básníka a my se samozřejmě musíme s fontánou a i s bustou vyfotit. Pak procházíme zahradou do harému, což je samostatný baráček. Poblíž něj je kohoutek s vodou, čehož využíváme k umytí rukou a Divoká Orchidej později i k umytí hlavy. Opodál jsou prozměnu dvě modré plastové židličky a na nich se skví dva pěkně vybarvení pávi. Nechávají se klidně vyfotit, jako by tam ani k ničemu jinému nebyli. Na dalším nádvoří roste u stěny dost starý břečťan a hned vedle je pěkná brána. Musíme před ní chvilku čekat, než od ní odejde skupina lidí, abychom si ji mohli vyfotit.

Ještě zbývá výstavka v budově vedle. Je tu sice spousta zajímavých věcí z doby chanátu, ale mě přijde nejzajímavější stav, u nějž sedí figurína, která vypadá skoro jako živá. Na konci výstavky nás chtějí nekompromisně poslat ven s tím, že výstavka je pouze jednosměrná, ale paní u východu nás povzbuzuje, že nás za vchod k věcem pustí i bez lístku. Naštěstí tomu tak opravdu je. Sedíme tedy ještě u batohů a čekáme, až si prohlédnou palác všichni. Musím říct, že mě se to tu líbilo, být chánem, taky bych tu rád bydlel. Holky mi tu asi nechaly jídlo, alespoň usoudím, že chleba válející se v igelitce na nikoli našem batohu je náš. Předtím byl prý jinde.

Ve čtvrt na pět nás upozorňuje uvaděčka, že za půl hodiny se končí, a vyjadřuje při tom naději, že už tou dobou budeme s batohy venku. Jinak bychom to museli obejít vnitřkem přes tu výstavku. Opodál vidím stát Sněhovou Lilii a Velkého Grizzzlyho u zmiňované brány. Vypadá to, že nemají ponětí o čase, a tak je jdu seznámit se situací. Ve tři čtvrti na pět odnášíme batohy ven, i když všichni tu ještě nejsme. Venku je stánek s pohledy, které vypadají na místní poměry nadprůměrně dobře. Taky tu mají kalendáříky, ale na mne zbyde už jediný druh. Pochopitelně s obrázkem místa, na které se nepodíváme.

Když se sejdeme všichni, přijde Velký Grizzzly s tím, že si ještě jde koupit víno domů. Opravdu jsme cestou sem minuli několik obchodů s víny. Sice se ho snažíme přesvědčit, že je přece nesmysl tahat se s lahvemi přes hory a že něco takového si chtějí pořídit všichni a bude na to tedy čas i později, ale nedá se zviklat a odchází pryč. Nepomůže ani to, že ani Sněhová Lilie si zřejmě nemyslí, že je to dobrý nápad. Mezitím si stihnu dojít na záchod, kde pojmu myšlenku, že bych si mohl v umyvadle umýt nohy, černé jako boty. Nikdo tu není, ale když si umyju jednu nohu, přichází sem někdo a mě se ještě nezdá úplně vhodné mýt si nohy v umyvadle před lidmi. Ještě takových čtrnáct dní a byl bych určitě otrlejší.

Planoucí Růže je dneska celá smutná a nemluvná. Ptám se jí během dne proč, ale říká, že jde o prdkoidní důvod a že za to nemůžu a hlavně to ani nemohu změnit. To je mi samozřejmě líto, protože bych chtěl, aby se pořád hezky smála. Když se konečně sejdeme všichni, můžeme vyrazit na autobusové nádraží, které tušíme poblíž vlakového. Chtěli bychom dojet nejlépe do obce Sokolí (Соколиное), nebo alespoň co nejblíž ke kaňonu. Musíme ale nejdřív přejít celou Bachčisaraj, což jsou aspoň tři kilometry. Díky tomu se obohatíme o takové obrázky jako jsou kozy pasoucí se mezi panelovou zástavbou, či roura s kohoutkem, u které si myju druhou nohu.

Náš předpoklad, že autobusové nádraží najdeme u vlakového, se ukázal jako správný. Jsme tu asi v 17:45, u okénka zjišťuji, že do Sokolího už dneska nic nejede, ale v 18:15 jede autobus do Šťastného (Счастливое) a jede tam přes Aromat (Аромат), což je asi čtyři kilometry před Sokolím. To je samozřejmě lepší než nic, a tak hned kupuji třináct lístků. Jeden stál 3,83 hřiven. Do odjezdu zbývá dvacet minut, během nichž si však stačí nakoupit jen ¿Neurčitá? Kulička, Kvetoucí Pampeliška a Divoká Orchidej, protože jsou v krámu první na řadě. Stejně budeme muset zítra navštívit civilizaci, abychom si mohli nakoupit i my ostatní. Ale na zmrzlinu mají čas všichni zájemci.

Autobus přijíždí až ve čtvrt, batohy dáváme jako obvykle dozadu. Nejprve to vypadá, že řidič nechá na cestu otevřené dveře, ale umísťovací bába to nedovolí a nenechá autobus odjet, dokud je řidič zase nezavře. V tom horku by přitom byla trocha průvanu celkem příjemná. Jelikož je Velký Grizzzly u dveří, vypadá to, jako by to byl on, kdo je nedovolí zavřít, pročež mi trochu ujedou nervy, za což se hluboce omlouvám. I kdybych k tomu měl důvod, tak si myslím, že klukovi by nervy ujíždět neměly. Do Aromatu jedeme asi hodinu, kolem jsou čím dál hezčí skály. Cestou přistoupily dvě ženské s krabicemi, které si daly mimo jiné na naše batohy, pročež jedna krabice spadla jedné z paní za krk. Veselý Balónek, Planoucí Růže, Sněhová Lilie a Luční Kobylka zpívají cestou California Dreamin’ (co taky jiného), zpěv má opět neobyčejný úspěch a paní sedící vedle mne chce, aby zpívali dál, že je to moc krásné. Samozřejmě probíhá standardní rozhovor.

V Aromatu vystupujeme na křižovatce, je tu nádherný pomník na paměť hrdinů z druhé světové války. Je opravdu monumentální, koneckonců, jak je tu zvykem. Chováme se u něj poněkud nepatřičně, protože se snažíme napodobit hlavní postavu. Stojí v podivné póze, vypadá to, že tančí, přitom drží granát v ruce a ještě povzbuzuje spolubojovníky k běhu kupředu. Za ním jedou tanky a před ním leží padlý hrdina s hlavou v klíně nějaké slečny. Vypadá to, že se na nás kouká zpovzdálí trochu podivně nějaká paní, a tak se radši zklidníme. Samozřejmě neváháme a u pomníku se fotíme. Později kolem pomníku prozhází stádo krav, což je taky zajímavý pohled. Většina ostatních jde pak nabrat vodu, sice mám ze čtyř lahví tři plné, ale přece jdu pro jistotu nakonec taky. Kupujeme i nějaké mléko z ledničky, ale tentokrát jsem ho ani neochutnal. Mezitím nám stačí dva řidiči nabídnout odvoz k Velkému kaňonu, což odmítáme, protože dneska chceme spát ještě nedaleko, ale vypadá to alespoň, že s dopravou nebudeme mít zítra problémy.

Rozhodli jsme se, že zůstaneme někde před Sokolím, abychom se zítra mohli cestou stavit v krámu. ¿Neurčitému? Kuličkovi se to sice moc nelíbí, protože má, celkem oprávněnou, obavu, že se v obchodu zdržíme hrozně dlouho. Ale za dvacet minut v jednom obchodě v Bachčisaraji jsme opravdu všichni nakoupit nemohli. Míříme tedy po silnici směrem k Sokolímu a Velkému kaňonu. Podle mapy je cestou kreslená turbáza, což v nás vzbuzuje trochu obavy, abychom našli nějaké klidné místo na spaní. Zanedlouho tedy uhýbáme po cestě vlevo ze silnice a pokračujeme při levém břehu potoka. Po chvilce přicházíme na docela pěknou loučku, kde by se dalo spát, jen je sem trochu vidět ze silnice a od Aromatu. Sundáváme tedy batohy a Šedý Vlk s Marblem jdou na obchůzku, jestli nenajdou něco lepšího.

První se vrací Marble s tím, že do jemu vyhrazeném úseku se nevyplatí přemisťovat. Šedý Vlk vyrazil pochopitelně přímo nahoru a vrací se s tím, že našel místo, které je sice za lesem, ale musí se tam do kopce. Taky je to tam rovnější než tady. Sám si však není jist, jestli se vyplatí stoupat na jím vybrané místo. Současně se tváří, že je to kousek, a tak nakonec převládl názor, že se tam ještě přesuneme. Nebyl by to však Šedý Vlk, aby nás nezavedl na nejvyšší místo široko daleko. Je to tu opravdu lepší, ale nevím, jestli to stálo za námahu.

Buď jak buď, odhazujeme nahoře batohy a chystáme se jít hned k potoku umýt. Se mnou jdou ještě Luční Kobylka, Sněhová Lilie & Velký

Grizzzly, Planoucí Růže & Veselý Balónek, ukazuje se, že baterku máme jen já a Veselý Balónek. Brzy ostatním uteču, protože se mi nechce jít tak pomalu, jsa zvědav, jak to půjde k vodě sejít. Jde to docela dobře a voda vypadá, až na pár pěnových fleků, docela čistě. Čekám ještě na zbytek, místo po pěšině si razí cestu přímo křovím, a tak jim to chvilku trvá.

Po umytí nás nachází Marble a při odchodu zjišťuji, že je tu i Divoká Orchidej a Kvetoucí Pampeliška, našly si trochu lepší místo, kde vedla přímo k potoku velká cesta. Voda je tu nečekaně hluboká a samozřejmě teplá jako kafe. Hlavu si přesto radši nenamáčím. Cestou nahoru jdu chvíli po tmě a narazím do vysoké trnité byliny. Vyjeknu a všichni za mnou se hrozně leknou, bavili se totiž zrovna o Blair Witch, což je horor, kde se postupně ztrácejí lidi. Sice jsem ho neviděl, ale tuhle pointu jsem pochopil z jejich hovoru.

Nahoře si děláme večeři – čočku se zelím. Planoucí Růže je ráda, že se konečně té čočky zbaví. Samozřejmě je to dobré, i když toho není mnoho. Dojídáme se trochou sýra ožraného od myši, samozřejmě okrájeným. Jíme ho ale jen my s Luční Kobylkou, protože Planoucí Růže ho nechce. Ani teď však bohužel nevyhodíme zbytek. Spát jdeme nedlouho po večeři, na zítřek jsem vyhlásil budíček na sedmou hodinu a odchod na devátou. Jestli chce někdo prát, mýt si hlavu nebo provádět jiné podobné hlouposti, ať si přivstane. Planoucí Růže, Veselý Balónek a Luční Kobylka jdou do lesa, kam se mi moc nechce, a tak si radši lehám vedle Kvetoucí Pampelišky, Divoké Orchideje a ¿Neurčitého? Kuličky. Když už skoro ležím, vzpomenou si holky, že se trochu zatáhlo a že by radši postavily stan. Protože jejich přání je mi samozřejmě rozkazem, nezbývá mi než opět vylézt ze spacáku a vybalit stan. Alespoň zjistím, že mi od Zakarpatí nesplesnivěl. Měl jsem z toho trochu obavu, protože když jsem jej balil pod Petrosem, byl trochu vlhký. Dovnitř dáme jen batohy a sami si leháme ven. V noci padá dost rosy, možná i proto je trochu chladno a musím si přioblékat mikynu. V lese bylo prý tepleji.

Se statistikami je to na Krymu docela ubohé, snad jen hodinu v autobuse bych mohl zmínit. I když jsme pár kilometrů i ušli, nebylo to hlavním bodem programu a už vůbec netuším, jak dlouho nám to trvalo.

Chvilka poezie VII

Stojí hruška v širém poli,
pod polem ostravské doly.

Tiše předou pásy linek,
z nich pak jedou řady sklínek.

Stojím takhle na pásu,
jelikož kdo dočká času.

Ten se vskutku načeká,
na takového člověka.

Který by zaplatil tolik hřiven,
který je chudobou nepokřiven.

To je ten koho hledáme,
rozkřikl, ať mu podáme.

Povlečení na lehátko,
a na zuby párátko.

Pak můžeme klidně spát,
a nechat si něco pěkného zdát.

Bude to úplná balada,
lehneme do trávy na záda.

A budeme se flákat,
jiní za nás budou makat.

My jsme nová generace,
nebojíme se ni práce.

Vemem krumpáč do ruky,
uhladíme všechny puky,
a vyrazíme na dydžinu.

Pondělí 25. srpna

Plán pro tento den: *Tak ale dneska už naposled v Krymských horách.*

Ráno budím ostatní opravdu v sedm. Teprve v půl osmé je však opravdu živo. Planoucí Růže někam mizí a je hrozně dlouho pryč. Zatím uděláme s Luční Kobylkou vločky k snídani, ale Planoucí Růže pořád nikde. Necháme jí tedy trochu v ešusu, z čehož je po chvíli Luční Kobylka trochu nervózní, protože by si jej ráda sbalila. Po Planoucí Růži však není vidu ani slechu. Sněhová Lilie k tomu podotýká, abychom prý radši porci Planoucí Růže snědli, protože by určitě nerada, kdybychom pak na ni měli řeči. Ačkoli mě je to celkem fuk, v kotlíku je akorát čaj. Kvetoucí Pampeliška si spěchá umýt hlavu, a odchází proto dolů už ve tři čtvrti na devět. Stan balím samozřejmě mokrý od rosy, ale jinak je pochopitelně krásně jasno a horko. Nemohu však čekat, než oschne, protože bych nestihl odejít v devět a má autorita by nepochybně utrpěla. Okolo nás se pasou koně, Sněhová Lilie se na ně jde podívat i zblízka, vypadají docela mírumilovně. V devět opravdu odcházím, ale nejsem zdaleka poslední. I Planoucí Růže je myslím sbalená až po mně, což je docela neobvyklé, ale mě to samozřejmě těší.

Mířím dolů k vodě, kde si už Divoká Orchidej a Kvetoucí Pampeliška skoro domyly hlavy. Ještě než přijdou ostatní, stihnu si ji umýt také. Mávám potom na opozdilce, aby šli za námi, ale propásnu Luční Kobylku, Sněhovou Lilii & Velkého Grizzzlyho, Planoucí Růži & Veselého Balónka a musím jít proto na ně zamávat až k silnici. Když jsme všichni, můžeme se vydat k Sokolímu, nejdeme po silnici, ale po druhém břehu potoka, snad tudy povede cesta až tam. Zanedlouho procházíme švestkovým sadem, švestky jsou ve velmi dobré kondici. Tady to vypadá, že cesta zahýbá trochu moc doprava, a tak to zkoušíme projít podle potoka, ale brzy to zase vzdáme pro neprůchodnost terénu. Do Sokolího jdeme asi hodinu, přecházíme hned na začátku potok po mostku pro pěší a na silnici se dáváme vlevo, mířice do centra.

Jsou tu hned tři obchody, u jednoho z nich se ve stínu zastavujeme. Vzápětí nás začíná otravovat taxikář s tím, že by nás odvezl k Velkému kaňonu za 5 hřiven na hlavu. Navíc by nám prý ukázal, kudy se dostaneme dovnitř, aniž bychom museli u vstupu platit. Nejprve s ním mluví kluci a pak se do toho vložím i já a říkám mu, že potřebujeme ještě nakoupit a potom bychom s ním možná jeli, díky tomu nás nechá chvilku na pokoji. Zatím jdeme nakupovat, v krámě toho ale moc nemají, hlavně tu nemají chleba, což je však případ i většiny ostatních obchodů okolo, ačkoli naproti jsou na tom přece jen trochu lépe, protože pár chlebů mají, jen dost starých. Čerstvý mají prý přivézt co nevidět.

Stala se tu však taková podivná věc, že Planoucí Růže sama prosadila do jídla místní klobásu. U nás při tom klobásy a jiné podobné míchané masné výrobky nejí. K zdůvodnění obvykle vysype z rukávu nejméně pětiminutový monolog, jehož obsah by se dal shrnout do tvrzení, že jí to prostě nechutná. Krom toho má taky trochu strach z BSE, a tak ani nejí hovězí maso. Z mě dosud nepochopitelných příčin usoudila, že tady se nemusí BSE bát, zatímco u poličanu, který máme ještě v batohu, ano. Taky jsou podle ní asi na Ukrajině salámy zdravější a lepší. Musím se přiznat, že bych se radši bez té klobásy obešel, protože mám na věc zcela opačný názor a v zemích podobných Ukrajině se masu podobného původu raději vyhýbám. Jenže v krámě stejně kromě klobásy téměř nic nemají, tak není moc co řešit. Ještě kupujeme tvrďák, jogurty a sladké pečivo k snídani.

Potom venku snídáme a Luční Kobylka jde opodál nakoupit zeleninu. Během snídaně na mě mluví další taxikáři, ale když zjistí, že si nás rezervoval jejich kolega, nechají nás na pokoji. Ten „náš“ taxikář už se postavil s červeným žigulíkem opodál a zavolal si na pomoc kolegu s šedivým kombi žigulíkem. Jdeme si ještě nabrat vodu, nejprve nám radí ¿Neurčitá? Kulička, že opodál je u hospody kohoutek, kde nám však radí číšník, ať jdeme ještě kus do hloubi obce, kde trčí ze zdi kohoutek s lepší vodou a lépe se to tam i nabírá. Chleba mají pořád stejně starý, ale zrovna když ho už chceme z nedostatku času koupit, přivážejí naproti čerstvý. Prodavačka nás tam hned posílá.

Tak teď už jsme tady snad vyřídili všechno, co jsme potřebovali a můžeme vyrazit do divočiny. Jdu se dodohodnout s tím taxikářem, který mezitím stihl odvézt jiné zájemce, taky k Velkému kaňonu. Šedý Vlk má proti tomuto způsobu dopravy jisté námitky, protože se mu to zdá drahé, jsme v turistické oblasti a určitě nás podvedou. Proti Zakarpatí je to fakt trochu drahé, ale ušetřené dvě hodiny chůze jsou dvě hodiny chůze, večer jako kdybychom je našli. Dohaduji tedy, kam nás odvezou, taxikář mi ukazuje na mapě ústí kaňonu a opakuje, že nám ukáže cestu k obejití pokladny. Tam se prý platí 5 hřiven, a tak vlastně zaplatíme stejně. Zatím to vypadá, že budeme muset jet nadvakrát, protože do dvou aut se třinác t lidí s batohy nesměstná, ani jde-li o žigulíky. Ale nakonec se přidá ještě jedno auto, a tak můžeme jet všichni současně. Batohy nacpeme do kufrů, na to, že pak nejdou zavřít, jsou řidiči zařízení, prostě je převážou provázkem, aby něco nevypadlo.

Se mnou v autě jedou ještě Sněhová Lilie, Kvetoucí Pampeliška a Veselý Balónek. Sedím vepředu, a tak mám dobrý pohled na divokou jízdu. Řidič pouští muziku, a tak to vypadá trochu jako ve filmu, jak říká Sněhová Lilie, ukrajinské road-movie. Řidič jede jako drak, zatáčky řeže, aniž by tušil, co může vyjet proti němu, a tak ač vyjíždí jako poslední s mírným zpožděním, zanedlouho se již drží na druhé pozici v těsném závěsu za zmiňovaným červeným žigulíkem. Cesta netrvá dlouho, za chvilku už jsme nad kaňonem a vykládáme věci ven. Platím slíbených 65 hřiven řidiči červeného auta, ať se o ně taxikáři poperou, jak umí. Ten nám ještě ukazuje, kudy máme jít. Přiznávám že jsem mu do detailů nerozuměl, mluvil o tom, že máme jít dolů, až uvidíme mostek. Nejspíš nás varoval, ať přes něj nepřecházíme a ještě se držíme na této straně potoka a podle něj ať dojdeme až do kaňonu. My však sejdeme na mostek, což je skutečně chyba, protože na jeho druhém konci sedí u stolku člověk a vybírá 5 hřiven za vstup. Alespoň si můžeme být jisti, že jsme u ústí Velkého kaňonu a čeká nás dobrodružná a napínavá cesta na jeho začátek. Máme asi půl dvanácté.

Konečně zase do přírody, po těch pár dnech strávených v civilizaci určitě každý z nás uvítá trochu toho klidu. Nejprve musíme projít přes její výspu, již zmíněného pána u stolku. Těch pět hřiven uvedených zde na ceduli by mohl být podvod, který Šedý Vlk čekal, i když spíš si myslím, že my jsme šli špatně. Pán chce samozřejmě mluvit se starším a ptá se mne, domluvili-li jsme se se záchrannou službou v Kujbyševu (Куйбышево). Samozřejmě že nikoli a jako příslušník národa, z nějž vzešel Jan Hus, nemohu lhát. Nevypadá to, že by to vadilo, pán se jen trochu ušklíbne. Potom se ptá, chceme-li jít nad kaňonem, či jeho dnem. Pochopitelně chceme jít dnem. Odkudsi ze šuplíku vytáhne letáček a na něm mi ukazuje, že turisti jsou povinni se dohodnout, čili zaregistrovat se u, se záchrannou službou a že se může chodit jen po třech turistických značkách[14], protože kaňon je chráněn jako rezervace[15] Navíc, pokud jsem to dobře pochopil, jen v doprovodu instruktora.

[14]V originále екологические тропы

[15]Přesněji государстенный ландшафтный заказник.

Nijak se však nepozastavuje nad tím, že již teď nevyhovujeme dvěma uvedeným pravidlům, nemluvě o třetím, které již zanedlouho překročíme. Zcela mu postačilo, že nás upozornil na to, co všechno porušujeme. Potom ukáže na letáku mapku, kde jsou vyznačeny zmíněné tři turistické značky, podobně jako na mé padesátce. Ptá se, víme-li alespoň přibližně, kudy jít. Odpovídám, že máme mapu. Potom ukazuje cestu na mapce. Dojdeme prý k Modrému jezeru (Голубое озеро) a pak buď můžeme jít horem jako většina s tím, že ke konci se cesta vrací do kaňonu. Nebo můžeme pokračovat dnem kaňonu, což je prý hrozně obtížné. Dojdeme tak k Vaně Mladosti (Ванна Молодости), od níž máme pokračovat dále po dně až za ohyb kaňonu k jakési mýtině, kde se dá vylézt nahoru na cestu. K tomu porušování pravidel je třeba dodat, že značka zjevně končí u Vany Mladosti, odkud nám vlastně radil zakázanou cestu. Po dně kaňonu prý máme sledovat červné šipky. A chceme-li jít potom na Aj-Petri, máme pokračovat dál podle kaňonu, kudy vede nahoru značka.

Jeden leták si kupuji, stojí nekřesťanských pět hřiven, a můžeme vyrazit na cestu. Je tu fakt dost lidí, samé velké skupiny s instruktory. Mimochodem, když jsme opouštěli Sokolí, padlo z nebe pár kapek, ale teď už mraky na obloze opět pomalu mizí, aby bylo k večeru krásně jasno. U Modrého jezera je samozřejmě nával, ale jinak je to tu fakt hezké. Krásné jezírko, do něj přitékající vodopádek. Chvilku se zastavujeme za kochacím účelem. Zanedlouho se cesty rozdělují a my míříme dolů do kaňonu. Téměř všichni ostatní turisti kupodivu taky. Podle pána u vchodu bych si nemyslel, že tomu tak bude. Prodíráme se nejednou výpravou. Cesta začíná být zajímavější, občas už se přechází po kládách, skáče po kamenech. Pořád je tu docela dost vody.

Zanedlouho míjíme přítok, u nějž se jímá voda, stojí tu dav turistů a všichni na instruktorův pokyn popíjí pramenitou vodu. Kaňon začíná být čím dál hezčí. Vody je tak akorát, aby nějaká tekla, ale aby taky bylo vidět to, co udělala za staletí s kameny na dně. Bohužel je tu stále moc lidí, aby se to dalo dobře vyfotit. U Vany Mladosti jsme docela za chvilku. Mé sny o koupeli v ní se zcela rozplynuly při pohledu na tělo v plavkách vedle těla v plavkách, pro něž není vodu téměř vidět. Stojí tu pochopitelně stánek s občerstvením. Náš další postup není již tak snadný a lidi mizí. Vanu Mladosti oblézáme zleva po skále. Z ní občas skáčou dolů kluci. Vypadá to děsivě, protože skáčou z výšky pěti metrů, ale asi bude dole dost hluboká voda, protože tam skáčou klidně i po hlavě a nic se jim nestalo.

Náš první obtížnější úsek překonáváme úspěšně a je tu také tůň, Černomořská Sasanka se hned začíná svlékat, že skočí do vody. Ještě se nám ji daří přesvědčit, aby s námi popošla přece jen ještě kousek dál mimo dohled těch davů. Úplně z toho, chudák, studem zčervená. Jen dojdeme z dohledu Vany Mladosti, je tu další tůň. Lidé už tu nejsou, slunce krásně svítí, a tak vypadá toto místo docela lákavě. Chvíli se dohadujeme, jestli se nevyplatí zastavit se na vykoupání už tady, a převládne názor, že ano, protože není jisté, bude-li ještě výš dost vody. Po chvíli dohadů musím velitelsky nařídit koupací přestávku, protože jinak bychom tu asi prostáli věčnost. Udělali jsme dobře, protože jde skutečně o poslední tůňku, kterou dnes uvidíme.

Voda je přímo ďábelsky studená, a tak se v ní nedá moc dlouho ráchat. jen Veselý Balónek s Planoucí Růží si vymysleli takovou hru, při níž se potápějí dolů pro mince, které si tam vzájemně házejí. Potom si ještě sedají zády do proudu a nechávají si chladit ledviny, co to kdo vydrží. Tady asi někdo neví, co to znamená mít nastydlé ledviny. Planoucí Růže prý navíc nevěří tomu, že ledviny nebo vaječníky mohou nastydnout. Koneckonců jinak by ani nebylo možné, aby tohle se svou trochu ustrašenou povahou dělala.

Až sem jsem došel v sandálech, i když to nebylo vždycky úplně ideální. Odtud ale radši půjdu v pohorkách, protože terén se zdá být čím dál zábavnější. Pomalu opět vyrážíme na cestu. Kdosi se zmiňoval, že včera potkal v Bachčisaraji nějaké Čechy, kteří tu byli a říkali, že je v kaňonu místo široké půl metru a před ním je voda šest metrů hluboká (nebo hluboko?). Ti z naší skupiny, kteří byli u tohoto rozhovoru, se však nedokážou shodnout, jestli tím měla být míněna Vana Mladosti, nebo ještě dotyčné místo potkáme. Po chvíli pochodu voda pomalu mizí. Míjíme ještě pravostraný přítok a nedlouho potom jsme na suchu. Terén začíná být čím dál obtížnější, představte si kamenité vyschlé koryto vystlané obrovskými balvany, kolem nějž nejsou žádné normální břehy, ale několik set metrů vysoké srázy.

Zastavujeme se, protože to vypadá, že dnes už vodu nepotkáme. Navíc nevíme, jak to bude s vodou zítra, a tak navrhuji ostatním, ať si raději naberou tolik vody, kolik poberou. Část výpravy se proto vrací k zmíněnému přítoku nabrat vodu. Potom můžeme pokračovat dál. Náš postup je mnohem pomalejší než jsem čekal. Myslel jsem si, že v šest budeme už někde nad kaňonem, ale teď to v tomto směru nevypadá vůbec nadějně. Kaňon je čím dál užší a vyšší, je to naprosto neopakovatelný pohled. Na některých místech je opravdu možno dotknout se rukama obou stěn najednou.

Následuje poněkud obtížné a hlavně zdlouhavé místo. Je tu velká tůň plná stojaté vody, přes kterou jsou položeny dvě klády, u nichž je opřené bidlo. ¿Neurčitá? Kulička přelézá jako první a pak se postupně vrací pro pár holčičích batohů. Sněhová Lilie se rozhodla učinit situaci trochu napínavější, a tak když přelézá, bez batohu, postaví se chvíli jen na jednu z klád. Ztratí rovnováhu a padá. Naštěstí projevila značnou obratnost a chytila se jedné klády rukama. Jen díky tomu jsme ji nemuseli nést zpět na provizorních nosítkách, protože i takhle se jí zahoupal[16] jen deset centimetrů pod zády obrovský balvan. Černomořská Sasanka to dokonce stihla na poslední chvíli vyfotit a tak jsou na jedné fotce vidět nohy Sněhové Lilie v poněkud neobvyklé poloze.

Chvilku tedy trvá, než se nám podaří přejít. Hned za tímhle místem je tak úzké místo, že se obou stěn naráz dotkne i Kvetoucí Pampeliška. Přemluvím ji tedy, aby mi zapózovala a nechala se v této poloze vyfotit. Fotka mi ale moc nevyšla, protože na ní není docela poznat, že stěny kolem stoupají strmě vzhůru a to, čeho se drží, nejsou jen balvany. Po kládě přelézáme ještě nejméně jednou, ale to už tak napínavé není. Ještě, že sem nezasvitne slunko, protože bychom se věru zapotili.

Krom zmíněných klád je tu samozřejmě spousta míst, která je nutno obejít po okolních skalách. My kluci se samozřejmě snažíme chovat jako gentlemani a pomáháme holkám, jak je to možné. Naštěstí se tu nikomu nic nestane. Někde v těchto obtížných místech se bavíme o rozdílech mezi turistou a horolezcem. Soudíme, že hlavní rozdíl je v tom, že horolezec narozdíl od turisty zná své meze. Taky se bavíme o tom, jestli jsme už něco udělali nad svoje možnosti. ¿Neurčitá? Kulička říká, že on nikoli, protože jinak by tu už přece nebyl. Já musím přiznat, že ano. Když jsem jako dítko školou povinné skákal z desátého schodu a zlomil si přitom nohu. Po dalším kritickém úseku si prozměnu říkáme, že zatím je to ještě v pohodě, protože stále pomáhají jen kluci holkám. Kritické to začne být až ve chvíli, kdy kluk nabídne jinému klukovi pomocnou ruku a tento ji

[16] Všechno je relativní. Pro mne je pevným bodem ve Vesmíru Sněhová Lilie, a tak není divu, když se podle mne zahoupal kámen pod jejími zády a nikoli naopak.

přijme. Za běžných okolností totiž podáním pomocné ruky kluka bezpečně urazíte. A vůbec nejhorší to bude, až budou pomáhat holky klukům. Má, ač myslím, že bujná, představivost však už na takovou situaci nestačí. Naštěstí zůstaneme jen u pomáhání kluků holkám, a tak by se dalo říct, že projití kaňonem bylo veskrze jednoduchou záležitostí.

Valná část těchto hovorů se odehrávala za jedním úsekem, kde se musely slézt po klouzající a hladké skále asi dva metry dolů. ¿Neurčitá? Kulička tu natáhl provaz, který se však ukázal jako zcela bez efektu, jelikož jsem si na něm jen trochu sedřel ruku a málem spadl. Ostatním jsme proto odebírali batohy, bez nichž to šlo mnohem snáz.

Musím říct, že mě to tu vůbec baví, přestože jsem na jednom místě zahučel do skuliny mezi dvěma kameny. Překvapivě to baví i Planoucí Růži, která jinak po skalách nerada leze, protože se o sebe bojí. Vysvětluje to tím, že zdější skalky nejsou tak vysoké. Ale hodinu za hodinou se stává postup únavnější a ačkoli je to změna po všech těch vlacích a městech a Ruskách s úřady, pomalu začínají někteří členové výpravy ztrácet dobrou náladu. Teprve v šest jsme u ohybu kaňonu, což není moc dobré, měli bychom jít co nejdříve nahoru, aby nás snad dole nezastihla noc. Ale kolem nás jsou stále skalní stěny až kamsi nahoru, a tak tu tma bude určitě docela brzy. Únava pokročila natolik, že přichází čas i na hroznový cukr, v případě ¿Neurčitého? Kuličky na jakýsi kombinovaný přípravek.

Při levé straně kaňonu v jeho ohybu stoupá vzhůru cestička. Vydáváme se tedy po ní. Pěšinka jde mírně stoupajícím traverzem až k opravdu nádhernému místu na spaní. Je tu ohniště u ústí jeskyňky, kam bychom se pohodlně vešli, směrem do kaňonu klesá skála prudkým srázem. My bychom se však rádi dostali úplně ven a bohužel to vypadá, že tu cesta končí. ¿Neurčitá? Kulička s Marblem se jdou podívat, jestli by se odtud přece jen nedalo vylézt nahoru. Mezitím nám Černomořská Sasanka nabízí hroznový cukr, místo toho, aby si ho schovala pro sebe. Po delší chvíli se kluci vrací s tím, že to půjde, je tu jen deset obtížných šplhacích metrů a potom už je to výstup po ssuti. Byli prý až kdesi nahoře a jde to pořád stejně.

¿Neurčitá? Kulička na těch deset metrů natahuje lano, které se hodí spíš pro sestup, mě se tedy nehodí ani k tomu. Dodáváme ještě holkám odvahy několika dobře volenými slovy, protože některé mají ze šplhání trošičku strach. Nahoru nejprve vynáším svůj batoh a napodruhé beru batoh Planoucí Růže. Říká že mi bude vděčna, ale současně mi potvrzuje mé podezření, že by byla vděčna komukoli, kdo by jí batoh vynesl. Stejně jsem rád, že to padlo na mne. Došlo tu k tragédii, utrhl se mi z foťáku řemínek, a tak už jej nebudu moci nadále nosit na krku. Nahoře jsem našel tři lískové oříšky a jdu s nimi nad tu skalku a ptám se postupně všech holek, nejsou-li náhodou popelky. Všechny mi odpovídají záporně, až Kvetoucí Pampelišce vsugerujeme s ¿Neurčitým? Kuličkou, že ona popelka určitě je a dávám ty oříšky jí. Samozřejmě z nich, má radost, i když před tím měla jisté obavy z toho, co jsme si na ni připravili. Domnívala se, že je určitě někde špinavá, když ji takto oslovujeme. Černomořská Sasanka to šla jako jediná z holek i s batohem.

Stoupáme potom volným terénem nahoru, jen s jednou zastávkou, potřebnou k tomu, abychom se opět sešli. Na této zastávce se nás ptá Divoká Orchidej, kdo bychom šli skákat bunjee jumping, kdyby nám to někdo zdarma nabídl. Hlásí se jen Kvetoucí Pampeliška, ostatní se do toho moc nehrnou. Divoká Orchidej chce totiž vědět, jestli je normální, když ona podobnou nabídku nepřijala. Má totiž kamarádku, která má kluka, jenž bunjee provozuje. Ta to Divoké Orchideji nabídla, a vypadalo to, že je přece samozřejmé, že to Divoká Orchidej s radostí přijme. On s tím ten kluk stejně bude končit.

Kluci dole říkali, že nahoře bude teplo a skutečně, jen jsme se vydrápali trochu nahoru, byli jsme všichni zpocení i za ušima. Stoupáme po štěrkovitém ssuťovém povrchu, později navíc lesem. Což znamená že to podkluzuje, chůzí shazujeme dolů kamínky a není to vůbec nic moc. Zanedlouho začínáme procházet mýtinkami s výhledy na kaňon, které jsou fakt pěkné. Potom už je to nahoru jen kousek, než dorazíme na cestu, kterou identifikujeme jako jednu z turistických značek, tu, jež se vrací v závěru do kaňonu a stoupá potom na Aj-Petri. Podle mapy je zřejmé, že musíme jít po ní doprava, kde ovšem klesá dolů. ¿Neurčitá? Kulička chce jít místo toho doleva, kam pěšina mírně stoupá. Nejlepší proto bude, pokud se tu někde utáboříme a zítra se uvidí. Jdeme jen kousek vlevo po cestě, protože tam tušíme lepší místa na spaní. Hned se však rozbíháme bez batohů kolem. Nacházíme krásné místo, paloučka poblíž mohutného dubu. Není to sice docela rovné, ale je to hezké a i Šedý Vlk souhlasí, navíc si každý může lehnout podle libosti do lesa, na palouk, do stanu. Měl bych taky říct, že jsem nakonec rád, že jsme šli do Velkého Kaňonu zdola, protože tímto směrem to bylo mnohem schůdnější, a taky nevím, jak bychom se vůbec shora dostali dolů, abychom mohli jít po dně.

Tady se dozvídám od ¿Neurčitého? Kuličky, že když se připojuji s telefonem přes Kyjevstar (Київстар), nedělám úplně dobře, protože jemu přes Kyjevstar nechodí SMSky. A UMC tu nemá prozměnu signál. Ach jo, možná mi tedy přece jen maminka odepsala na SMSku, kterou jsem jí po značném přemáhání poslal z vlaku ze Lvova do Simferopole, jen jsem ji nedostal. Ale teď už vím, že mi ji stejně neposlala, protože si myslela, že mi pak odečtou nějaké peníze, když je to přes hranice.

Luční Kobylce se tu taky líbí, protože tu roste spousta bylinek, a tak už se těší, až si večer uděláme bylinkový čaj. Stavíme stan, protože určitě mimo les padne rosa a taky možná bude kosa. Máme všichni vysmátou náladu, asi proto, že se nikomu v kaňonu nic nestalo. Nejvysmátější určitě může být Sněhová Lilie. Pomalu se stmívá, myslím, že jsme sem došli v nejvyšší čas. Šedý Vlk chtěl dělat oheň, ale byl jsem proti, protože je tu všude na Krymu dosti sucho a všudypřítomné cedulky varující před rozděláváním ohňů a odhazováním nedopalků tu asi nejsou nadarmo.

K večeři si děláme rýži se zeleninou. Dáváme do toho i kus dole koupené klobásy a hlavně tam dáváme zbytek toho sýra, ožraného od myši. Ani ho neokrajujeme, protože už je stejně přetavený teplem, a tak holky soudí, že už to nemá smysl. Ale byla to chyba, kdybychom ho bývali vyhodili, mohli jsme si ušetřit nervy a mohlo nám jídlo víc chutnat. Sice to s tím sýrem ještě přihřejeme, ale moc bacilů tím nepovraždíme, protože jinak by se zase připálila rýže. Při jídle na sýr pořád myslíme a nejsou to zrovna pěkné myšlenky. Nakonec navrhnu, že bychom se mohli potom alespoň řádně vydesinfikovat vodkou, což je přijato s pochopením. Rýži se nám podařilo uvařit tak, že jsme nemuseli slévat žádnou přebytečnou vodu, což je dobře, protože kdoví jak to od teď s vodou bude.

Celý večer se desinfikujeme, až vypijeme celou láhev vodky. Nejvíc se tedy desinfikuji já. Luční Kobylce to moc nechutná a pije to jen jako medicínu. Planoucí Růži to chutná, ale nechce, aby jí to chutnalo, protože by si na to nerada zvykla. Taky tu vodku nechávám kolovat, tak si nemyslete, že bych byl zase takový alkoholik. Stejně jsem na závěr večera velmi dobře desinfikován. Když jsme všichni po jídle, přichází ¿Neurčitá? Kulička s pravou ukrajinskou bonboniérou, protože má dneska narozeniny. Trochu se stydím, že jsem si na to nevzpomněl, když Černomořské Sasance i Sněhové Lilii jsme popřáli. Přitom jsem na začátku věděl, že ¿Neurčitá? Kulička ty narozeniny mít bude. Bonboniéra je dobrá. Potom dáváme ¿Neurčitému? Kuličkovi hobla. Klekám si a dělám kozu. Jsou to docela silné rány, s ¿Neurčitým? Kuličkou houpou Šedý Vlk a Marble. Poslední rána je tak silná, že naletím na Sněhovou Lilii a její brýle. Naštěstí se jim nic nestane.

Někoho potom napadne, že bychom mohli zítra hrát na vraha a na anděla. Na vraha jsme už hráli, každému je vylosována oběť a on ji musí zabít polibkem za krk. Podaří-li se mu to, má zabít oběť své oběti, dokud nemá zabít sám sebe. Pravidla hry na anděla jsou poněkud nejasná. Přišla s nimi Kvetoucí Pampeliška. Každý je v této hře andělem jednomu vylosovanému jedinci. Má mu pak celý den nezištně pomáhat. Ale není jasné, jestli vyhraje anděl, kterého jeho „oběť" neodhalí, nebo naopak anděl, kterého odhalí. Je to celkem fuk, hlavně že si budeme pomáhat. K těmto hrám se rozvíří několik debat.

Ta první je čistě matematická. Soudíme totiž, že nejlepší rozdělení pro hru na vraha je, když permutace daná rozlosováním je cyklická, protože pak zbyde na konci jediný, dobře určený, vítěz. Tu druhou debatu bych nazval psychanalytickou. Někteří z nás totiž máme jisté výhrady způsobu vraždění. Jsem si totiž téměř jist, že prostě nebudu schopen přijít jen tak k holce a políbit ji na krk, o klukovi nemluvě, protože od těch si radši udržuji bezpečný odstup. Veselý Balónek s tím má taky trochu problém. Podařilo se mi mou námitkou rozvířit pěkně vášnivou debatu, přijde mi na celé hře skoro tou nejzajímavější částí. Planoucí Růže k tomu prohlašuje, že ačkoli je jinak dost prudérní, zrovna v tomhle bodě jí nic nevadí, protože ten polibek vlastně nebere jako polibek a nevidí v tom pranic sexuálního. Nemohu si pomoct, ale mne by přece napadaly myšlenky jistého druhu, které kluka napadají, přiblíží-li se k slečně klasifikace A+. A takových je tu hned několik. Taky si pamatuji na to, že v Novohradských horách jsem měl zabít Divokou Orchidej a i z uvedených důvodů mi to nešlo.

Luční Kobylka k tomu podotýká, že je to smutné. Ona sama zná holku, která prý dostane hysterický záchvat, pokusí-li se ji někdo obejmout. Luční Kobylce se prý naopak líbí, když je nějaká společnost taková, že se pořád objímá a líbá na přivítanou jako třeba ve Francii. V tom s ní tedy nesouhlasím, protože i proto nerad přeji holkám k narozeninám a svátkům, protože někdy se čeká, že kluk v takovém případě holku políbí, což právě jen tak nemohu. Políbí-li ji před tím jiný gratulant, je to pak možná i trochu divné. Ještěže v naší turisťácké společnosti podobné neřesti nijak nebují. Taky si myslím, že podobné pocity jsou přirozeným důsledkem výchovy v dnešní společnosti, ale nebojte se, nebudu vás už zdržovat svými úvahami na toto téma. Nakonec mi nezbylo, než abych ses tím líbáním smířil.

Nu, dost bylo psychoanalýzy, můžeme se věnovat poněkud exaktnější vědě, totiž matematice. Ale ještě před tím bychom si mohli dát něco oddechovějšího, řekněme si, jak to dopadlo s tím bylinkovým čajem. Luční Kobylka skutečně nasbírala spoustu bylinek, ale první pokus docela nevyšel, a to mou vinou. Již horkou vodu jsem totiž vylil na sebe a do trávy. Kdo mne zná, toho to jistě nepřekvapí. Druhý pokus je úspěšnější, čaj je prostě skvělý. Je v tom máta, šalvěj, jahody a jen Luční Kobylka snad ví, co ještě. Teď tedy, jak jsme vyřešili losování. Pro mne to bylo po desinfekci trochu obtížné pochopit, myslím, že to bylo tak, že jsme si nejprve každý vylosoval číslo. Potom jsme nechali kolovat papír a každý se napsal do kolonky se svým číslem, aniž by se podíval na jména ostatních. Potom koloval týž papír ještě jednou a každý se podíval na jméno u následujícího čísla. Všechna aritmetika byla samozřejmě prováděna v tělese celých čísel modulo 13. Bylo to tedy hrozně jednoduché.

S andělem takové okolky neděláme a vylosujeme si každý z čepice jednu „oběť“. Vylosoval jsem si ¿Neurčitého? Kuličku, ale celý další den jsem se ani nepokusil zhostit se své role. Jak taky chcete, abych mu pomáhal. Jako oběť ve hře na vraha jsem si vylosoval Šedého Vlka, ale taky se nestihnu o nic pokusit. To máte těžké, když musíte pořád koukat do mapy a dávat pozor na cestu.

Do stanu jdeme nakonec jen já a Luční Kobylka, Planoucí Růže leží venku. Luční Kobylka je z těch her celá nervózní a hrozně je prožívá už teď. Start obou her je určen na vyhlášení budíčku, tedy na sedmou hodinu. V noci ani není tolik zima, alespoň ve stanu. Venku by to určitě bylo horší. Luční Kobylka má stejný spacák jako já. Jeho výhodou je, že je neskutečně lehký, ale stejně nechápu, jak v něm jako holka může vydržet. Málem bych zapomněl, že Planoucí Růže vypráví venku pohádku. Už jsem ji několikrát slyšel, protože když vypráví Planoucí Růže pohádku, jedná se výhradně o pohádku *O černé princezně*. Nikdo ji však neslyší, protože všichni posluchači usnou, sotva s tím Planoucí Růže začne. Luční Kobylka vevnitř zaslechne zrovna pasáž, kdy princezna trhá na kusy svého hlídače a prohlásí, že je to tedy děsivá pohádka.

Konečně mohu uvést první statistiku, i když není moc růžová. Nejprve jsme ušli tři kilometry asi za hodinu z Aromatu do Sokolího. Kaňonem jsme prošli až k místu noclehu pouhých šest kilometrů, na začátku jsme byli před polednem a utábořili jsme se něco před osmou, a tak jsme tím strávili asi osm hodin. To máme necelý kilometr za hodinu, přesně to snad raději počítat nebudu. Začali jsme u ústí kaňonu asi ve čtyřech stech metrech a vystoupali jsme do osmi set. Převýšení tedy činilo něco přes čtyři sta metrů.

Úterý 26. srpna

Plán pro tento den: *Pod horami dojdeme do nějaké vesnice, Velký Kaňon ústí nedaleko obce Sokolinoje. Ta je na docela hlavní silnici do Bachčisaraje. Takže bychom mohli přejet do Bachčisaraje (Bachčisaraj je v turečtině zahradní palác a nejmenuje se tak náhodou) a věnovat se trochu kultuře. Krom toho, že je samozřejmě (jako téměř všechna města na Krymu) Bachčisaraj docela historické městečko, je tu hlavně Chánův palác (zde se nachází jistě dobře známá Bachčisarajská fontána ze stejnojmenné Puškinovy poémy). Z města bychom se mohli vydat ještě kolem Uspenského kláštěra přilepeného na skále k Čufut-kale. Čufut-kale je jeskynní město z šestého až dvanáctého století. To znamená, že by tam měly být nějaké díry do země atp. Asi by to mělo být docela prolezitelné.*

Ráno probouzím ostatní chvilku po sedmé a v témže okamžiku se začínají hrát obě hry. Ještě než opustíme tábořiště, jsou už mezi námi první mrtví. Veselý Balónek je nezvykle nemluvný a poněkud mimo. Je to proto, že má ruce špinavé od krve, a ještě si na ten pocit nezvykl. K snídani máme chleba se sýrem, abychom šetřili vodou. Nejedná se už samozřejmě o sýr ožraný myší. Odcházíme něco po deváté po turistické značce opět dolů do kaňonu. Usoudili jsme, že experimenty s azimutem jen proto, abychom neztratili výšku, si necháme na jindy. Není vůbec jisté, narazíme-li dnes vůbec na vodu. Nám s Planoucí Růží a Luční Kobylkou zbyly každému tři litry, a tak jim radši říkám, ať se s nikým jiným nedělí, protože každý si má svou vodu nést na zádech. Už se těším, jak budeme přemáhat žízeň a později se i prát o poslední kapky. Ale to už budeme žízní hrozně zesláblí. To se potom ukáže pevnost našich charakterů.

Sestupujeme tedy dolů nádherným lesem, ale dole v kaňonu mne čeká zklamání, teče tu totiž potok. Vypadá to, že se kdesi dál vsakuje do země, aby pak opět vyvěral ještě níže v kaňonu. Ach jo, tak zase nemůžu přemáhat žádné přírodní překážky a ukazovat své vůdcovské schopnosti hledáním studny podle mapy. Zatím však vodu nenabíráme, počkáme si, až ji budeme opouštět. U vody je živo, pobíhá tu maličká myška. Pokračujeme dál a procházíme kolem několika skvostných tábořišť. Škoda, že jsme včera nedošli až sem. Jednou omylem zahýbáme a dostáváme se k suchému korytu příležitostného přítoku. Musíme tedy naši cestu trochu napřímit. Na místě, kde cesta začíná stoupat do kopce, je upravená studánka. To je samozřejmě výzva k zastávce.

Opět se ukazuje, jak jsou voda, obchody a podobné nesmysly demoralizující živly. Ráno jsme se těšili, aspoň s ¿Neurčitým? Kuličkou a Šedým Vlkem, jaký to dnes bude krásný pochod, žádné krámy, voda a s tím související praní, mytí hlav, a pak přijde tohle. Hlavu si tu však myje jen Sněhová Lilie, která to stíhá za chviličku. Potom se začnou všichni vzájemně polévat a nejaktivnější je v tomto směru nikoli překvapivě Velký Grizzzly. Veselý Balónek honí Planoucí Růži, asi ji chce zabít. Šedý Vlk polévá Černomořskou Sasanku, je prostě nejvyšší čas vyrazit.

Stoupáme teď do vrchu, docela prudkého, jak se sluší na výstup na krasovou plošinu. Celkové převýšení přitom činí skoro šest set metrů. Vepředu jdou se mnou Šedý Vlk, ¿Neurčitá? Kulička, Marble a Veselý Balónek. Zezadu k nám doléhají děsivé zvuky. Výkřiky plné hrůzy a zděšení, smrtelné chroptění následované mrtvolným tichem, prořezávaným jen ostrým chechotem cynického zabijáka. Divoká Orchidej později líčila, že si jen tak šla a náhle, otočivši se, spatřila, že se Planoucí Růže snaží zabít Kvetoucí Pampelišku. Potom Divoká Orchidej trochu Kvetoucí Pampelišce nadržovala, protože Planoucí Růže a Veselý Balónek si asi vzájemně řekli, že Veselý Balónek má zabít Divokou Orchidej a Planoucí Růže Kvetoucí Pampelišku. Veselý Balónek totiž při zabití Divoké Orchideje věděl, koho má zabít dál. To přišlo Divoké Orchideji nefér. Ale zase na druhou stranu, Planoucí Růže si s Veselým Balónkem přece musela o něčem povídat.

Po delší době se rozhoduji počkat na ostatní, maje obavu, abychom o ně snad nepřišli. Nechávám tedy kluky jít a připraviv si do ruky lipo pro Luční Kobylku a Planoucí Růži, sedám si na kořen stromu. Docházejí naštěstí všichni, ať už živí nebo mrtví. Kus dál nahoře dotraverzujeme do sedýlka na bočním hřebeni. Luční Kobylka je tu přede mnou a nabízí mi pití. Aby zakryla, že je mým andělem, nabízí i Velkému Grizzzlymu, ale to jí zhatím s tím, že Velký Grizzzly má vodu na zádech a dnes už se k vodě opravdu nedostaneme.

Kousek nad sedlem čekají i ostatní, les tu mají opravdu krásný. Po krátkém odpočinku pokračujeme ve výstupu. Ještě kus a jsme skoro na planině, alespoň to dál už nebude tak prudké a nepůjde to už lesem. Luční Kobylka mě tažena Marblem cestou předběhla, jen proto, aby mi mohla nahoře nabídnout jablíčko, ale řekněte, jak jsem měl poznat, že tím plní svou andělskou úlohu, když je pak nabídla i Planoucí Růži? Je tu hezká travička, svítí sem sluníčko a krom toho jsou tu i klády u ohniště. Není tu ale UMC, a tak bych šel raději ještě dál. Ostatní jsou spíš pro obědovou pauzu, a tak tedy svoluji a hodinku obědváme. Během toho nacházíme mezi dřevy brýle proti slunci. Bohužel když si je nasadím, prohlásí svorně Sněhová Lilie s Planoucí Růží, že jsou příšerné. Nakonec je tu tedy nechám, ačkoli to mohla být taková pěkná náhrada za ty, které jsem ztratil poblíž Usť-Čorné. Ale samozřejmě si je všichni vyzkoušejí, mě prý slušely nejvíc. Šedý Vlk se v nich chce tolik vidět, že si na to vyndává z batohu zrcátko.

¿Neurčitá? Kulička si přidělává na batoh solární panel a nabíjí si cestou telefon. Stoupáme teď dál na planinu kolem Lysé hory (Лысая 1275m) a za ním se rozmýšlíme, kudy dál. Chceme se nějak dostat na druhou stranu plošiny ke skalám nad Jaltou. Jdeme proto po cestě dál na sever. Zanedlouho se nám otevře výhled na Aj-Petri (Ай-Петри 1234m) se stožárem a konečnou lanovky. Mnohem zajímavější pohled se nám však naskytne trochu více vpravo. Na vršku je tam rozmístěných několik kopulí, vypadá to, jako by tu právě přistáli mimozemšťani. Na mapě je v těchto místech nápis turbáza, což se nám moc nezdá. S odstupem si myslím, že to bude nějaká observatoř, nebo radary, kdoví.

Míříme dál na sever, teď už jdeme po rovině. Výhled na mimozemšťany se čím dál zlepšuje. V kolektivu poněkud klesá morálka. Jak se zastavíme ať na sebekratší okamžik, už si kdekdo sundává batoh a pokud možno i sedá do trávy. Cestou děláme didaktickou odbočku k závrtu. Prostě dojdeme pod mým vedením k díře a tam řeknu: „Tak děti, tohle je závrt." Vůbec je to tu krásná krasová krajina, Radim by byl jistě u vytržení a běhal by od jednoho závrtu k druhému. Případně by se stavil u skalky, kterých tu taky kouká ze země požehnaně. Naše tempo se oproti včerejšku dosti zvýšilo, je znát, že už jdeme po placce.

Po chvíli se dáváme cestou spíš vlevo a do kopce. Ty kopce tu nejsou nijak pojmenované, a tak je popis cesty trochu obtížný. Míjíme dva Ukrajince, kteří tu táboří a nejspíš i pracují. Ptají se nás, kam míříme a říkají, že tudy se do Jalty nedostaneme. Nevypadají však moc úředně, a tak si jich nevšímáme. Stoupáme na kopec, z nějž proti nám jde několik lidí s jedním koněm a za chvíli jsme nad Jaltou. Je to naprosto nezapomenutelný pohled, k moři je to asi dvanáct set metrů prudkým srázem dolů. Pohled jako z letadla, nebo spíš lepší, protože tedy si člověk může sedět, jak dlouho chce, a koukat ze stále stejného místa. Jaltu nám sice trochu halí mraky, ale ono je to s nimi snad ještě lepší. Samozřejmě se na hezkou chvíli zastavujeme. Sundávám si tu pohorky, protože na rovinu už je snad nepotřebuji, mezitím se ke mě přiřítí Kvetoucí Pampeliška a dá mi pusu na šátek, který mám kolem krku. Opodál sedí Divoká Orchidej, ale prý nic neviděla. Hra na vraha měla pro mne stejný průběh jako dosud vždy. Nezbývá mi tedy, než jí říct, že má zabít Šedého Vlka.

Kvetoucí Pampelišku tu prozměnu neustále nahání Planoucí Růže. Jen se ke Kvetoucí Pampelišce přiblíží, prchá Kvetoucí Pampeliška naplněna nelidským děsem. Jaltu si samozřejmě fotíme, i několikrát, protože jen co ji cvakneme, rozplynou se samozřejmě mraky o něco víc. Tady nahoře je sice jasno, ale není takové horko a hlavně dusno jako dole. Těch pár set metrů nahoru udělalo svoje. Při odchodu, ke kterému si musíme trochu nutit, protože je tu fakt krásně, prohlašuji něco o tom, že jsem se jako anděl zatím moc neprojevil a můj anděl že se podle mne taky moc neprojevil, nebo jsem si toho alespoň nevšiml. A přitom už jsem vám přece popsal hned dvě věci, které pro mne Luční Kobylka udělala. Co chcete od kluka, jsme prostě slepí a nic mi nepomáhá to, že o tom vím. Ale neměl jsem nic takového říkat, protože to zajisté přišlo Luční Kobylce právem líto. A taky nasadivše si batohy, rozvíříme debatu, jestli se s Jaltou nevyfotíme. Ale diskuse nespěje k žádné aktivitě a Černomořské Sasance se nechce vytahovat se stativem. Velím tedy k odchodu, koneckonců, není to dnes naposled, co vidíme Jaltu shora.

Míříme na další vrch, odkud je taky pěkný výhled dolů. Bereme to terénem, protože žádná přímá cesta tam odtud nevede. Tady dochází k slíbenému focení s Jaltou. Černomořská Sasanka vyndává stativ a nastavuje to tak, že prý bude i něco vidět. A docela to myslím vyšlo. Potom míjíme dva lidi, jak jdou po pěšince proti nám. Mě ani nepozdravili, ale ¿Neurčitá? Kulička se s nimi dal do řeči a oni se ho ptali, jestli jsme něco platili za vstup. Taky říkali, že o tři kilometry dál vede pěkná pěšina do Jalty. To bude asi ta, která je na mapě naznačena červenými tečkami.

Zahýbáme trochu do nitra planiny, kde jsme viděli za zdí cestu. O zdi hovoří mapa pouze to, že jde o Древние исторические стены, tak nevím, kdy ji tam kdo postavil. Je to prostě dlouhatánská zeď vyrobená nasucho z velkých otesaných balvanů. Podle toho bych soudil, že jde o hodně starou památku. Sněhovou Lilii na tom překvapilo, že je ta zeď dřevní a že je to v Ruštině podobné jako u nás. Procházíme kvůli tomu suchým korytem a za ním chvíli čekám na ostatní, poblíž mne je Luční Kobylka a na příští zastávce najdu na batohu kytičku. Tak hned vím, že na mne můj anděl myslí, což mne hrozně potěšilo. Ale stejně jsem nepoznal, že to bylo právě od Luční Kobylky.

Poté, co si vyfotíme zeď, pokračujeme dál po cestě k severovýchodu. Od cesty míříme na kótu 1358m. ¿Neurčitá? Kulička chtěl sice jít původně na jiný kopec, ale uznal, že takhle je to víc při cestě. Na vrcholu je triangulační věž a kolem okopy. Nevíme ale, při jaké příležitosti byly vykopány a k jakému účelu sloužily. Jsou totiž vykopány do půlkruhu směrem k srázu nad mořem. Zdá se mi, že v tomhle směru moc obranou funkci plnit nemusely. Navíc vypadají jako by měly sloužit pěšákům, což je už vůbec podivné. Jako tady všude, i zde rostou krásné kytičky. Divoká Orchidej a Kvetoucí Pampeliška se mě ptají, jestli je to nejvyšší bod naší krymské cesty. Nejsem si úplně jist, protože to závisí na tom, kam zítra půjdeme, ale protože holky už vypadají opravdu natěšeně na své sojové špalíčky. Nezbývá než se zachovat jako matematik, čili: „Nechť je tento vrchol nejvyšším na naší krymské cestě."

Šedý Vlk místo sojových špalíčků vytahuje vodku a dopíjíme ji. Sedí se tu věru příjemně, ale začíná být chladno, a tak jdeme zase dolů. Hned pod vrcholem je u cesty opravdu krásné místo na spaní. Zelená měkká travička v závětří u skály. Jdeme tedy rychle s Marblem dál, než si toho všimnou ostatní. Mohlo by se zdát, že tam bylo vlhko, ale ačkoli jsem to tak důkladně nezkoumal, skoro bych se tomu při suchu okolo divil. Nahoře na vrcholu ještě Luční Kobylka prohlásila, že by bylo prima zatábořit dřív a jen tak se projít po okolí, ale protože už bylo šest hodin, znamenalo by zatáboření dřív zůstat na vrcholu, kde bylo poněkud větrno.

Následuje rozcestí, kde je celkem jedno, kudy půjdeme, rozhoduji tedy, že půjdeme doleva kolem pomníčku. Ten vypadá v západu Slunce fakt úžasně. Je věnovaný vojákům, kteří tu za druhé světové války porazili skupinu německých vojáků. Má betonový sloup s dírou ve tvaru pěticípé hvězdy. Krom pomníčku je na západu vidět mezi mraky duha, i když odborníci tomu asi říkají jinak, protože to nebyla přímo duha po dešti, ale jen jak procházel sluneční svit skrz mrak. Jsme tady chvilku po sedmé a už bude skoro tma. Původně jsme chtěli dojít kus dál, kde je podle mapy nakreslený neupravený pramen. Ptám se tedy ostatních a místo nejistého pramene volí spíš to, abychom to už pro dnešek zabalili. Podle dosavadních zkušeností jsou touhle roční dobou všechny neupravené prameny vyschlé. Taky odtud vede cesta dolů k místu na mapě vyznačeném jako vhodné k táboření. Píši-li dolů, míním tím směrem do vnitrozemí, protože jsme momentálně při severozápadním okraji plošiny. U tohoto místa je taky kreslený pramen, ale nakonec jsme všechny varovali a snad má pro dnešek každý vody dost.

Klesáme tedy dolů do nitra plošiny, kde je spousta závrtů. My si vybíráme ten nejhlubší, který bude určitě taky nejstudenější. Slunce už zapadlo, padla rosa a s ní i chlad. Dnešní noc bude věru studená a stan určitě stavět budeme. Planoucí Růže, dokud je ještě aspoň trochu světlo, zašívá Velkému Grizzzlymu trenýrky. Planoucí Růže je totiž jeho anděl, což už všichni víme od rána, protože se tím ani jeden moc netajili. On ji pak na vyhlídce na Jaltu přesvědčil, že by mu mohla zašít trenky. Říkáme si, kdo byl čí anděl, můj byla tedy Luční Kobylka. Krom toho, co jsem zmiňoval, hlídala prý ještě to, aby se náhodou nezpívalo California Dreamin’ za mé nepřítomnosti, za což jí děkuji, ale to už jsem vůbec nemohl poznat. Hra na vraha se skončila před okamžikem, když zabila Kvetoucí Pampeliška Veselého Balónka a zůstala jako jediná naživu. Ta poslední vražda byla trochu podivná, spíš to bylo takové smrtelné zranění. Co do počtu obětí byl však největším zabijákem Veselý Balónek.

K večeři máme těstoviny s rybičkami. Konzervu s rybičkami se snažím otevřít o kámen, ale vápenec se na to ukazuje být příliš kluzkým. Půjčuji si tedy od Veselého Balónka otvírák, ale tím nic otevřít nejde, naštěstí je poblíž ještě Marble s lepším exemplářem. Pak se trochu chytneme se Planoucí Růží, protože bych rád dal do jídla kečup a tvrďák. Planoucí Růže tam kečup nechce, protože prý přebije všechny chuti a pak to chutná po kečupu, a místo tvrďáku by radši taveňák. Ach jo, sice to skoro vypadá, že ten kečup nesu na zádech zbytečně, protože to není první podobný hovor, ale nakonec pro klid v rodině řeknu, že tam taky chci kečup a tvrďák, ještě by to pak třeba Planoucí Růži nechutnalo. Nejlepší jsou stejně rybičky samotné, jenže holky mne nenechají je užírat, kupodivu. Jako těstoviny máme těstoviny do polévky, protože je holky kupovaly ještě v Simferopoli a lepší tam neobjevily. V Sokolím pak skoro litovaly, protože tam měli mnohem větší výběr. Krom toho do jídla spotřebujeme zbylé dvě cibule osmažené na oleji z rybiček. Ve výsledku toho však moc nesním, protože ačkoli si prosadím alespoň oregano, nějak mi to nesedne. Ale kečup by to stejně nespravil a všem ostatním, kdo měli to štěstí, že ochutnali, velmi chutnalo. Možná je to taky tím, že jsem si ještě před jídlem krom rybiček dal kousky tvrďáku s česnekem a kečupem, což bylo fakt dobré.

Těsně před jídlem prohlašuje kdekdo, že je zima a vodka už není. Luční Kobylka nám skoro vyčte, že jsme všechnu vodku vypili a když se ochladí, nemáme se čím zahřát. Jdu tedy za Divokou Orchidejí a Kvetoucí Pampeliškou, o nichž vím, že mají ještě z Prahy Jelínkovu slivovici. Říkám jim něco jako: „Co dělá vaše slivovice?“ Tak ji vyndají a nechají dopít. Přiznávám se, že mi má žádost přišla poněkud neomalená, ale holky se neurazily.

Po jídle jde Planoucí Růže umýt kotlík a umyje ho úplně úžasně až se leskne. Hned si taky vaříme čaj, ale než se stihneme pořádně napít, prohlásí ¿Neurčitá? Kulička, že je nejvyšší čas vyrazit hledat noční pohled na Jaltu. Vyrážíme nakonec skoro všichni, i když mě se ze začátku moc nechce, ale Černomořská Sasanka s sebou bere stativ, tak by se třeba dalo aspoň něco vyfotit. Jdeme chvíli směrem ke srázu až dojdeme k hlubokému závrtu. ¿Neurčitá? Kulička se Černomořskou Sasankou a Marblem jsou už vepředu a nám se už dál moc nechce, protože by to ještě mělo být docela daleko. A tak se obracíme a jdeme zase zpátky. Tím míním zejména Kvetoucí Pampelišku, Luční Kobylku, Planoucí Růži, Veselého Balónka, Sněhovou Lilii a Velkého Grizzzlyho. Ostatní tam došli a prý to bylo hezké, Černomořské Sasance se navíc podařilo udělat i dvě fotky. Jdeme s Luční Kobylkou zpátky a Planoucí Růže s Veselým Balónkem nikde. Asi se někde zakecali. Přemýšlíme, jestli vůbec půjdou spát, nebo celou noc budou konverzovat. Po hodné chvíli přece přichází a tvrdí, že s Veselým Balónkem zabloudili a hledali tak dlouho cestu zpátky ke stanům. To fakt nechápu, zase tak daleko jsme přece neodešli. Zato při tom hledání cesty našli velikou houbu.

Nechávám na noc stan trochu větrat kvůli vlhkosti, v pět ráno si jdu odskočit a považte, na batohu, který trochu koukal ven a srážela se na něm vlhkost ze stanu, byla vrstvička ledu. Honem tedy přioblékám mikinu a stan zavírám. S tím ledem fakt nekecám, i když mi to ráno moc lidí nevěřilo. Sněhová Lilie prý v noci také mrzla, než jí došlo, že si může zavřít stan.

Dnes jsme ušli asi 17km. Vyrazili jsme ráno v devět a utábořili se asi v půl osmé, což by činilo deset a půl hodiny cesty. Mezitím jsme ale nejméně dvě a půl hodiny proseděli, projedli a pro koukali, tedy započítal bych spíš 8 hodin. Průměrná rychlost by tak vyšla na 2,1 kmh^{-1} , což není nic moc. Ráno jsme nejprve sklesali asi o sto padesát metrů dolů, tak do 650m. Nejvyšším bodem byla kóta 1358m, převýšení mezi tím bych moc nepočítal, protože krom počátečního výstupu jsme šli v podstatě po rovině. Celkové převýšení tedy činilo zhruba 700 metrů nahoru.

Chvilka poezie VIII

Ráno, po Slunce východu,
cokoli udělám pro moře pro vodu.

A z útesů se pustím přímo,
a upadnu v dřímo.

Dřímotěnku tupou,
výmoly mě houpou.

A víčka něžně klesají,
cizí rty je líbaj potají.

Podléhají eufórii,
a proto tak tklivě vyjí.

V očích slzy jako hrachy,
Kde jsou do p... všechny prachy.

Kde, ach, leží peněženka,
pas, vodka a podkolenka.

To ví už jen kapsáři,
s bankovkami v polštáři.

Nebo taky mafiáni,
co jsou všichni velcí páni.

A my se jich nebojíme,
z lesa se vyrojíme.

A bude bitva lítá,
na lepší časy svítá.

Budeme svobodní,
a na všechny hodní.

Středa 27. srpna

Plán pro tento den: *U Čufut-Kale se dá prý spát. Pak bychom se mohli vydat buď k dalšímu jeskynnímu městu hned vedle, Tepe-Kermet, nebo vyjet autobusem z Bachčisaraje kus na jih asi dvadvacet kilometrů, kde je další jeskynní město Mangup-Kale. Slibuji si od toho to, že když je to trochu z ruky, nebudou tam třeba turisti. Ti se totiž většinou pohybují na plážích, třeba Krymské hory jsou prý docela liduprázdné.*

Budíček byl dneska zase v sedm. Ráno si děláme k snídani puding, díky čemuž se konečně zbavuji toho, který už s sebou nosím několik let. Trochu se připálí, ale **Planoucí Růže umyje naprosto dokonale a skvěle ešus, lépe by to nikdo nedokázal**. Dovolil jsem si to zdůraznit proto, že potom si půjčoval Velký Grizzzly tento ešus, aby si mohl osmažit houbu. My jsme mu k tomu řekli, že musí ten ešus vrátit ještě čistší, než je teď, což se Planoucí Růži moc nelíbilo, protože to brala jako pohanu svého díla. Proto jsem si dovolil pochvalu její práce zdůraznit.

Ta houba, kterou Velký Grizzzly smažil, byla přesně ta, již našli včera v noci Planoucí Růže s Veselým Balónkem. Dnes ji tedy našel po jejich zprávě Velký Grizzzly. Je to takové velké a bílé, a tak všichni tvrdí, že to byl žampion. Netvrdím, že ne, ale stejně jsem si ochutnání raději odpustil. Myslím, že něco podobného našli už předevčírem a Velký Grizzzly je jedl syrové. Ale asi to byly žampiony, protože z toho naštěstí nikomu špatně nebylo. Sněhová Lilie však tu houbu nechce, k snídani mají těstoviny, protože jim dochází chleba. Velký Grizzzly si k nim tedy musí houbu usmažit v půjčeném ešusu Luční Kobylky. Ta houba je tak veliká, že víc než jednu by nesnědl snad ani Velký Grizzzly.

Svítí sem teď sluníčko, a tak roztahuji stanovou plachtu, aby lépe vyschla, v noci spadlo totiž docela hodně rosy. Planoucí Růže váhá, jestli má balit vlhký spacák. Když však naznačím, že je to dobré, ať nikam nespěchá, protože tak aspoň budu sbalený dřív než ona, samozřejmě se zařídí přesně opačně, aby mne nenechala vyhrát. Ach jo, že já nemlčel.

Odcházíme asi v deset, tedy dost pozdě po budíčku. Po krátké poradě míříme směrem k tomu místu, kde je na mapě nakreslený neupravený pramen. Pak se uvidí. Jdeme tedy na severovýchod po plošině. Nejprve stoupáme kolem několika krásných závrtů na kótu 1315m, odtud opět klesáme dolů na cestu a do sedla. Zde už musíme postupovat opatrně, neboť se pramen blíží. Jdeme trochu vlevo, tedy k severozápadnímu srázu dolů a odhazujeme batohy. Zatímco docházejí ostatní, vydávám se sám s mapou hledat vodu. Obejdu celé okolí a myslím si, že jsem našel i přesně místo, které je na mapě označeno, ale všude bylo stejně sucho. Tedy žádné překvapení a zatím k nám přišlo poledne.

Voda tedy nebude, ale co, stejně už jdeme odpoledne dolů. Rozhodujeme se tedy poponést batohy kousek dál do borového mlází s tím, že se půjdeme projít bez nich. Vracet se budeme asi stejnou cestou k pěšině dolů do Jalty, o níž jsme se včera dozvěděli. Teď se půjdeme směrem k zapovědniku podívat, jak je střežena hranice z této strany. Přebalujeme si tedy věci. Pro jistotu si s sebou beru krom dokladů, lístků na vlak a nože ještě BeBéčka, pro všechny případy. Batohy pak schováváme do borového mladého lesa a zastrkáváme je pod stromy, aby byly co nejmíň vidět. Od jihu se valí mrak, a tak se mne Planoucí Růže ptá, jak si chráním batoh proti dešti. Prohlásím, že pršet podle mne nebude, ale jestli jí zmokne spacák, půjčím jí svůj. Na to řekne, že to by nechtěla, ale přesvědčilo ji to, že si fakt myslím, že nepadne ani kapka, a trochu ji to uklidnilo. Poblíž mlází je suchý strom. Nejprve ¿Neurčitá? Kulička uváže na jednu větev kytičku jako znamení, ale pak ji zase sundá. Holky mají trochu obavy, abychom to ještě našli, ale mě to tu přijde tak orientačně nenáročné, že prohlašuji, ať se ničeho nebojí, že ručím za to, že na toto místo opět v pohodě trefíme.

Stoupáme pak přímo do kopce mírně směrem k srázu nad Jaltu. Někde u hory Lapata (Лапата, výška není na mapě uvedena, ale po včerejším „nejvyšším“ vrcholu ji stejně nesmím uvádět) přicházíme opět ke srázu nad Jaltu. Jalta však dnes vidět není. Před námi se prostírá mlha a mrak držící se právě na úrovni srázu. Vypadá to tak, jako bychom došli na konec světa. Je to naprosto nepopsatelné, zkuste si představit nicotu. Sněhová Lilie říká, že přesně takhle to bylo v Nekonečném příběhu. Normálně se mi při pohledu z výšky špatně nedělá, ale tohle je trochu moc i na mne a radši se k hraně moc nepřibližuji.

Po chvíli se vydáváme dál, i když už je jedna hodina. Jdeme ještě do kopce až ke kótě (teď Kvetoucí Pampeliško a Divoká Orchideji nečtěte) 1422m, což je tedy asi skutečný nejvyšší bod naší cesty (teď už zase čtěte). Cestou se bavíme o důvěrných chvilkách. Planoucí Růže říká, že když s někým absolvuje důvěrnou chvilku, tak mu později snáz sdělí další důvěrnosti. Luční Kobylka naopak v takovém případě zaujme k posluchači neurčitý vztah a neví, jak se k němu chovat. Veselý Balónek dodává, že on svoje problémy drží v sobě, což mu moc nevěřím, protože pak nevím, o čem se vlastně spolu se Planoucí Růží pořád baví. Luční Kobylka na to říká, že se baví o blbostech. Já myslím, že se baví o jakési Krásné, protože její jméno slyším skoro pokaždé, přiblížím-li se k nim na doslech.

Zde se rozhodujeme, co dál. Kdybychom chtěli dojít k hranici zapovědniku, měli bychom teď sejít dolů do zalesněného sedla a projít jím na druhou stranu opět do kopce na obzoru. Tam někde je totiž naše vysněná hranice. Jenže je půl druhé, jsme v polovině a vůle k dalšímu pochodu je u valné části účastníků mizivá. Půjdeme-li tam všichni, dojista budeme sestupovat za tmy. Dál tedy jdou jen Šedý Vlk, ¿Neurčitá? Kulička, Marble a Černomořská Sasanka. Ostatní odvedu k batohům, kde na ně počkáme a zahrajeme si při tom třeba nějakou hru.

Luční Kobylka, Sněhová Lilie & Velký Grizzzly, Planoucí Růže & Veselý Balónek jsou tady naprosto neovladatelní a nekomunikující s okolím, a ani nejdou hned za námi, když se s Kvetoucí Pampeliškou, Divokou Orchidejí a Lesní Jahůdkou dáváme na zpáteční cestu. Z místa rozhodování jsme je ještě viděli odcházet, ale brzy se nám ztratili z dohledu. Soudím ale, že nemá smysl na ně čekat, protože když nejsou vidět na takovou dálku, zřejmě sešli z cesty a vydali se zpátky tudy, kudy jsme přišli. My jsme zatím vyrazili po cestě, která vede poblíž srázu a obchází přes Lapatu, místo, aby ji obcházela. Při troše štěstí se u batohů opět setkáme, podle mne se tu ztratit ani nejde, a tak to pro ně bude hezké orientační cvičení.

Cestou koukám, jestli neuvidím sestupovou cestu, abychom se nemuseli tolik vracet, ale kde nic tu nic. Ačkoli na mapě je jedna cesta naznačena. U batohů si dáváme svačinku. Já salám s chlebem a kečupem. Divoká Orchidej s Kvetoucí Pampeliškou mají ukrajinská BeBéčka, která jsou úplně bez chuti. Asi po půl hodině, sotva dojíme, přichází Luční Kobylka, Sněhová Lilie & Velký Grizzzly, Planoucí Růže & Veselý Balónek. Jdou dle mého očekávání ze směru, kterým jsme v poledne vyšli. Prý šli tak nějak podle všech, což znamená, že sešli moc dolů, ale našli nás, což je hlavní. Dávají se samozřejmě taky do svačení, Velký Grizzzly a Sněhová Lilie by chtěli těstoviny, protože mají málo chleba, ale to se mi zdá moc časově náročné, a doufám, že kluci s Černomořskou Sasankou tu budou zanedlouho. Dávají si tedy rybičky, ty jdou špatně otevřít, protože nejsou kulaté, a tak na ně otvírák moc dobře neúčinkuje. O kámen to taky moc nejde, protože je tu jen kluzký vápenec. A nůž jim na to nikdo nepůjčí. To že nemají vlastní, nemůže nikoho překvapit. Nakonec je tedy otevřou jen na té zakulacené části. Planoucí Růže s Luční Kobylkou si dávají chleba se sýrem, a tak chleba dojíme. Vody máme už taky akorát na to, abychom došli dolů.

Po jídle jdou hrát Sněhová Lilie, Velký Grizzzly, Planoucí Růže a Veselý Balónek lagoru, ale hrají jen jedno kolo. Pak hráli raději ještě s Divokou Orchidejí a Kvetoucí Pampeliškou. Tu bych si sice taky docela rád zahrál, ale raději doháním deníček. Po další době, asi v půl třetí, přijíždí od jihozápadu červené auto. Nejprve si myslíme, že pojede dál po cestě, ale ono uhýbá a jede k nám. Už začínáme odstraňovat batohy, aby kolem nás mohlo projet, ale ono zastavuje a ukazuje se, že vevnitř sedí policajti.

Jdu jako starší za nimi a oni se mne ptají, odkud jsme přišli a kam jdeme. Říkám, že jsme přišli od západu, že tu obědváme a potom se vracíme zpátky do Jalty. Pak se ptají, jestli jsme neviděli červené auto (красную машину). Polknu poněkud drzou odpověď, že před chvílí jela k nám, a raději prostě řeknu, že ne. Taky se ptají, jestli jsme byli někde dál na východě, na to radši říkám, že nikoli. V tu chvíli vidím přicházet od západu kluky a Černomořskou Sasanku, a tak nehrozí, že by je někde na východě potkali. Rozhovor je nakonec uspokojí, a tak se otočí a odjedou zase zpátky. Našeho výsadku se ještě ptali, jestli jsou zdaleka a stačila jim na to kladná odpověď.

Výzvědná skupina přichází s tím, že na téhle straně zapovědniku není hranice téměř znatelná, možná tam byla cedule, ale už si nevzpomínám, jestli o ní kluci mluvili. Šli prý ještě kilometr za hranici a krom pusté země nic neviděli, a tak by se tam bývalo dalo klidně jít. Pro příště či pro jiné to může být cenná informace. Přinášejí taky olbřímí houbu, nejspíš žampion, má průměr snad třicet centimetrů. Něco podobného prý cestou zpátky viděli už Luční Kobylka, Sněhová Lilie & Velký Grizzzly, Planoucí Růže & Veselý Balónek, ale nechali ji poklidně růst dál. Šedý Vlk se s ní nechal vyfotit a pak nám ji přinesl ukázat. Samozřejmě s ní však nemohou udělat nic jiného, než nechat ji tady. Planoucí Růže ji proto umísťuje na vrchol suchého stromu opodál. Ještě jim necháme chvilku na svačinu a Marblovi na přezutí do kanad. Na sestup by se možná pevné boty opravdu hodily, ale nechce se mi už obouvat s pohorkami, a tak zůstávám u sandálků.

Jdeme pak po cestě zpátky k již zmíněné tečkované sestupové pěšině. Tentokrát míjíme kótu 1315m zprava po cestě, na úrovni památníčku by se měla odpojit cesta k tečkované odbočce dolů, ale nikde se tak nestane. Dojdeme tak dost daleko, než usoudíme, že je čas vydat se vlevo ke srázu, kde snad najdeme začátek pěšiny dolů. Vypadá to, že tady by to šlo projít vhodným směrem, zdá se, že tu už před námi někdo šel. Navíc si po chvíli všímáme, že tu jsou tím směrem postavení mužici, kterých se pak držíme celou dobu.

S jednou fotografickou zastávkou na mraky, převalující se od Jalty na hřeben, jdeme ke srázu. Na jednom místě je jeden mužik postavený zákeřně ve špatném směru. ¿Neurčitá? Kulička jde podle něj a pár dalších jde za ním. Samozřejmě se tak vynoří na špatném okraji velkého závrtu a musejí se vracet za námi. Když to vypadá, že půjdeme jen dolů, zastavuji se, abychom se sešli. Jsou tu krásné borové šišky, pár si jich samozřejmě beru domů na památku. Jíme tu poslední jablko. Sněhová Lilie tu soudí, že mužici vůbec nevedou k sestupu do Jalty, ale k čarodějnici a že tu zbyly po lidech jako v Blair Witchi. No uvidíme. Taky se tu objevují cesty, které podle nás nemohly nikde začít. Vůbec je to tu záhadné.

Ještě kus jdeme po mužicích, ale za chvilku jsme už u sešupu dolů. Je tu dokonce rezavý sloup s čímsi podobným šipkám a poblíž skutečně vysněná pěšina dolů, začínající docela prudce. Všichni si na to utahují tkaničky, tak si alespoň dotahuji suché zipy na sandálech. Přece si nebudu na těch pár set metrů dolů obouvat pohorky. Ačkoli svý následovníkům bych je přece jen doporučil, protože mi cestou aspoň dvakrát ujela noha a ke zvrtnutí kotníku nebylo daleko. Sestup začíná tím, že se noříme do mlhy, jestli ona Sněhová Lilie nakonec netrefila s tou čarodějnicí hřebíček na hlavičku.

Cesta se naštěstí hodně kroutí, a tak není tolik prudká. Některé serpentýny se navíc dají docela dobře zkrátit. Ještě pár výhledů na Jaltu a pak slézáme do vyhořelého lesa. Mezi ohořelými stromy se válí mlha a na přízračnosti mu dodává podrost, který už dole bujně raší. Vypadá to, že od požáru to budou tak dva roky. Teď už si snad každý musí myslet, že na nás za každým stromem může číhat čarodějnice, aby nás proměnila v mužiky. Po delším době sestupu sestupujeme, abychom se opět sešli. Mezi podrostem roste hodně ostružin, a tak se během přestávky nenudíme. Divoká Orchidej a Kvetoucí Pampeliška kolem nás projdou a jdou ještě kus dál, kde je ostružin ještě víc.

Dlouho však nenechám ostatní posedávat u černých keříků a chtěje je popohnat k dalšímu pochodu, nasazuji si batoh a odcházím upomínaje ostatní, aby tu nestrávili mládí. Velký Grizzzly na to prohlásí, že on už má mládí za sebou, což by neměl, protože tahle průpovídka přece patří mě. Planoucí Růže prozměnu prohodí něco o strašném člověku, mám trochu podezření, že tím ve skutečnosti mínila Strašlivého Uragána. Ještě chvíli dolů po pěšině a slyšíme docela dobře silnici u Jalty. Nahoře jsem zavřel prázdnou láhev a dosvědčujíc, že jdeme opravdu hodně z kopce, je už docela splasklá, už se těším, až ji donesu k břehu moře. Po cestě se klikatíme až ke kraji Jalty. Cestou dostane Luční Kobylka skoro poetickou náladu a prohlašuje, že pohled na Jaltu jí připadá jako pohled na jinou planetu. Bude to tou mlhou, kterou jsme při sestupu prošli. Začne pak vznášet dotazy, jako jací tvorové asi dole žijí, jak nás přijmou? Budeme si s nimi rozumět? A jak asi vypadají? Zdali jí jídla podobná našim a nebo se živí pomocí fotosyntézy? A je tam možno na náměstí dělat bez úhony stojky na hlavě? Věru, otázky staré jako lidstvo samo.

Na okraji Jalty nás jako první přivítali psi. Ještě než jsme do ní vešli, vyběhla na nás dvě štěňata, jenže i štěně může kousnout a i štěně může mít vzteklinu. Beru si do ruky kámen a když jsou už neodbytná, naznačuji rukou hod kamenem. Štěňatům to však zjevně nic neříká a neví, že jim v této chvíli hrozí nebezpečí, zůstanou-li v mé blízkosti. Nakonec mne jen očichávají, a tak hod kamenem nevyužiji. Sněhová Lilie zvedá kámen, aby se měla případně čím bránit, ale štěňata opět bezelstně očichávají Sněhovou Lilii i kámen.

Slezeme ještě níž, kde je silnice a začátek krásné průmyslové části Jalty. Čekáme tu na ostatní, abychom se na další postup sešli. Dopíjím tu poslední doušky vody, vypadá to, že jsem si její množství odhadl naprosto skvěle. To Luční Kobylce ještě voda zbyla. Jdeme po silnici dolů. Jalta nám tu otvírá nezapomenutelný pohled, který mne jen usvědčuje v názoru na další návštěvy tohoto města. Odevšad se ozývá štěkot psů a před námi se prostírají železobetonové továrny, povětšinou v ne zcela zdravém, natož čistém stavu. Zanedlouho však cestu, již jsme si vybrali, přehradila vrata. Vedle je dvůr, odkud se ozývá zuřivý štěkot tří psů a krom nich jsou tu i dva muži. Jdu tedy ozbrojen kameny v rukou do dvora zeptat se, dostaneme-li se po této cestě dál dostaneme dolů do Jalty. Psi se ode mne drží asi dva metry daleko a jde o příšerné a vzteklé obludy, nebýt toho, že na ně neustále křičí ti pánové, asi bych těch kamenů musel využít.

Dojdu pomalu k pánovi sedícímu na židličce a ptám se ho, jestli se tudy dostaneme do Jalty. Odpovídá že to tam projít lze, máme jít skrz nějakou železnou bránu, obejít *большое издание* a pak pořád dolů a dolů. Jenže železných bran je tu nepočítaně a žádná malá *издания* tady nejsou, a tak stejně brzy nebudeme vědět, jdeme-li správně, ale to se uvidí. Nejprve se však musím dostat opět ven ze dvora. Nejprve se suverénně otočím směrem k východu, ale brzy zjistím, že mi štěkot psů, kteří když neviděli mé oči, přiblížili se na půl metru ode mne, nedělá dobře. Raději se tedy otočím opět čelem k nim a couvám pomalu zpět. Venku máváme na ostatní, kteří se zastavili opodál a jdeme dál. Marble se nám neustále diví, proč jsme na místní psi takoví, když nám přece žádný neublíží. Podle něj pes zaútočí, jen ohrozí-li někdo jím strážený prostor. Ale myslím, že cizího psa je lepší mít v bezpečné vzdálenosti a Divoká Orchidej hned ukazuje Marblovi otisk zubů na lýtku s tím, že má poněkud jiné zkušenosti. Mě sice ještě pes nepokousal, ale trávit týden na Bulovce kvůli očkování se mi fakt nechce.

Psi samozřejmě potkáváme i dál a někteří vypadají opravdu obludně, a tak se hodí mít stále v ruce nějaký ten šutr. Jdeme dolů, ale po chvíli samozřejmě nevíme jak dál. Pán opravující auto nás po krátkém zamyšlení posílá trochu víc vpravo. Kus dál je závora, u které rostou cypřiše. Mají krásné šišky, a několik z nich si samozřejmě sbírám. Jedna je ještě zavřená a otevře se až u babičky, čímž mi udělá ohromnou radost, protože se z ní vysype spousta semínek. U babičky už jich spousta vyklíčila, a tak doufám, že některá se dožijí dospělého věku. Mě doma z pěti vyklíčila dvě, ale jedno už zašlo. Nedlouho potom zašlo bohužel i druhé. Ach jo, zrovna poté, co jsem je pojmenoval, starší cypřišek jsem pojmenoval Gríšeňka a mladší Duněčka. Grigorij Pantělejevič Melechov byl hlavním hrdinou Tichého Donu a Duněčka jeho mladší sestra, která mi byla vždycky velmi sympatická. Ještě jsem několik semínek dal Kvetoucí Pampelišce a myslel si, že ji požádám, aby jeden z cypřišků pojmenovala Axiňja, po Gríšeňkově velké lásce, ale teď, když je Gríšeňka už na pravdě Boží, ztrácí to smyslu. A přitom v knížce Gríšeňka přežil a naopak umřela Axiňja. To byla taková literární vložka, abyste si, milí turisťáci, rozšířili obzory.

Pokračujeme dál dolů po různých pěšinkách mezi továrnami a skládkami až na jakousi silnici. Po ní se vydáváme vpravo a potom vlevo dolů, až na hlavní Jihobřežní šosé (Южнобережное шоссе), kde jezdí hromada aut. Myslím, že jsme z Jalty rozhodně viděli to nejlepší a jestli se mi po nějakých místech na Krymu fakt nebude stýskat, pak Jalta a zejména její autobusové nádraží a tovární čtvrť budou dojista mezi nimi.

Holky se přezouvají do sandálů, protože odteď už půjdeme jen po silnici.

Silnice obchází celou Jaltu a vede nakonec i poblíž autobusového nádraží, a tak bychom mohli klidně jít po ní až tam, ale není to nic moc, navíc je to asi i delší než přes město. Zkoušíme proto sem tam uhnout, ale dost dlouho to nejde, až po hodné chvíli vedou dolů do města schody. Kluci po nich hned vyrazí, zatímco si počkám, abych se ujistil, že dolů zahne celá výprava. Lesní Jahůdka je z této situace trochu nervózní, protože se zahnulo, aniž bychom se všichni sešli. Ale nemáme tolik času, protože pokud si vzpomínám, jede poslední trolejbus do Alušty asi deset minut po deváté. Náš plán pro tento večer je takový, že vyjedeme ven z Jalty, kde zkusíme sejít k moři, abychom se ještě dnes a ráno mohli vykoupat. Jako vhodné místo se nám zdá Gurzuf (Гурзуф) nebo Nikita (Никита).

Dole pod schody dojdeme ke krámu, kde se podle vůle většiny zastavujeme. Sice bych radši spěchal na trolejbusák, ale ostatní si chtějí něco koupit. Planoucí Růže mi kupuje láhev pití a ještě chleba pro nás. Mezitím se docela setmělo. Jdeme dál podle rad místních dětí až na trolejbusák. Poblíž pokladen skládáme batohy a jdu si stoupnout do fronty. V provozu je jen jediná pokladna, kde je navíc cedulka sdělující, že lístky na další trolejbus se budou prodávat až za chvíli. Ptáme se s ¿Neurčitým? Kuličkou dispečerky, kde koupit lístky do Gurzufu, ona nám sdělí že v pokladně číslo tři, u níž stojím. Je tu nějaký zmatek, protože zrovna odjíždí trolejbus ve 20:44, a na ten se už u pokladny lístky neprodávají. Jeden potenciální cestující je chce, a tak dělá zmatky. Už nám nabízeli taxikáři – maršrutkáři odvoz za osm hřiven, což jsme odmítli. ¿Neurčitá? Kulička se jde zeptat, jestli naším směrem nejede MHD a přichází s tím, že do Nikity jezdí dvojka. To by snad mohlo stačit, a tak raději pojedeme tím.

Zkouším potom ještě koupit lístky na zítřek, abychom mohli být v klidu, ale poté, co se slušně optám pokladní, nebylo-li by to možné, zaječí na mne ona na oplátku, že na zítřek se budou lístky prodávat zítra a dál se se mnou nebaví. Jako by to nemohla říct normálně. Jdu tedy za ostatními a přecházíme blíž k zastávce MHD, kde snad zastaví jednou vysněná dvojka. Stojí tu pán, který předtím radil ¿Neurčitému? Kuličkovi. Teď neustále opakuje, že Češi v Jaltě umřou. Samozřejmě nám taky několikrát kdosi nabízí komnaty, neboli ubytování. Dvojka má jezdit až do půl dvanácté v půlhodinových intervalech, ale po půl hodině pořád nic nepřijelo. No, aspoň si stihnu koupit svačinu, baterky a taky pro sebe a Šedého Vlka pivo. Je značně pravděpodobné, že láhve je tu možno vracet, ale ani jednou jsme to nezkusili, a tak nevím jak.

Mezitím přijede trolejbus číslo dvě. Stojí chvilku opodál, potom přijede k zastávce a otevře dveře. Jako starší jdu dovnitř první, ale neudělám ani dva kroky po schůdkách, když na mě řidička naprosto nepříčetně zaječí, že ona už robotu zakončila. Tím mě tak vyděsí a zpomalí mé reakce, že si zaječení vysloužím ještě jednou, snad ještě silnější. Dosud nevím, jak jsme měli poznat, že už skončila směnu. Nesnáším Jaltu. Nesnáším Rusky s funkcí[17]. Pak zase dlouho jezdí samá jiná čísla, až začínáme propadat jisté beznaději. Všichni si kupují svačiny, jen Planoucí Růže sedí a čeká na trolejbus. ¿Neurčitá? Kulička zjišťuje od dispečerky, že trolejbus má přijet v půl desáté, ale nikdo netušíme, jak na to dispečerka přišla. Skutečně však v tu dobu trolejbus přijíždí.

Nacpeme se dovnitř a hurá do Nikity. Stojí to sedmdesát kopějek za osobu a dostaneme docela pěkné jízdenky. V Nikitě se paní řidička ptá, kam vlastně chceme jet, protože příští stanice je konečná. Tam je jen Nikitský sad (botanická zahrada), jestli tedy míříme ještě do sadu, nebo co. Na to říkám, že se chceme dostat k moři, a tak nás ještě odveze o jednu stanici dál, kde nám při vystupování dokonce poradí, že máme jít kousek dál a pak doprava a pořád dolů až k moři. Jdeme tedy pořád dolů po ulici až k odbočce do lesa. Zde soudíme, že máme možná poslední možnost k vyžebrání vody. Už jsme to zkoušeli nahoře hned po vystoupení, protože opodál stála svítící benzinka. Ukázalo se však, že pumpa je teprve ve stavbě a vodu nám nedali. V Jaltě jsme se na to prozměnu jaksi vykašlali. Chvíli trvá, než se vykrystalizuje skupina těch drzejších z nás, kteří pak jdou hledat vhodnou oběť.

Po chvíli se zase vyslaní jedinci vrací, kupodivu skutečně s vodou. Prý jim otevřela paní a hned zařvala na psa. Oni však málem odešli domnívajíce se, že řve na ně. jdeme teď vlevo pořád spíš dolů, až cesta končí. Potom jdeme po pěšině, až končí pěšina. Potom se brodíme trním,

[17]Nedávno jsem poslouchal na rozhlasové stanici pořad Setkávání, kde hovořili studenti a profesor estetiky. Dozvěděl jsem se tam, že v současné literatuře autoři nerozlišují na dobré a špatné, naopak všechno relativizují. Vycházejí přitom z přesvědčení, že čtenář sám si dokáže zhodnotit podle popisu objektivní skutečnosti, co je podle něj dobré a co špatné. Panu profesorovi to nepřišlo moc dobře a mě se to taky nelíbí. Proto tu otevřeně prohlašuji, že má-li Ruska funkci, je to podle mne špatně, a Jalta je ošklivé a protivné město.

kolem kterého rostou krásné tisy. Jdeme pořád dolů, až narazíme na plot. ¿Neurčitá? Kulička jde kus dál vepředu zjistit, jestli máme naději, že tudy někam dojdeme. Ptám se v těchto místech Sněhové Lilie, jak je možné, že si ani ona, ani Velký Grizzzly nevzali s sebou baterku. Přijde mi to totiž fakt divné. Ona na to odpovídá, že asi jezdila dosud spíš s lidmi, kteří končili ještě za světla. To jsem se jí ještě zapomněl zeptat, proč si s sebou nevzali nůž a otvírák na konzervy, když konzerv si s sebou brali hned několik.

¿Neurčitá? Kulička se po chvíli objevuje na druhé straně plotu. Říká, že plot asi po stu metrech končí a na druhé straně je cesta. Navrhuje, abychom plot přelezli. Mám silné podezření, že na druhé straně je již zmíněná botanická zahrada. Skoro všichni opravdu přelézají přes plot, zatímco my s Luční Kobylkou plot obcházíme, protože se nám přes plot nechce. Obcházení trním je tedy fakt pruda, ale stejně jsme na druhé straně dřív než většina ostatních. Zato ¿Neurčitá? Kulička si plot přelézá i zpět za námi, aby si mohl najít batoh, který před průzkumem odložil do křoví. Chvilku mu to trvá, protože jej hledá jinde, než si jej předtím položil. A nebyla tak docela pravda, že plot prostě končí, jak říkal ¿Neurčitá? Kulička, podle kterého tak měl plot jediný účel, totiž vytvořit nám zdržovací překážku. Ve skutečnosti cosi ohraničoval, jen na kousku chybělo pletivo, sloupky byly všude. Jdeme potom podle plotu na pěšinku, po níž se dá jít dál dolů.

Je zajímavé, že nikdo nereptá, ačkoli už je docela pozdě a cesta opravdu není moc příjemná. Bude to asi tím, že nám dosud přálo štěstí tolik, že i když to vypadalo s místem na spaní beznadějně, vždy jsme našli něco docela pěkného. Snad si tedy všichni zvykli na to, že to pokaždé dopadne dobře, proč tedy ne i dnes.

Po chvíli narazíme na cestu, po níž se vydáváme vpravo až k opuštěnému domku a železné věži. Odtud jdeme ještě po pěšině dolů, kde po chvíli nalezneme tábořiště s ohništěm a minimem odpadků. Krásně bychom se tu na spaní vešli a moře už nemůže být daleko. Navíc je půlnoc a soudíme, že dole to může vypadat všelijak, podle automapy tam mohou být i útesy, ačkoli podle mapy ¿Neurčitého? Kuličky nikoli. Necháváme tedy batohy a ostatní tady a jdeme s Marblem a ¿Neurčitým? Kuličkou dolů na průzkum. Je to docela sešup a bez baterky, navíc s batohem, by to bylo mírně řečeno o ústa. Následuje další tábořiště, ke kterému bychom se mohli s jistým úsilím ještě skutálet, a pak už jsme u moře. Moře je krásně teplé a ačkoli jsou tu velké kameny, dá se do něj docela dobře vlézt. Samozřejmě jsme ho museli hned vyzkoušet a vykoupat se. Pak jdeme zase nahoru, Marblovi vynechala baterka, a tak jde beze světla. Netrefím hned správnou cestu, a tak se prodírám ještě chvíli trním. Marble a ¿Neurčitá? Kulička mají trochu větší štěstí. Za chvíli jsme nahoře. Dolů na druhé tábořiště se už pochopitelně nikomu nechce, a tak se ke spánku chystáme tady.

Odejít bych chtěl zítra v deset, proto ti, kteří se chtějí vycachtat v moři, musí vstávat v šest. Jdeme všichni spát, jen Planoucí Růže a Veselý Balónek si jako obvykle nestihli za celý den všechno říct. Docela by mne zajímalo, jestli si z cest po Ukrajině pamatují ještě něco jiného než sebe navzájem, protože někdy mi přijde, že je nic jiného nezajímá. Už si vyvinuli vlastní jazyk a místo vět říkají jen čísla jako dvojka, trojka a podobně.

Jdu si lehnout poblíž Luční Kobylky, nedaleko si ještě Marble, Šedý Vlk a Černomořská Sasanka vaří večeři. Ozývá se od nich opravdu zajímavý rozhovor.

„Kolik je?“

„Jedna.“

„Tak to je jako poledne.“

Dnes jsme ušli zhruba 26 kilometrů včetně sestupu k moři, i když to jde těžko odhadnout vzhledem ke klikatosti sestupové pěšiny, ¿Neurčitá? Kulička, Marble, Šedý Vlk a Černomořská Sasanka ušli asi o sedm kilometrů víc. Vyrazili jsme ráno asi v deset a ve dvě jsme se otáčeli za kótou 1422m zpátky k batohům. Tam jsme tak hodinku a půl pročekali. Dole na trolejbusáku jsme byli asi v půl deváté. To máme asi deset a půl hodiny pochodu, bez hodiny a půl za čekání a prostoje, tedy 9 hodin cesty. Započítám-li za cestu do Jalty 23km, vyjde nám průměrná rychlost asi 2,55 kmh^{-1}. Nejvyšším bodem naší cesty byla kóta 1422m (nikoli pro Divokou Orchidej, Kvetoucí Pampelišku a ¿Neurčitého? Kuličku). Vzhledem k tomu, že jsme skončili u hladiny moře, je to i hodnota celkového převýšení směrem dolů. Krom toho jsme strávili asi dvacet minut v trolejbusu do Nikity.

Čtvrtek 28. srpna

Plán pro tento den: *Tenhle den rozmyšlený nemám. Na Krymu je spousta dalších míst k navštívení. Buď se o něj dají protáhnout hory, nebo můžeme zajet do Sevastopolu a prohlédnout si vykopávky starověkého městského státu Chersones. (Nás by mohlo zaujmout, že Chersones fungoval ještě za Byzance a že tu pobývali Cyril a Metoděj bezprostředně před svým odjezdem na Velkou Moravu.) Mělo by tam být k vidění docela dost. Nebo si můžeme prohlédnout Jevpatorii, kde se nachází největší mešita na Krymu. Na jihozápadě Krymu je pevnost Sudak, kde pobýval nějaký čas marco Polo. Ještě spousta dalších míst ať kulturních či přírodních. Ne nadarmo se Krymu říká* Perla Černomoří *a taky je to místo, o němž se dá bez nadsázky říct, že tudy kráčely dějiny.*

Ráno vstanu podle budíku v šest a mám hned krásný výhled na moře. Nejlepší je pohled k východu, kde se sluneční kotouč právě přehupuje nad mořskou hladinu. Opodál na lepším vyhlídkovém místě už tiše sedí Planoucí Růže, Veselý Balónek, Sněhová Lilie a Velký Grizzzly. Budím hned Luční Kobylku, aby se rychle koukla a než začnu budit ostatní, ještě si Slunce vyfotím. Potom jdeme dolů na pláž, po vzoru ¿Neurčitého? Kuličky, Divoké Orchideje a Kvetoucí Pampelišky si s sebou bereme věci na snídani. Planoucí Růže, ale i jiné slečny, si s sebou ještě berou šampón, aby si mohly v moři umýt hlavy. Za světla je sestup snad ještě horší než za tmy, člověk totiž vidí, do čeho jde. Dnes nechápu, jak jsem to mohl včera tak shopkat dolů. Luční Kobylka se hodně zdržela a dolů schází až když jsme skoro vykoupaní. Cestou navíc sbírá kamínky, jakoby se jí do vody ani nechtělo. A k tomu ztratila cestou láhev s vodou. To já jsem dolů snesl ty lahve zavřené nahoře a symbolicky jsem je položil k mořské hladině. Jsou už docela hezky splasklé, škoda že jsem nějakou láhev nezavřel už na Hoverle.

Koupel je naprosto báječná. Je tu docela hezká kamenitá pláž a kus dál od místa, kde jsme lezli do moře včera, nejsou ani skoro žádné velké kameny. Akorát se po těch kamínkách nedá chodit naboso. Voda je krásně teplá a kousek dál od břehu i hluboká. Kvetoucí Pampeliška má s sebou míč, je tu kámen čouhající z vody jako ostrov a svět je prostě krásný. Chvilku blbneme ve vodě, ven vylézám dřív než holky, a tak si půjčuji od ¿Neurčitého? Kuličky závětří, protože svoje jsem zapomněl nahoře, a dělám poslední porci vloček. Moc jich už není, ale vyšlo to úplně akorát.

Aspoň je ještě Kvetoucí Pampeliška může ochutnat a pochopitelně je velmi chválí, bodejť taky ne. ¿Neurčitá? Kulička, Divoká Orchidej a Kvetoucí Pampeliška mají těstoviny se skořicí (brr), jenže si zapomněli nahoře cukr, a tak nejsou ani trochu sladke (brrbrr), musí to být tedy opravdu nepoživatelné. Velký Grizzzly a Sněhová Lilie mizí nahoru docela brzy, též snídat. Dojídáme se ještě chlebem se sýrem a salámem.

Po snídani napadá Planoucí Růži, že bychom mohli někoho zahrabat do kamení, k čemuž se samozřejmě s Luční Kobylkou nabídneme. Leháme si tedy vedle sebe a Planoucí Růže s Veselým Balónkem nás pak zasypávají kamínky. Planoucí Růže zasypává po malých hrstích, majíc strach, aby mi neublížila, ale je to ve skutečnosti hrozně příjemné. Ležím bohužel trochu ve svahu, a tak mi i po pomoci Veselého Balónka pravá noha čouhá. Luční Kobylka je zahrabaná celá.

Nacházím tu taky krásný oblázek pro babičku, asi tříkilový. Nad mořem tu leží krásné balvany, jen se na ně posadit hezká slečna jako malá mořská víla. Zkouším k tomu přemluvit Divokou Orchidej a Kvetoucí Pampelišku, ale moc se jim do toho nechce. Planoucí Růži se do toho taky nechce, ale nakonec svolí, prý až si umyje hlavu a oblékne se, protože se prý nerada fotí v plavkách[18], přitom jí to v nich samozřejmě sluší.

Nakonec ještě jedna koupel a Planoucí Růže se pořád nemyje a nepřevléká. Rád bych se šel přitom už balit, a tak nakonec přesvědčuji Kvetoucí Pampelišku, aby si sedla na kámen a fotím malou mořskou Kvetoucí Pampelišku. Samozřejmě vypadá úplně úžasně. Potom mohu jít nahoru a sbalit se. Planoucí Růže je ještě dole s Veselým Balónkem a vyšedše nahoru, ještě si povídají, a tak jsem sbalen dřív než ona. Sláva, zase jsem vyhrál, sice teprve potřetí, ale zase jde o poslední souboj, a proto mám z vítězství dvojnásobnou radost. Ale zase mi Planoucí Růže donesla nahoru několik lahví, které jsem cestou nahoru jaksi vytrousil.

Asi v deset můžeme vyrazit na naši poslední cestu do Jalty. Stoupáme opět kolem rozpadlého baráku s věží, na níž myslím zkoušeli Sněhová Lilie a Šedý Vlk vylézt. Potom jdeme po cestě nahoru. Cesta ale vede na východ, což se nám moc nehodí, chceme-li dojít na trolejbus. Projdeme to tedy po pěšině nahoru a hned můžeme zahnout po další cestě doleva. Po ní jdeme dál, ačkoli chvíli mi připadá, že jdu dál sám, protože za sebou dlouho nikoho nevidím. Musím tedy chvíli čekat, ostatní se prý

[18]Pravda, jsou i výjimky, jako jistá fotka u plesa, kde je vedle Šedého Vlka. Ona v plavkách, on oblečen zdola až nahoru.

oplachovali u vodovodního pramene. Jdeme dál až na asfaltku, kterou už ze včerejška známe, ale včera jsme z ní neuhnuli a sešli až dolů na trnitou cestu, protože ve směru, z něhož jsme přišli dnes je to ze silnice trochu do kopce. Když docházíme asi v jedenáct na trolejbusovou zastávku, vidím z ní odjíždět trolejbus. Mohla to být i dvojka, protože podle jízdního řádu měla odjet před chvilkou a další jede až v poledne, ach jo.

Poblíž zastávky je sloupoví v antickém stylu, pod ním značně vypelichaný a zanedbaný záhonek a na něm nápis: „Vítá vás Nikitský národní botanický sad.“ ¿Neurčitá? Kulička se jde podívat na protější trolejbusovou zastávku, jestli by nejelo něco do Alušty. Zanedlouho však jede trolejbus z Alušty do Jalty a na zamávání nám zastavuje. Máváme tedy ještě na ¿Neurčitého? Kuličku, který to naštěstí stihne doběhnout. Stojí nás to po jedné hřivně, ačkoli pokud si vzpomínám, dal jsem řidiči nakonec dvanáct hřiven a než jsem našel třináctou, mávl nad tím řidič rukou. Za chvilku, asi ve čtvrt na dvanáct, jsme v Jaltě. Okamžitě jdeme k pokladnám trolejbusů, abych koupil lístky na nejbližší trolejbus do Simferopole, kde si teprve nakoupíme jídlo do vlaku, víno a podobné zbytečnosti.

Kupuji lístek na 11:35, což je za chvilku. Zrovna když jsem už u okénka, přibíhá za mnou ¿Neurčitá? Kulička a ptá se, jak jsem na tom. Čas ho uspokojuje, jinak mu prý autobusák stojící opodál nabízel, že nás vezme do Simferopole za deset hřiven na osobu. Trolejbusem nás to přišlo asi na osm hřiven, přesněji na $7{,}14 + 0{,}80 = 7{,}94$. Máme tedy tak akorát čas odběhnout si na záchod, dát si zmrzlinu a můžeme nastupovat. Pojedeme tři hodiny, a tak je návštěva toalet vskutku doporučeníhodná. Přes ty tři hodiny jsme rádi, alespoň já a Kvetoucí Pampeliška, že si tu trať projedeme celou. Už jste někdy jeli tři hodiny trolejbusem bez přestupu, aniž byste navštívili jedno místo dvakrát[19]?

Po cestě nás čekají dvě atrakce. Tou první je to, že za Gurzufem pojedeme opět kolem vstupu do Artěku. S Černomořskou Sasankou a Divokou Orchidejí si jej chceme pochopitelně vyfotit. Vyhlížíme jej dlouho předem s připravenými foťáky. Musím kvůli tomu přemístit Šedého Vlka na svoje místo, protože to jeho je u okýnka. No, vyšlo to všelijak. Celý nápis Артек se nepodařilo zachytit nikomu, ale s trochou představivosti

[19]Nejprve jsem chtěl položit prostou řečnickou otázku: „Už jste někdy jeli tři hodiny trolejbusem?“ Ale uvědomil jsem si, že tři hodiny trolejbusem můžete jet kdekoli, kde trolejbus jezdí, a tak jsem raději větu trochu rozvedl, abych snížil možnost nedorozumění.

je na fotce poznat, oč jde.

Druhá atrakce nás čeká v Aluště. Musíme totiž odvázat batohy od dveří a přesunout se do jiného trolejbusu, který nás teprve doveze do Simferopole. Ach jo, sice projedeme celou trasu najednou, ale ne jedním trolejbusem, což je trochu škoda. Potom už stoupáme k Angarskému průsmyku, ještě poslední zamávání moři a potom už jen podřimujeme při sestupu do Simferopole. Nedaleko konečné nám řidič naznačí, že bychom měli oddělat batohy, abychom ho nezdržovali při vystupování. Černomořská Sasanka stále spí, a tak jí za krk kápnu trochu vody. Nato vyjekne a tváří se opravdu hrozivě, až mám strach, jestli mi nebude chtít ublížit.

Na trolejbusovém nádraží jsme chvilku po druhé hodině, máme tak dvě hodiny na nákupy. Přesouváme se na nádražní nádvoří, kde skládáme batohy na hromadu. Úschovnu zavrhujeme s tím, že se u hlídání vystřídáme. ¿Neurčitá? Kulička odbíhá ke kytkám vprostřed nádvoří a vytahuje spod nich hrneček. To mne překvapilo, ale ukázalo se, že si jej tam schoval, když jsme přijeli. Předtím si jej za pár hřiven koupil ve Lvově, aby si měl do čeho dělat ve vlaku čaj. S Luční Kobylkou předpokládáme, že si koupíme jídlo do vlaku společně s Planoucí Růží, ale ta si myslí, že když stejně budeme jíst jen chleba, mohli bychom si už koupit jídlo každý sám. Nakonec se nám však ještě přizpůsobuje.

Holky si odbíhají na záchod a Velký Grizzzly se Sněhovou Lilií si ještě jdou vyměnit peníze. Obojí trvá docela dlouho. Potom můžeme vyrazit s Velkým Grizzzlym, Sněhovou Lilií, Luční Kobylkou, Planoucí Růží a Veselým Balónkem po nákupech. Sraz byl určen na čtvrtou hodinu, vlak nám jede v půl páté. Jdeme nejprve na druhou stranu Leninova prospektu, kde se nachází pár krámů. V jednom z nich nakupujeme chleba. Kupujeme černý, ačkoli to není přesně takový, jaký jednou koupil Velký Grizzzly. Tehdy Luční Kobylce velice chutnal, ale už jej nikde nesehnala. Krom toho kupujeme sýr a hned vedle sladké pečivo. Vypadá to, že další postup této skupiny bude mít obvyklé, totiž hrozně pomalé, tempo. Omlouvám se proto holkám a jdu pryč sám. Planoucí Růže říká, že se neurazí, zbývá už stejně koupit jen jogurty, což na nich mohu klidně nechat.

Nejprve jdu na poštu pro známku, ale mají tam moc lidí, a tak jdu dál do krámu s alkoholem. Řeknu tu paní prodavačce, že bych rád krymské víno. Ona nejprve naznačí, že si mohu vybrat, ale potom změní taktiku a vyndá jedno červené a jedno bílé víno po deseti a jedenácti hřivnách. To je pro mne mnohem snazší, beru si obě. Ještě si kupuji jedno sladké víno do vlaku. Doma piji jen kyseliny, zatímco pro mne není ve víně nikdy dost cukru. Místo sladkého mi ovšem prodavačka nabídne suché víno, ačkoli je prezentuje jako sladké, teprve když jí ukáži nápis сухе, přesvědčím ji, aby to zkusila znovu. Hlavně že jsou všechna tři vína zaručeně krymská. Při placení nemá prodavačka drobné, a tak mi místo toho vrátí dvě žvýkačky.

Před obchodem pak potkávám ostatní a doporučuji jim, že se tu dá víno docela dobře koupit. Chvíli se rozmýšlí, než se jdou dovnitř podívat. Mezitím stihnu navštívit poštu a koupit známku. Zpátky u krámu se dozvídám, že víno si tu nikdo nekoupil, protože se nebyli schopni s paní prodavačkou dohodnout. Zkusí to tedy raději jinde ve speciálním vinném obchodě. Prý se tu takový nachází.

Pomalu se vracím na nádraží a cestou se stavuji ještě pro pár broskví. Kupuji je u pouliční prodavačky s kbelíkem. Kupuji kilo za 4 hřivny, i když jsem pak viděl, že jsem se nechal natáhnout, protože opodál na trhu je měli laciněji. Vyberu si tedy sedm broskví a dám je do pytlíku. Prodavačka si pak od kolegyně půjčuje ruční váhu, aby zjistila, že mých sedm broskví váží jedno kilo. Její váha je totiž nefunkční. Potom se mihne kolem podivný člověk a řekne tiše, že jdou. Všichni prodavači kolem se začnou pakovat. Mne si prodavačka ještě odvede opodál a vezme si ode mne čtyři hřivny. Opravdu jdou, kdo jiný než policajti, a vykazují pouliční prodejce z ulice.

Potom se pomalu scházíme na nádraží. Divoká Orchidej a Kvetoucí Pampeliška ještě odbíhají pro víno do vlaku a z ostatních každou chvíli někdo pro pirožek. Ještě si v trhu kupuji mandle a oříšky a potom si dáváme s Šedým Vlkem vedle v bufetu pivo za tři hřivny. Velký Grizzzly a Veselý Balónek jdou pak pro pivo dál a kupují ho za čtyři hřivny, ale zato je šestnáctistupňové, jiné prý neměli chlazené.

Planoucí Růže si balí do batohu pár lahví Sněhové Lilie, což mi od ní přijde docela obětavé, protože předtím prohlašovala, že nechce kupovat žádná vína hlavně proto, že má strach, aby se jí nerozbila v batohu.

Po čtvrté hodině už jsme všichni můžeme vyrazit k vlaku na nástupiště číslo dvě. Musíme ho obejít úplně celý, protože druhý vagón je kupodivu téměř na konci. A tak sotva nastoupíme, vlak se rozjíždí, tomu říkám dobře vypočtený čas. Průvodčí mi přijde dost nesympatická. Ostatní sice říkali, že byla ze začátku milá, ale podle mě ne. Je to Lotyšský vlak, který jede až do Rigy. Vypadá trochu extrovněji než ostatní vnitrostátní vlaky, což se bohužel projevuje i tím, že čaj tu mají za nekřesťanské tři hřivny. No, jednou si ho dám, ale potom si raději točím jen horkou vodu, která se neplatí. Ležím dole a v našem oddílu nejde otevřít okno. Podle průvodčí proto, že jde o únikový východ. Vedle u Velkého Grizzzlyho sice otevřít jde, ale s vynaložením vší grizzzlyovské síly a autority. Přesněji, nejprve se nikomu nepodaří s ním ani hnout, ale potom si k tomu Velký Grizzzly zařve a teprve se mu to podaří.

Následuje cesta ve vlaku. To znamená dokreslování triček, psaní deníčků, hraní her. ¿Neurčitá? Kulička konečně začal kreslit trička, mě nakreslil obrázek jako prvnímu, ale kreslí je jen v zastávkách. Z her nesmím jednu opomenout. Posílali jsme si dokola papírky. První nejprve napsal jeden verš. Další pak vždy navázal jedním rýmem a jedním novým veršem, mohl se přitom kouknout jen na jediný předešlý verš. Takhle vzniklo celkem deset básniček, jež máte možnost obdivovat v rámci chvilek poezie v tomto deníčku. K tomu samozřejmě pijeme víno, které jsme si do vlaku koupili. To moje je fakt krásně slaďoučké a alespoň mě přišlo hodně dobré. Lepší jsem snad ještě nepil. Cestou taky prohlašuje Černomořská Sasanka, že je to hrozné, jak rychle si člověk zvykne na takové věci, jako je vyhazování odpadků z okna apod. Doma by to prý nedělala, ale tady je to celkem obvyklé. V Indii prý to jinak ani nešlo. Chvilku jí sice trvalo, než přemohla civilizační zábrany, ale pak už jí to šlo samo.

Ještě na Krymu si na můj popud kupujeme přes okýnko meloun za tři hřivny. Když ho držíme v ruce, vlak se začíná pomalu rozjíždět. Stihneme tedy zaplatit jen taktak a prodavač musí chvilku poběhnout vedle vlaku. Ale vyplatilo se to, protože meloun je dobrý.

U následující události si nejsem jist, jestli se nestala až zítra, ale určitě se stala v tomto vlaku. Sněhová Lilie zůstala na záchodě i ve stanici, protože co má taky dělat, když vlak vjede do stanice zatímco ona je uvnitř kabinky. Průvodčí chce záchod zamknout, a tak na Sněhovou Lilii ječí a kope, ať okamžitě vyleze ven. Sněhová Lilie skutečně vyleze a je z toho chudinka celá vyděšená. Potom je záchod dost dlouho zamčený, i když jsme již mimo stanici. Jdu tedy za průvodčí, ať jej otevře. Ona na mne v odpověď zaječí, že ve stanici se na záchod nesmí a že to mám vyřídit kamarádům. Na to jí pouze odvětím, že už ve stanici dávno nejsme. Přece to ještě chvilku trvá, než záchod otevře.

Takhle pěkně nám ubíhá cesta až do večera. V noci se spí krásně, lůžkoviny byly tentokrát v ceně, a tak se průvodčí trochu divili, že část z nás přesto zůstala u spacích pytlů.

Do statistiky mohu započítat jen tři hodiny v trolejbusech do Simferopole a asi dvacet minut v trolejbusu do Jalty. Vlak započítám až k zítřku.

Chvilka poezie IX

Ukrajina krásná zem,
jaká radost, že tu jsem.

Náš hbitý vlak uhání,
elektřina ho pohání.

Jedem, jedem do Kyjeva,
potíme se, to však neva!

Zpotili jsme se i ve Lvově,
až hlasy nám zněly kovově.

Až bazén nás pak zachránil,
milicionář odjezdu nezabránil.

A tak jsme šťastně nastoupili,
a zábavné s užitečným skloubili.

Spolucestující z nás sice šťastni nebyli,
ale nakonec měli radost, že jsme je nepoblili.

Jó, vínko, vínko červené,
rány tvým kouzlem zhojené.

A nových sil já nabývám,
nohy v potoce umývám,
a písně přitom zazpívám.

Pátek 29. srpna

Plán pro tento den: *Na tento a následující dva dny plánuji cestu domů. Podle času bychom mohli jet ze Simferopole do Kyjeva, kde bychom se mohli na den stavit, když vyrazíme už ve čtvrtek večer, tak by se to mělo bez problémů stihnout. A pak už v podstatě přímo domů. Můžeme jet přes Lvov, což má být pěkné město, ale možná, že tam budeme čekat docela dlouho, protože budou vyprodané vlaky na Krym. Viz deníček z odkazu, který jsem uvedl již dříve. Sám bych si to nevymyslel. Nebo můžeme počítat se zastávkou v Užhorodu, což je taky krásné město a cestou na Ukrajinu se mi nebude chtít ztrácet tam moc času, protože budu mít pocit, že to jinak nestihneme.*

Ráno se probouzím už v šest a nechce se mi moc zpát. Raději doháním deníček. Pak si dám snídani, ze společného jídla sním všechno, nač mám nárok. Šedý Vlk se se mnou ještě podělí o polévku. Teprve po hodné chvíli se probouzejí ostatní, tak nesu holkám jídlo na snídani a vařím jim čaj, abych tak naplnil svou živitelskou úlohu. Ještě do půl dvanácté se nudíme ve vlaku, než dojedeme do Kyjeva. Cestou ještě dávám Marblovi 10€ a on mi za ně dává 60 hřiven. Už včera ráno jsem získal podobným způsobem od Luční Kobylky 57 hřiven za 10€ a večer si ještě dovyměním za 60Kč 10 hřiven s Kvetoucí Pampeliškou.

V mapě Ukrajiny, kterou mám s sebou, ja mimo jiné plánek centra Kyjeva, což by mohlo pro orientaci stačit. ¿Neurčitá? Kulička si v Simferopoli vytiskl na internetu čtyři nejdoporučovanější památky, z nichž si pamatuji Sofiin chrám (Софійськiй музей[20]), Lavrův klášter a ještě nějaký černý trh u stanice metra Petrilka, kde prý mají všechno za 10 hřiven.

V Kyjevě jsme v půl dvanácté, venku z vlaku ještě musíme čekat na Planoucí Růži a Velkého Grizzzlyho, kteří kapku podcenili balení. Potom jdeme hledat úschovnu. Ještě ve vlaku mne Kvetoucí Pampeliška s Divokou Orchidejí požádaly, abych je provázel po městě, čímž jsem velice poctěn a nesmírně si toho vážím. Krom toho ve vlaku Kvetoucí Pampeliška navrhovala, že bychom se mohli jít vykoupat do Dněpru, ale když jí ukážu,

[20] Aspoň tak je to vyznačeno na mapách, které mám momentálně k dispozici. Vzhledem k jejich věku už nemusí jít o zcela aktuální informaci. Je to tady teď jen na ukázku a mě na připomínku, abych nezapomněl zjistit přesná současná jména tohoto kláštera i následujících objektů

že Dněpr před Kyjevem protéká kolem Černobylu, pochopí, že to asi není dobrý nápad. Jdeme teď do haly, kde se na chvilku zastavujeme, jsou tu schody kamsi dolů ke schránkám na úschovu. Ptám se tu policajta, kde je tu normální úschovna, prý musíme vylézt ven z budovy a dát se doleva. Volám proto na ostatní a jdeme podle popisu ven, vlevo a opět vlevo. Jen Veselý Balónek jde stále rovně, ačkoli na něj křičíme, ať jde s námi. Vypadá to však, že se dostal do transu, až ho musí Kvetoucí Pampeliška doběhnout a přivést k nám. Nad schody dolů k úschovně zjišťujeme, že nám ještě chybí Marble. Skupina se prostě s postupující dobou stává neovladatelnou. Napadá mne, že mít deštníček jako turistický průvodce nemusí být úplně k zahození. Černomořská Sasanka tedy běží do budovy pro Marbla, ale vrací se opět sama, nikde ho prý neviděla. Tentokrát se dovnitř vydávám já a brzy ho i zahlédám, jak ve vestibulu trochu bezradně jde odnikud nikam. Sice by nás asi časem našel, ale kdo by na to měl čekat. Říkal, že jak jsme se na chvilku zastavili, na okamžik odběhl, a když se vrátil, byli jsme už pryč.

Konečně můžeme jít dolů do úschovny, jsou tu hned tři okénka a u všech jsou fronty. Do dvou si stoupáme, Marble prohlašuje, že skříňky jsou levnější, jen za čtyři hřivny. Tady stojí 3,30 menší a 6,60 hřiven větší batoh. Ty naše zřejmě spadají do kategorie větších. ¿Neurčitá? Kulička k tomu dodává, že jsou-li skříňky tak velké jako u nás, mohl by se tam batoh vměstnat. Rozdělujeme se tedy na chvíli. Někdo jde do skříněk a my, kdo si nemyslíme, že by se nám do ní batoh vešel, tedy ¿Neurčitá? Kulička, Veselý Balónek, Šedý Vlk (aspoň myslím), Divoká Orchidej, Kvetoucí Pampeliška a já zůstáváme tu. Zjišťujeme, že lístky do úschovny je třeba si nejprve koupit u dalšího okénka vedle. Volám tedy tuto informaci na ostatní do druhé fronty a jdu koupit lístky pro sebe a ¿Neurčitého? Kuličku. Naše batohy přijímají se zřejmou nechutí, nemají je totiž kam dát a nechce se jim s nimi tahat. Ptají se, kdy si pro ně přijdeme, na což odpovídám, že v devět. Holek se navíc ptají na to, jestli mají lístky, a tak za ně říkám, že jsou u mne v batohu. Nejprve je chtěli vidět, ale když vidí, že myslím jeden z batohů, který mají už uložený, mávnou nad tím rukou.

Scházíme se ještě nad vchodem, abychom si řekli, co dál. Sděluji ostatním, že vlak jede dvě minuty po desáté hodině večerní a že sraz bude buď v devět bez nebo ve čtvrt na deset s batohy, ať si vyberou. Většina je pro sraz ve čtvrt na deset s batohy tady. Naše další kroky míří do metra. Téměř všichni nejprve míří do Sofie, ačkoli se pohromadě moc nedržíme, protože to ani nemá smysl, když jde třináct lidí společně po městě, nejspíš nikam nedojdou. Držím se tedy Kvetoucí Pampelišky, Divoké Orchideje a chodí s námi ještě Lesní Jahůdka. V metru chvíli zkoumáme, kam pojedeme. Zdá se, že nejlepší to bude na stanici Zlatá vrata (Золота ворота), která je na zelené lince. My jsme teď na lince červené. Kupujeme žetony po padesáti kopějkách za kus. Mají tu automaty na papírové hřivny, což se u nás nevidí, a tak mám radost, že si tam můžu jednu hřivnu strčit.

Potom jdeme dolů, mají tu klasické turnikety, které u nás bývaly na koruny, což vy mladí ale asi nepamatujete. Vidíme tu člověka, který jimi projde bez placení zavřenými turnikety, ale nikdo si toho nevšímá. Metro vypadá podobně jako v Moskvě, ale není tak výstavné. Vozy jsou tu stejné jako u nás, jen starší verze s kulatými světly u stropu. Jedeme do stanice Divadelní (Театралная). Tady jsem si myslel, že přestoupíme, ale ukazuje se, že pouze přejdeme do stanice Zlatá vrata, jde totiž o tutéž stanici jako Divadelní, ale na každé trase se jmenuje jinak.

Odtud jdeme k Sofii trochu oklikou, protože nám jedna paní trochu špatně poradila. Možná jsme se taky špatně zeptali, protože to vypadá, že tu je jednak Sofie jako muzeum, jednak jako kostel. Sofie je přesně ten chrám, který se objevuje na skoro všech pohledech z Kyjeva. Před ní je velké náměstí, kde stojí Bohdan Chmelnický hrozící z koně svým nepřátelům. V dálce se lesknou kopule Andrejevského chrámu. Pod Bohdanem Chmelnickým stojí zrovna spousta aut městské policie a okolo nich jejich posádky, vypadá to, že tu mají nějakou slávu.

Vstupné do prostoru kláštera, protože je to celý komplex, stojí jednu hřivnu. Jako lístky slouží žetony, jež mají být vhozeny do turniketu, aby vás tento pustil dovnitř. Krom prodavače lístků tu však samozřejmě stojí člověk, který kontroluje, aby každý skutečně vhodil svůj žeton do turniketu. U samotného vstupu do hlavní atrakce, tedy kostela, však zjišťujeme, že takhle levné to zase nebude. Musíme se vrátit ke stánku téměř u vchodu a koupit si lístky. Studentské stojí čtyři a dospělácké deset hřiven. Divoká Orchidej si zapomněla ISIC a tady to uhádat nejde, i když to poctivě zkouším. Není průkaz, není sleva. Za deset hřiven se tam Divoké Orchideji nechce. Ještě než vstoupíme dovnitř, přichází Šedý Vlk, Marble a Černomořská Sasanka. Marble dovnitř nechce, a tak na svou ISIC kartu kupuje lístek pro Divokou Orchidej.

Uvnitř je to hezké, pěkně a bohatě vyzdobený pravoslavný kostel. Hned naproti vchodu je na místě, kde snad býval hlavní oltář, krásná freska. Chystám se ji vyfotit, ale hned je u mne paní hlídačka a jemně mne upozorňuje, že bez lístku na focení tu fotit nesmím. Po prohlédnutí patra spodního přecházíme do patra prvního. Cestou vidíme ve zdi, že do ní dávali prázdné džbány, aby odlehčili stavbu. Nahoře je taky spousta obrazů Kyjevských metropolitů. Taky shora vidíme Luční Kobylku, Sněhovou Lilii & Velkého Grizzzlyho, Planoucí Růži & Veselého Balónka. Máme před nimi náskok jednoho patra. Krom tohoto kostela se dá jít na lístek ještě do jakési trapezy. Ta stojí hned vedle pokladny. Cestou potkáváme ¿Neurčitého? Kuličku, který taky nemá ISIC, a tak mu lístek kupuje Kvetoucí Pampeliška.

V trapeze nic zajímavého nevidím, na jejím konci se ale nachází obchod s děsně kýčovitými obrázky a pohledy. Jde o samé západy Slunce. Divoká Orchidej si jeden obzvlášť vydařený za dvě hřivny kupuje, právě jako vzor ukrajinského kýče[21]. Dosud jsme tu v Kyjevě žádné slušné pohledy neviděli, ačkoli už jsme se tady dívali do několika stánků. Je to trochu škoda, protože do mého padesátimilimetrového objektivu se celý kostel nevleze, ať si stoupnu na jakékoli trochu vhodné místo. Taky ještě stále holky nesehnaly film. Kvetoucí Pampeliška tu kupuje svatý obrázek pro babičku, která má prý podobné věci ráda. Paní prodavačka se nás ptá, jestli jsme Poláci a když se dozví, že Češi, ptá se nás, jestli jsme tedy katolíci nebo pravoslavní. Nikdo z nás se nemá moc k odpovědi, mě osobně tím opravdu vyvedla z míry, protože to vypadá, že by asi můj názor na věc těžko pochopila. Krom toho nemůžeme dost dobře odpovědět, protože jsem si jist, že by odpovědi nás čtyř byly nejméně dvou druhů. Ale když dodá, že u nás v Čechách jsme přece katolíci, raději to odkývneme, abychom ten rozhovor nějak skončili. Paní si potom něco poznačí do sešitu, vypadá to, že si vede přesnou statistiku toho, jakého vyznání sem chodí návštěvníci. Ale stejně její odhad situace nebyl docela přesný, měla přece předpokládat, že v Čechách jsme samí čeští bratři.

Jdeme ven s úmyslem najít záchod. Kousek od vstupu do areálu visí sugestivní šipka s nápisem *туалет*. Ale podle ní dojdeme jen ke krámku se suvenýry. Mají tu samozřejmě všelijaké matrjošky, dřevěné lžíce, hlavně tu mají film, který si tu holky konečně kupují, aby si mohly vyfotit i něco z Kyjeva. Pokračujeme dál ve směru, kterým ukazovala šipka, až

[21] To abyste ji snad nepodezírali z naprosté absence vkusu.

dojdeme k jiné šipce s týmž nápisem, ukazující však opačným směrem. U průsečíku šipek je jen parčík a záchod nikde. Kolem nás zrovna prochází dělník, a tak se ho ptám, kde bych našel záchod. Ukazuje na budovu opodál, na první pohled v rekonstrukci. Máme prý jít do prvního patra. Jde o budovu přímo naproti vchodu do chrámu. Ptám se ještě pána s kufříkem, který zrovna vyšel ven. Ten mi radí, ať jdeme uvnitř hned vlevo. Podle tohoto popisu skutečně toalety najdeme. Jsou docela špinavé, snad je to tím, že je budova v opravě.

Potom jdeme ven z areálu s tím, že najdeme obchod a někde se najíme. Cestou ven potkáváme ¿Neurčitého? Kuličku a Marbla, Marble má v ruce mapu a chce ji vrátit Velkému Grizzzlymu, ale ten je kdesi uvnitř, ale vzápětí sem taky míří. My je opouštíme a jdeme se ven vyfotit s Bohdanem Chmelnickým, pak míříme do parku, obchod tu nikde nevidíme. ¿Neurčitá? Kulička nás opět opouští, protože míří na černý trh na Petrilku. Sedíme u dětského hřiště, které vypadá jako hrad, je tu skluzavka, hradby a houpačka. Všechno si to samozřejmě vyzkoušíme. Krom toho svačíme, ještě mi zbyl v batůžku kousek salámu a chleba. Jen Lesní Jahůdka nemá nic k jídlu a projevuje svou obvyklou rezistenci vůči jakýmkoli nabídkám. Ke Kvetoucí Pampelišce se slétá plno vrabců, protože jim sype drobky. Je to fajn, že tu nejsou holubi, ale vrabci, jak to bývalo kdysi u nás.

Došli nás sem Černomořská Sasanka a Šedý Vlk, Marble se jim někam ztratil. Pomalu se zvedáme, ještě se nechám vyfotit na železném lvu, který stojí opodál a dá se na něm dobře sedět, a můžeme vyrazit za dalšími cíli. Míříme ještě poblíž Andrejevskému chrámu. Je tu zrovna svatba a Divoká Orchidej k tomu říká, že takhle by se nikdy vdávat nechtěla. Jdeme potom po hlavní ulici vlevo, protože nám někdo poradil, že tudy dojdeme k metru. Naším dalším cílem je najít Fuji pro holky, které si tu chtějí nechat vyvolat filmy. Taky trochu míříme k Petrilce, ale tu si brzy rozmyslíme. Cestou si ještě měníme peníze, já dvacet pět dolarů v kusru 5,31 hřiven za dolar. Divoká Orchidej ani Kvetoucí Pampeliška si zatím moc peněz nemění, protože neví, kolik bude stát udělání fotek, pokud se to podaří. Památky jsme už odpískali, Divoká Orchidej je už cestovatelsky unavená a mě se už po pravdě taky po památkách moc nechce.

Jdeme docela dlouho, než dojdeme k fontáně u níž je mimo jiné zastávka trolejbusů. Ptám se opět, jak bychom se mohli dostat na metro, prý to máme nejlepší trolejbusem zpátky. Opodál vidíme charakteristickou ceduli Fuji, a tak se jdeme pozeptat. Fotky tu ale dělají do týdne a nikoli do hodiny. Přecházíme ulici na druhou stranu, kde vidíme další Fuji. Zde jsme úspěšnější. Divoká Orchidej to chce nejprve vyjednávat sama, ale brzy mi tuto úlohu raději přenechá. Udělají jim fotky do hodiny, jedna lesklá fotka formátu 10x15 přijde na 80 kopějek. Vyvolání filmu přijde na dvě hřivny. Je to tedy fakt levné, až váhám, jestli sem nemám dát také jeden film, který mám náhodou u sebe, ale nakonec tak neučiním. V Praze mi filmy k vyvolání za stovku naskenují a vypálí na CD. Je asi půl čtvrté a fotky by měly být v pět hodin.

U trolejbusové zastávky je stánek se sladkým pečivem. Kupuji si tedy buchtičky a holky makovec. Potom nastupujeme do prvního trolejbusu a vydáváme se směrem do centra na náměstí Nezávislosti. V trolejbusu opět obchází průvodčí a prodává lístky po padesáti kopějkách. Navíc si však musíme lístky cvaknout ve cvakadle, kdo tak neučiní, může dostat pokutu, jak se přesvědčili Luční Kobylka, Sněhová Lilie & Velký Grizzzly, Planoucí Růže & Veselý Balónek. Jen na těch lístcích není moc poznat, jak se mají cvakat. Ale tváříme se tak suverénně, že při cestě zpět požádá nějaký pán Kvetoucí Pampelišku, aby cvakla lístek i za něj. Na černý trh se nám vlastně ani nechce, raději bychom na normální. Proto se ptám kolemjdoucích a ti nám radí cestu po hlavní ulici na Besarabský trh.

Cestou se zastavuji u stánku s knihami a kupuji dvě mapy Zakarpatí, padesátku Horhanů a Černohorský hřeben. Třeba se budou někdy hodit. Krom toho se stavuji u stánku s cédéčky a kupuji si jako ze všech cest folklór, jedno cédéčko stojí dvacet hřiven. Kousek vedle kupuji jedno CD skupiny Leningrad za 15 hřiven, protože mi Kulín jednou tuhle skupinu vychvaloval. Ještě dál mají cédéčka po deseti hřivnách, možná jsem mohl ještě chvilku počkat. No, legální kopie to asi nebudou, protože deset hřiven je opravdu velmi nízká. Zatím si holky vyměňují peníze na fotky.

Besarabský rynek zabírá sice velký dům a zdobí jej velký nápis, ale je v něm taky velké nic. Mají tu jen trochu ovoce, žádné oříšky, což holky chtěly a když se zeptám, kolik by stálo jedno granátové jablko na ochutnání, dozvím se, že dvacet pět hřiven. To je fakt neuvěřitelné, to by mne zajímalo, jakou asi mohou mít klientelu. Jdeme tedy pomalu zpátky k náměstí Nezávislosti a už se těšíme na fotky. Holky skupují u každého stánku, který potkáme, oříšky v medu a podobné pochutiny. U každého stánku totiž mají nejvýš po dvou kusech. U posledního pan prodavač obětavě běží kamsi daleko a po hodné chvíli se vrací z druhé strany hned s třemi exempláři. Stihl to taktak, protože už jsme chtěli odejít.

Jdeme opět na trolejbus a jedeme zpátky na místo, kde jsme nechli dělat fotky. Mají je už hotové a na první pohled vypadají dobře. Na druhý pohled si počkáme do hospody. Jdeme opět k paní s makovci a kupujeme si něco sladkého do vlaku. Paní se na nás, jako dobré zákazníky, pěkně směje. Přecházíme potom na druhou stranu ulice, kde je gastronom. Chceme si koupit ještě něco k jídlu do vlaku. Asi nemá smysl, abych se s jídlem spoléhal nebo myslil na Planoucí Růži a Luční Kobylku. Holky tu kupují hrozně moc bonbónů, já jen jogurt, chleba, sýr, rybičky a instantní polévku do vlaku. Potom si taky kupuji pár bonbónů, ale spíš jen pro chuť.

Hlavně mne ale holky upozorňují, že tu mají onu bájnou chalvu. Dostalo se mi dříve popisu, že jde o podivnou hmotu, prostě hmotu. A opravdu je to taková podivná šedohnědá hmota, je hrozně sladká a nejblíž má chutí k burákům. Vypadá to totiž, že ji nedělají ze sezamu, ale z buráků nebo ze slunečnic. Podle mne z buráků, v Praze jsem si pak koupil chalvu sezamovou a chutnalo to zcela jinak. Nejprve jsem chtěl sto gramů, ale když prodavačka navážila gramů sto sedmdesát, nechal jsem to být. No, musím přiznat, že zase tak úžasné mi to nepřišlo, o tom svědčí i to, že jsem ji doma dojedl až někdy v listopadu.

Pak jdeme po ulici Vorovského hledat hospodu. Nacházíme něco, co vypadá docela slušně, i když pivo tu mají za 3,50 a celkově i s polévkou, pečenými brambory a masem mě to přijde na dvacet hřiven. Holky to mají levnější, mají tu bez masa zeleninové ragů s rýží, k čemuž si dávají salát. Prý je to všechno hrozně mastné. Ale jinak tu mají docela hezké prostředí na prohlédnutí fotek. Jsou úplně skvělé a nejlepší je na nich to, že se na ně můžeme koukat, i když ještě nejsme zpátky doma. Dokonce je tu i pár fotek z Kyjeva. Necháváme se servírkou fotit, jak si prohlížíme na Ukrajině fotky z Ukrajiny. Být tou servírkou, asi si pomyslím, že ti Češi jsou divní.

Zpátky na nádraží jdeme pěšky, díky čemuž nám zbyde jeden žeton do metra na památku. Má akorát velikost desetikoruny, a tak by jej člověk u nás mohl používat v krámě do vozíku. Třeba Kvetoucí Pampeliška tak myslím i činí. Holky ještě za zbylé peníze dokupují bonbóny. Mě dá ještě Kvetoucí Pampeliška 10 hřiven za 60Kč, abych měl na vodky. Cestou míjíme ještě jeden trh, ale je už zavřený. Cestou vidíme taky sloup s hvězdou lesknoucí se v krásném západu Slunce. Mohl by z toho být další pěkný pohled.

Na nádraží jsme asi ve čtvrt na devět, tedy dost brzy. Jdeme si pro batohy, Lesní Jahůdka si pro něj jde do skříňky a podaří se jí při tom rozbít víno, které dnes koupila jen proto, aby utratila zbylé peníze. Naštěstí se jí nerozlilo do batohu ani na batoh. Potom čekáme na ostatní, mezitím zjišťuji, že vlak přijede na první nástupiště až minutu po tři čtvrti na deset, a tak máme dost času i pro opozdilce. Ve čtvrt na deset tu totiž není téměř nikdo ani bez batohu, natož s ním. ¿Neurčitá? Kulička koupil na černém trhu za sedm hřiven cédéčko s MP3 na téma války. Luční Kobylka prozměnu koupila kazetu od barda, kterého jsme i my viděli zpívat před Sofií, ve mě tedy moc důvěry nevzbudil, ale Luční Kobylka byla spokojená, což je hlavní.

Veselý Balónek stojí dlouho u nás a ptá se, jestli si může ještě jít koupit pití. Říkám, že ano, ale on se ani nehne a čeká na Planoucí Růži. Musím ho tedy přimět, aby si pospíšil, protože jinak riskuje, že to nestihne. Šedý Vlk přichází docela dobře vydesinfikován, nebo alespoň budí tento dojem. Luční Kobylka, Sněhová Lilie & Velký Grizzzly, Planoucí Růže & Veselý Balónek přicházejí s tím, že navštívili tu nejdražší restauraci v Kyjevě, kde si dali jen minerálku a pak se šli najíst vedle. Krom toho je cestou k Lavrovi Pečerskému chytil revizor a nestačilo mu ukázat necvaklé lístky. Chvíli se s ním hádali, ale pak radši zaplatili deset hřiven pokuty, aby stihli ještě navštívit Lavru. Přitom nám na konečné v trolejbusu hlásili, že si máme všichni cvaknout lístky, protože bez toho jsou neplatné. Luční Kobylka, Sněhová Lilie & Velký Grizzzly, Planoucí Růže & Veselý Balónek tedy navštívili Lavru a holky z toho byly nadšené. Velký Grizzzly byl však s návštěvou Kyjeva hrubě nespokojen, neboť ho furt tahali po památkách, místo toho, aby se šli podívat na letiště. Jeho postoj fakt nechápu, hlavně to letiště[22].

Asi v půl desáté jsme konečně všichni připraveni k odchodu a můžeme zamířit na nástupiště. Spletu si však cestu, a tak si cvičně vyjedeme a sjedeme po jezdících schodech na rampu vedoucí k nástupištím s čísly většími nebo rovnými dvěma. Na prvním nástupišti musíme ještě chvilku čekat, než vlak přijede. Před příjezdem hlásí, že vlak je číslován od konce, a tak bude náš čtrnáctý vagón kdesi na začátku, nejspíš poblíž nás.

[22] Což mi připomíná, že teď na podzim byla Sněhová Lilie s Velkým Grizzzlym na rande u letiště a koukali se přes plot na přistávající a vzlétající letadla. Někdy mi připadá, že asi nejsem úplně normální kluk, když mne nezajímají ani auta, ani letadla, ani jiné podobné technické vymoženosti

Skutečně mi moje hypotéza vyjde. Z vagónu nejprve vystupuje hrozně moc lidí – skoro všichni, kdo v něm jeli sem. Potom teprve můžeme nastoupit my. Máme místa poblíž sebe, ale na místech a zavazadlové polici nad lehátky v našem oddílu leží tři muži ne zrovna čistého a upraveného vzhledu a my nevíme co s tím. Musíme tedy počkat, až k nám přijde průvodčí a vyřešit to s ním. Dosud byly vagóny celkem čisté a bez zápachu, ale tady to zcela regulérně smrdí. Chvíli mi připadá, jako bych se snad těšil domů[23], ale brzy mne tento zhoubný pocit zase přejde. Mám lehátko hned u dveří v prvním patře, což tedy nebude nic moc.

V podstatě už jen čekáme, až k nám přijde průvodčí. Padne tu mezi námi návrh, abychom se i s těmi lidmi, kteří leží na našich místech třeba prohodili lehátka za sedačky, jež má jiný náš oddíl proti sobě. Průvodčího upozorňuji, že na našich místech někdo leží, on prohlásí, že to by neměl a jde je vyhodit. Prostě je vzbudí a odkáže na jiné volné místo. Vypadá to, že tu jedou na černo, že jen něco zaplatili průvodčímu. Než se ale skutečně přesunou pryč, hrozně dlouho jim to trvá. Jeden z nich je úplně namol a toho si po několika marných pokusech přinutit ho, aby šel po svých, musí odtáhnout. Taky se ptají, jestli si můžou pod našimi lehátky nechat batohy, ale k tomu jim svolit nemohu, protože kam bychom si je dali my?

Když jsou konečně pryč, můžeme jít spát. Průvodčí se trochu divil, že z nás třinácti si nikdo nechce půjčit povlečení, ale od čeho máme spacáky? Sotva začnu usínat, slyším, jak pode mnou ještě něco rozebírají Planoucí Růže s Veselým Balónkem[24]. Musím jim tedy naznačit, že by si to mohli schovat na ráno, a vyhnat je spát. Myslím, že rozebírali zážitky Planoucí Růže s těmi třemi. Jeden si prý sedl k ní na lehátko a ona se jej snažila odehnat s tím, že chce spát. Ale on pořád nic, až mu to řekli jiní spolucestující ukrajinsky, teprve poslechl. A Planoucí Růži to přišlo tak úžasné, že zapomněla, že chce jít spát a musela to ještě zatepla sdělit Veselému Balónkovi. To tam ale ten člověk klidně mohl ještě chvilku sedět.

Celou noc chodí každou chvilku někdo na záchod a kouřit a neustále mi tak někdo práská dveřmi u nohou. Chvíli taky u hlavy, protože poté, co

[23]To jsem si fakt do rukopisu v září napsal, Kvetoucí Pampeliško. Ale myslím, že to nebylo pravé těšení se, spíš jen takový pocit, že bych fakt byl raději doma než se koukal na ty tři existence ležící na našich místech.

[24]Mám vás sice, Veselý Balónku i Planoucí Růže rád, ale hádám, že o vašich hovorech se mi budou ještě dlouho zdát děsivé sny.

vlak změní směr jízdy, musím se taky otočit, aby mi nefoukalo otevřeným oknem na hlavu. Mohl bych ještě zmínit, že ty tři lidi, kteří nám zabírali místa, kontrolovala cestou milice a ukázalo se, že doklady měli u pána, jenž seděl naproti nám. Seděl skoro celou noc, jako by se mu nechtělo spát. Tak kdoví, co to bylo za existence.

Ke dnešku započítám jen vlak ze Simferopole do Kyjeva. Urazil 1063km, vyrazil v 16:30 ze Simferopole a do Kyjeva dojel v 11:29 druhého dne, tedy podle jízdního řádu. Strávili jsme v něm tedy 19 hodin a vlak jel průměrnou rychlostí 55,94 kmh^{-1}.

Sobota 30. srpna

Plán pro tento den: *I dnes jedeme domů.*

Ráno si dávám k snídani polévku, chleba se sýrem a čaj za padesát kopějek. Konečně ne za tři hřivny jako v předešlém vlaku. Potom si už ale půjčuji pytlíky od Kvetoucí Pampelišky a Divoké Orchideje. Vymýšlíme pak celé dopoledne básničku, kterou bychom si mohli napsat na trička. Měla by obsahovat esenci všech našich zážitků a vystihovat je co nejlépe. Neměla by ale být moc dlouhá. Vítězí ¿Neurčitá? Kulička s následující básničkou:

Pro dálku se narodili,
tak batohy nahodili.
Poloniny, lesy, vlaky,
už se v moři čvachtají.
Krymské hory, Jalta taky,
hauliky si zpívají.

Šedý Vlk taky složil básničku, ale přečetl ji jen Černomořské Sasance a krom toho byla na tričko moc dlouhá. Básničku si píšu dokolečka na záda, kolem druhé Planoucí Růže. Planoucí Růže se mi totiž včera podkreslila na mou žádost podruhé na záda. Dnes je sice trochu nespokojena s tím, že nakonec bude na mém tričku dvakrát podepsána jen ona, ale takový je, Planoucí Růže, život. Je to jiná než standardní verze, a tak mne to samozřejmě těší, že ji tam mám.

Jedeme opět přes Lvov a potom přes hory i doly karpatské, přes Mukačevo dále do Čopu. Máme tedy ještě jednou výhled na karpatské vrchy. Za Lvovem procházejí vagónem milicionáři a kontrolují nám pasy. Kontrola probíhala poklidně až do chvíle, než našli v mém pasu vízum. Tu je totiž napadlo, že by možná měla být víza ve všech pasech. Jeden z nich si tedy vzal znovu pas od Sněhové Lilie, kde žádné vízum není. A divil se kolegovi, že tam vízum je a tady ne. Musím jim tedy vysvětlit, že máme skupinové vízum, a proto je jen v jednom pase na skupinu. Ještě chvíli zkoumá můj pas a pak se jeho tvář rozzáří chápajícím úsměvem a prohlásí: „Á, to je vízum pro šest osob a mají ještě jedno." Pak už je to v pořádku. Nikoho jiného než nás nekontrolovali.

K obědu si dávám rybičky, abych si spravil chuť po těch těstovinách z Krymu[25]. Deníček mě moc nebaví psát, a tak raději přesvědčuji Černomořskou Sasanku a Šedého Vlka, aby si se mnou zahráli mariáš. Je tomu už dlouho, co v našem vagónu došla voda. Mělo to dva důsledky. Jeden z nich byl, že záchody zůstaly definitivně zamčené a objevila se na každém z nich cedulka s nápisem *немае воду*. Druhým přirozeným důsledkem bylo, že došla voda v samovaru. Pro horkou vodu i na záchod jsme tedy museli chodit do vedlejšího vagónu. V něm později též došla voda, a tak musíme chodit do ještě dalšího vagónu. Jednou jsme takhle šli s Planoucí Růží vedle na záchod a museli jsme jít až do vzdálenějšího záchodu v sousedním vagónu, neboť ten bližší byl obsazený. Dál už jsme jít nemohli, pokud jsme nechtěli navštívit pana strojvůdce v lokomotivě, a tak ačkoli i tento záchod byl plný, čekali jsme. Přišel za námi průvodčí a ptal se, z jakého jsme vagónu a proč nejdeme na záchod tam. Vysvětluji mu, že nemůžeme jít na záchod u nás, protože tam jsou záchody pro nedostatek vody zamčené. Po chvíli tedy vezme klíč a znechuceně a trochu naštvaně tento záchod odemkne a otevře. Ihned jej však opět zavře, jelikož v něm pochopitelně někdo je. Ten někdo je Veselý Balónek. Potom pouští ve vlakovém rozhlase úžasnou píseň Narjadnaja, o které už všichni víte ze Zakarpatí. Je to takové hezké, zavzpomínat si.

Dokud byly záchody otevřené, byl jeden z nich stejně téměř pořád obsazen Marblem, kterého na závěr popadly střevní potíže. Jednu chvíli úpěl u dveří, protože záchod byl zamčený kvůli stanici. Šel jsem tedy upozornit průvodčího, ale ještě chvilku to trvá. No, ještě se trochu prospí a bude zase fit.

V Čopu jsme asi ve tři čtvrti na tři a vlak tu bude stát asi půl hodiny, než odjede dále do Užhorodu. Jdeme všichni na záchod, protože ve vlaku už jsou snad pro nedostatek vody pozavírané všechny. Potom jdeme do baru koupit si svačinu, zmrzku a pivo. Zmrzlinu tu však nemají a holky pak musí někam vedle. Pivo tu mají, ale musím počkat, než servírka obslouží celou vlakovou četu. Ta si tu objednává pivo, vodku a trubičky, což je sladký zákusek. Trvá to děsně dlouho, potom mne ještě předběhne nějaký chlap. Při placení nemá prodavačka nazpátek pět kopějek. Říká tedy v klidu, že mi zůstane pět kopějek dlužna. Jenže mě už místní přístup k drobným docela leze krkem, tak jí odpovím, že opravdu nevím, kdy mi

[25]Tak promiňte, holky.

to chce vrátit, když teď odjíždím zase pryč. Tak se servírka zeptá davu, nemá-li někdo pět kopějek. Veselý Balónek jí je dává a ona nehnuvši brvou, dává mi minci do ruky. Pak je samozřejmě Veselému Balónkovi vrátím, protože takhle to není úplně fér, ale docela nás tím dostala. Nakonec seženou drobné od Lesní Jahůdky, a tak mi je zase dá Veselý Balónek zpátky.

Vlakem jedeme ještě asi půl hodiny do Užhorodu, kde jsme asi v 15:40. Vystoupivše z vlaku, míříme hned k autobusovému nádraží zjistit, jak je to s autobusy. Už kdesi za Kyjevem jsme zjistili, že s námi jede ve vagóně Čech se synkem domů od tchýně. Ten jde proti nám a říká, že autobus do Michalovců odjíždí v 16:10 a stojí prý 18 hřiven. Ptám se raději ještě v pokladně, kde se navíc dozvídám, že lístky se prodávají u autobusu. Jdu se zeptat řidiče, bere-li také slovenské peníze, prý ano a stojí to 100Sk. Jdeme tedy ještě v rychlosti dokoupit poslední vodky a bonbóny. Bohužel nemají mou oblíbenou vodku značky *Первак* v čisté podobě, jen s příchuti papriček, ale nakonec ji kupuji, jednu vodku bez příchutí už mám z Kyjeva a na další krámy není čas. Ve vlaku nechával Veselý Balónek kolovat vodku s příchutí okurek a moc mi to tedy nechutnalo.

Ptám se řidiče, kolik to bude stát v hřivnách, prý sedmnáct. Ostatním ale řekl, že hřivny nebere, asi nemají kolem sebe auru přirozené autority. Luční Kobylka kvůli tomu běží hrozně daleko utratit zbylé peníze za bonbóny a v 16:00 po ní není vidu ani slechu. Ostatní nakoupili také spoustu čokolád. Mě zbyly po zaplacení autobusu jen tři hřivny a pár kopějek, což není tak hrozné. Řidič už chce odjet, ale pořád tu není Luční Kobylka. Zadrží ho jen to, že Luční Kobylka má už v autobuse uložený batoh. Přibíhá o pět minut později a má spoustu bonbónů a chalvu.

Cestou na hranice nás přemlouvá pár ženských, abychom jim pomohli převézt každý jeden kartón cigaret. Někteří z nás si k sobě něco berou, ale mě se to příčí a neberu jim nic. Naproti tomu si raději schovám jednu vodku ze dvou u Marbla. Jako první nás čeká ukrajinská část hranice, musíme vystoupit, vyložit batohy a přesunout se s nimi do budovy. Tady chvíli čekáme, až nás po jednom pustí dál. Jdu první, protože mám u sebe vízum za svou skupinu. Celník se ptá, kde jsme byli a za jakým účelem, na což odpovídám, že jako turisti na Zakarpatí a na Krymu. Když zaslechne Krym, ještě se optá, nemáme-li nějaké starožitnosti, nezajímali-li jsme se na Krymu o vykopávky. Potom jen zavolá zbytek mé skupiny a zkontroluje pasy. Vypadá to docela v pohodě. Pak ještě čekáme, až přijde důležitá ženská a vybere si od nás víza a pasy, aby je mohla orazítkovat.

Ještě dlouho čekáme, než nám zase pasy vrátí. Planoucí Růže, Veselý Balónek, Velký Grizzzly a Lesní Jahůdka hrají *Honzo vstávej*, *Cukrkávalimonádačajrumbum*. Důležitá ženská přicházející s pasy mi přijde jako opravdu pěkné zakončení cesty po Ukrajině. Můžeme tedy přejet na slovenskou část hranice. Cestou v autobuse mění Marble s někým naše hřivny za slovenské koruny. Což mi připomíná, že v Kyjevě na nádraží se někdo chlubil kovovou hřivnou, ale už nevím kdo to byl. Tu jsem bohužel nikdy nedostal. Opět musíme vystoupit, vyložit batohy a přejít s nimi do budovy. Tam čekáme na celníky, než nás přijdou zkontrolovat. Veselého Balónka napadne, že by mohli dojít s Planoucí Růží ven na druhou stranu baráčku a dát někomu, kdo míří na Ukrajinu, pohledy, jež jsme nestihli hodit. To by se mi líbilo, protože mám ještě tři takové pohledy schované. Napsal jsem je ve vlaku do Užhorodu a opatřil známkou, ale hodit jsem je už nezvládl. Jsou úspěšní, dokonce natolik, že ty pohledy skutečně dojdou. Musí však celníkovi vysvětlovat, proč přišli z opačné strany domku. Divoká Orchidej má sice taky napsaný pohled pro Lenku, ale nemá na něj známku, a tak ho chce hodit až na Slovensku nebo v Čechách.

Celník nás všechny obejde a poptá se, jestli nemáme cigarety a alkohol. Je to zase bez problémů. Ještě počkáme, než nám zkontrolují pasy a pak už jsme zpátky na Slovensku. Vyndal jsem karty a další cestu si krátíme s Černomořskou Sasankou a Šedým Vlkem mariášem. Mezitím se dohadujeme, jakým vlakem pojedeme do Čech. Objevují se zprávy, že Laborec je v Michalovcích asi o půl sedmé. Přes mobil zjišťuji, že v 18:39, což bychom s trochou snahy mohli stihnout. ¿Neurčitá? Kulička má největší přehled o způsobech placení, a tak mu to rád přenechám. Řidič si mne volá k sobě a chce, abych mu od nás vybral lístky. Napočítá jich jen deset, ostatní je někam zašantročili. Teprve teď z něj vyleze, že jeden z nás nezaplatil. Hlásí se k tomu Velký Grizzzly a hned to jde napravit.

V Michalovcích nám řidič říká, že na vlakové nádraží jsou to asi tři kilometry přes centrum. Možná tam pojede autobus, který potom pokračuje do Košic. Pak se mě zeptá, kam tam na tu Ukrajinu pořád jezdíme, protože teď vozí každou chvíli někoho našeho druhu. Nezvyklý ještě na nové jazykové prostředí mu na jednu otázku říkám: „Пожалуйста?“ Chtěje si ji poslechnout ještě jednou, protože napoporvé jsem ji nezachytil. Podle toho, jak se řidič baví s místními, bude asi Rusín či Východňár.

Košický ani další autobus nás vzít nechce, a tak nám nezbývá než vyrazit po svých. Loučíme se tu s Divokou Orchidejí, která zde má za hodinu sraz s kamarádkou ze Sniny. Už cestou z Ukrajiny se s ní dohodla, že se u ní ještě na pár dní staví. Přecházíme celé centrum, musím ostatní trochu popohánět, protože na to máme jen hodinu a moc šlapat už se nikomu moc nechce. V centru míjíme podnik jménem Jalta, asi se jí fakt nezbavím. Procházíme také kolem autobusu patřícímu k svatbě, ¿Neurčitá? Kulička se ptá řidiče, jestli by nás nesvezl, ale přece jen jsme už na jiné straně světa. Cestou doháníme opět toho člověka s dítětem, jel s námi i autobusem a nejspíš pojede i stejným vlakem do Čech. To už jsou to jen tři bloky a kousek vpravo. Před vlakovým nádražím je krom obřího hypermarketu, další známky západu, také autobusové nádraží, ale z neznámého důvodu jezdí autobusy do Užhorodu z jiného.

Nádraží je pro nás skutečným šokem. Samozřejmě tu není vůbec nic. Nepočítám-li pokladnu, automat na kafe, jeden vyžraný bufet a druhý ještě vyžranější stánek. Zkuste přede mnou někdy obhajovat způsob současného pokroku a vývoje. Protože to, čemu se říká civilizovanější část světa, se mi tedy v mnoha ohledech nelíbí. Nejsou tu žádné pirožky, žádné zmrzliny, prostě nic. Ale zase tu je hned vedle obří hypermarket. ¿Neurčitá? Kulička jde zjistit jak je to s lístky. Potom si ještě měníme peníze, za něž ¿Neurčitá? Kulička kupuje lístek do Čadci s tím, že v Žilině koupí lístek za hranice jako malý příhraniční styk. Za hranicemi pak koupí od průvodčí lístek se skupinovou slevou. Mělo by to tak vyjít mnohem levněji, než 1300Kč, které bychom zaplatili za kompletní lístek najednou.

Stavila se tu taky ta kamarádka Divoké Orchideje, protože ona jako domorodkyně považovala za jediné autobusové nádraží v Michalovcích to u vlakového. O tom druhém, kam jsme přijeli my, prohlásila: „A tam něco jezdí?“ Nebýt toho, že nás potkala, asi by ji vůbec nenapadlo hledat Divokou Orchidej jinde. Musím říct, že kamarádka se Divoké Orchideji opravdu povedla, rozhodně A+. Divoká Orchidej si tuhle klasifikaci taky myslela a potom se mne v Čechách nezapomněla zeptat, co si o tom myslím.

Jdeme se se Sněhovou Lilií projít do bufetu, ale fakt tu nic nemají. Dole u stánku mají alespoň brambůrky, i když nejsou nic moc a nejsou to vlastně ani brambůrky. Ve vlaku míříme do lehátkového vagónu, chtějíce si koupit lehátka, budou-li volná. Stojíme potom dlouho mezi dvěma vagóny a nevíme, kam se hnout. V obou mají v několika kupé místa pro čtyři lidi. Člověk od vagónu, v němž se nás většina nachází, chce mluvit s vedoucím, aby se dozvěděl, kam se tedy hneme. Proč v tu chvíli všichni ukazují na mě? Jenže mezitím se ¿Neurčitá? Kulička a Marble zase trochu dohadují vedle, kde to vypadalo nadějně. A taky už mám toho vedení plné kecky a tak už si radši jenom sednu na bobek, složím hlavu do dlaní a zoufale opakuji, že už nejsem starší. Vypadám asi opravdu zbědovaně, protože mne myslím i někdo pohladil.

Nakonec jdeme do vedlejšího vozu. Ti lidé od vagónů jsou hrozně milí a ukazují nám naše kupé. Máme v každém po čtyřech místech. Se mnou v kupé jsou Kvetoucí Pampeliška, Veselý Balónek a Šedý Vlk. Teprve v Košicích by k nám měli přistoupit další dva cestující. Až do Popradu se stěhujeme z kupé do kupé, dokud je alespoň jedno celé volné, abychom mohli být spolu. Až mi to připadá, že jsme jako ti Ukrajinci v předešlém vlaku. V Košicích si kupujeme s Veselým Balónkem za třicet pět korun Budvar, ale tři koruny jsou z toho záloha. Není to sice levné, ale zase je to Budvar a to je přece nejlepší pivo v Čechách, což znamená, že i na světě.

Už ve vlaku do Kyjeva jsem namaloval Planoucí Růži na ruku Strašlivého Uragána a ona si ho tam nechala až doteď, čehož si velmi vážím a těší mne to. Teď jí na druhou ruku nakreslím ještě Planoucí Růži. Velký Grizzzly jí chce něco nakreslit na nohu, ale to mu Planoucí Růže nedovolí, protože nemá oholené nohy a pro Velkého Grizzzlyho by to určitě muselo být ekl. Přitom si je tady pravidelně holila. Radši si nohy zahalí a pak už se nesmí o nohách Planoucí Růže mluvit. Planoucí Růže říká, že si brzy začne holit i ruce, protože v Americe si už holí ruce všichni. Kluci naštěstí ne. Sněhová Lilie má hezké ponožky, což pochopitelně ocením, a Planoucí Růži potěší, že jsem si toho všiml, protože v Géčku jsou k takovým věcem všichni neteční. Ale zase se tam baví o elektrických obvodech, což nám moc nejde.

Teď konečně se za celou cestu cítím fakt v pohodě. Už je všechno v podstatě za námi a cestu domů už obstarává ¿Neurčitá? Kulička. I když se pořád musí dohadovat s těmi lidmi od vagónů, protože oni jsou trochu nervózní z toho, že nemáme lístek až do Prahy, ačkoli oni nejsou průvodčí, a tak by je to vlastně ani nemuselo zajímat. Ale lístek malého příhraničního styku nechtěli ¿Neurčitému? Kuličkovi v Michalovcích prodat. Jeden pán od vagónu posílal ¿Neurčitého? Kuličku v Košicích k pokladnám, ať to tedy zkusí tady, ale ten druhý jej uklidňoval, že se to přece nějak vyřeší.

V Žilině ¿Neurčitá? Kulička opravdu stihne vyběhnout k pokladnám a koupit lístek a s průvodčím už byl dohodnutý předtím a taky to dopadlo v pohodě. Prý ho ale musí budit průvodčí, protože budík slyšela jen Luční Kobylka a ta si myslela, že je Marblův, ale nepodařilo se jí ho vzbudit.

Lesní Jahůdka a Velký Grizzzly vystupují cestou poblíž svých domovů. Velký Grizzzly kvůli tomu volá hned dvakrát domů. Po prvním telefonátu totiž zjistí, že vlak nestaví v Bohumíně, ale až v Ostravě. SIMku má vlastní a telefon mu půjčím. Veselý Balónek nám všem večer ustlal, ale ráno jsem viděl, že batoh Šedého Vlka měl u nohou ten cizí pán, který se svou paní přistoupil v Košicích. Ale pán si nijak nestěžoval. Spí se nádherně. Domů se mi sice moc nechce, ale zase se nebudu muset bát, že někde něco kiksne.

Ke dnešku bych započítal asi dvě hodiny v autobusu z Užhorodu do Michalovců a vlak z Kyjeva do Užhorodu. Urazil 862km, vyrazil ve 22:02 z Kyjeva a do Užhorodu dojel v 15:45 druhého dne, a strávili jsme v něm tedy 17:43 hodin. Průměrná rychlost činila 48,65 kmh^{-1} , ale vlak toho zase docela hodně prostál.

Chvilka poezie X

Už jedeme vlakem domů,
a truchlíme díky tomu.

Těšíme se do sprchy,
odstraníme vši – mrchy.

A pak celí čistí,
ustlali si v listí.

A spokojeně usnuli,
někteří jen způli.

A pak když se vzbudili,
hned se znovu opili.

Nebyla to žádná sranda,
svědkem byl náš soused Standa.

Zasmál se jako jediný,
chlapík z celé doliny.

Sedl si pak na koně,
do lasa chytl pakoně.

Na hlavu mu sedl motýl,
rozhodl se dojít k hotýl-
ku a usadit se tam,
kde postavíme stan.

Neděle 31. srpna

Plán pro tento den: *Ach jo, tak dneska fakt domů přijedeme. S tím už, holt, nic nenadělám…*

Ráno jsme v Praze asi v sedm ráno. Za chvíli mi pojede vlak a Kvetoucí Pampelišce taky. Jdeme k pokladnám, kde ¿Neurčitá? Kulička doúčtovává peníze, my s Kvetoucí Pampeliškou si kupujeme lístky a Kvetoucí Pampeliška hned bez rozloučení běží pryč. Doúčtování též nechávám na ostatních, stejně to vypadá, že mi bude ¿Neurčitá? Kulička spíš něco dlužit. Rozloučím se a taky mažu na vlak. Cestou potkám proti sobě jít Kvetoucí Pampelišku, které vlak ujel. Sice jí to nepřeju, ale mohu se s ní alespoň rozloučit.

Já vlak stíhám a zanedlouho jsem už doma. Včera jsem mamince poslal SMSku, že přijedu dnes ráno, ale v odpověď jsem se dozvěděl jen to, že doma není nic k jídlu. Taky že ne, ale to už sem snad nepatří. Ať tak či onak, doufám, holky, že jsem si to pivo zasloužil…

Pro dnešek bych mohl započítat do statistiky vlak z Michalovců do Prahy, ale musím si ho nejprve najít.

Chtělo by se říct ještě něco závěrem. Chtělo by se říct, že naše cesta na Ukrajinu se opravdu vydařila, ale to přece musel každý, kdo četl poctivě až sem, poznat. Stejně jako musel poznat, že nám štěstí přálo ve všech směrech. Měli jsme nádherné počasí, stihli jsme téměř vše, co jsme si předsevzali. Našli jsme tolikrát krásné místo na spaní, ač to v tomto směru nevypadalo vždy nadějně. Našli by se určitě tací, kdo by přisuzovali naše štěstí věcem mezi nebem a zemí, do kterých je těžko člověku nahlédnout. Ale podle mne nejde o náhodu či vyšší moc. Naše cesta se podařila hlavně proto, že se jí účastnili samí skvělí turisťáci i neturisťáci, že se máme rádi a pomáháme si, kde můžeme. A hlavně že jsme odvážní, protože odvážnému přeje štěstí za všech dob a okolností. A tak mi nezbývá než vám všem, milí účastníci, poděkovat za krásné prázdniny a těšit se, že nebyly poslední.

24. prosince 2003
Strašlivý Uragán